

Univerzita Hradec Králové

Pedagogická fakulta

Ústav primární, preprimární a speciální pedagogiky

Pedagogické plánování výchovně vzdělávací činnosti v mateřské škole

bakalářská práce

Autor:	Barbora Večeřová
Studijní program:	B0112A300001 Učitelství pro mateřské školy
Studijní obor:	Učitelství pro mateřské školy
Vedoucí práce:	Mgr. Pavla Srnská
Oponent práce:	PaedDr. Vladimíra Hornáčková, Ph.D.

Zadání bakalářské práce

Autor:	Barbora Večeřová
Studium:	P19K0403
Studijní program:	B0112A300001 Učitelství pro mateřské školy
Studijní obor:	Učitelství pro mateřské školy
Název bakalářské práce:	Pedagogické plánování výchovně vzdělávací činnosti v mateřské škole
Název bakalářské práce AJ:	Pedagogical planning of educational activities in kindergarten

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Bakalářská práce se bude zabývat pedagogickým plánováním výchovně vzdělávací činnosti v mateřské škole a jeho přínosem pro vlastní průběh vzdělávání. Komparační analýzou školních vzdělávacích programů konkrétních mateřských škol bude vyhodnocen jejich soulad s příslušným rámcovým vzdělávacím programem, specifikovány základní rozdíly a posouzen jejich vliv na vzdělávání ve škole.

BEČVÁŘOVÁ, Zuzana. *Současná mateřská škola a její řízení*. Praha: Portál, 2002.

Zadávací pracoviště: Ústav primární, preprimární a speciální pedagogiky,
Pedagogická fakulta

Vedoucí práce: Mgr. Pavla Srnská

Oponent: PaedDr. Vladimíra Hornáčková, Ph.D.

Datum zadání závěrečné práce: 15.12.2020

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala pod vedením vedoucí závěrečné práce samostatně a uvedla jsem všechny použité prameny a literaturu.

V Hradci Králové dne:

Barbora Večeřová

Poděkování

Touto cestou bych ráda poděkovala své vedoucí bakalářské práce paní Mgr. Pavle Srnské za vedení mé bakalářské práce, za její cenné rady, milý a ochotný přístup. Dále bych chtěla poděkovat všem učitelkám a ředitelkám mateřských škol, které mi poskytly potřebné materiály a byly mi tak nápomocny při tvoření praktické části.

Anotace

VEČEŘOVÁ, Barbora. *Pedagogické plánování výchovně vzdělávací činnosti v mateřské škole*. Hradec Králové: Pedagogická fakulta, Univerzita Hradec Králové, 2022. 126 s. Bakalářská práce.

Bakalářská práce se bude zabývat pedagogickým plánováním výchovně vzdělávací činnosti v mateřské škole a jeho přínosem pro vlastní průběh vzdělávání. Komparační analýzou školních vzdělávacích programů konkrétních mateřských škol bude vyhodnocen jejich soulad s příslušným rámcovým vzdělávacím programem, specifikovány základní rozdíly a posouzen jejich vliv na vzdělávání ve škole.

Klíčová slova: rámcový vzdělávací program, školní vzdělávací program, třídní plánování, mateřská škola, obsahová analýza

Annotation

VEČEŘOVÁ, Barbora. Pedagogical planning of educational activities in kindergarten. Hradec Králové: Faculty of Education, University of Hradec Králové, 2022. 126pp. Bachelor thesis.

The bachelor's thesis will deal with pedagogical planning of educational activities in kindergarten and its contribution to the actual course of education. The comparative analysis of school educational programs of specific kindergartens will evaluate their compliance with the relevant framework educational program, specify the basic differences and assess their impact on school education.

Keywords: framework educational program, school educational program, class planning, kindergarten, content analysis

Použité zkratky

ČŠI	Česká školní inspekce
IČO	Identifikační číslo fyzické nebo právnické osoby
InspIS ŠVP	Modul pro práci se ŠVP
IVP	Individuální vzdělávací plán
LMŠ	Lesní mateřská škola Chaloupky, Třebíč
MOP	Mateřská škola Meruzalka-Montessori mateřská a základní škola v Jihlavě o.p.s
MŠ	Mateřská škola
OL	Mateřská škola Olešínky
PLPP	Plán pedagogické podpory
RVP	Rámcový vzdělávací program
RVP PV	Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání
SWOT analýza	S = Strengths (Silné stránky), W = Weaknesses (Slabé stránky), O = Opportunities (Příležitosti), T = Threats (Hrozby)
SVP	Speciální vzdělávací potřeby
Školský zákon	Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání
ŠVP	Školní vzdělávací program
ŠVP PV	Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání
TVP	Třídní vzdělávací program
TVP PV	Třídní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání
ZaS	Mateřská škola Korálky, Havlíčkův Brod

Obsah

Úvod.....	10
1 Kurikulum.....	12
1.1 Pojetí kurikula.....	12
1.2 Předškolní kurikulum v České republice.....	12
2 Rámcový vzdělávací program.....	14
2.1 Systém vzdělávacích cílů.....	14
2.2 Klíčové kompetence	15
2.3 Vzdělávací obsah a vzdělávací oblasti RVP PV	16
2.3.1 Dítě a jeho tělo	16
2.3.2 Dítě a jeho psychika	16
2.3.3 Dítě a ten druhý	16
2.3.4 Dítě a společnost	17
2.3.5 Dítě a svět.....	17
3 Školní vzdělávací program	18
3.1 Školní vzdělávací program jako povinný dokument	19
3.2 Školní vzdělávací program jako veřejný dokument	19
3.3 Školní vzdělávací program a spojování škol	19
3.4 Východiska zpracování ŠVP PV	19
3.5 Obsah ŠVP PV.....	19
3.5.1 Identifikační údaje.....	20
3.5.2 Obecná charakteristika školy	21
3.5.3 Podmínky vzdělávání	21
3.5.4 Organizace vzdělávání	22
3.5.5 Charakteristika vzdělávacího programu.....	22
3.5.6 Vzdělávací obsah.....	23
3.5.7 Evaluační systém.....	23
3.5.8 Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami	24
3.6 InspIS ŠVP	24
4 Třídní vzdělávací program.....	25
4.1 Obsah třídního vzdělávacího programu.....	25
4.2 Užitečnost třídního vzdělávacího programu.....	25
4.3 Terminologie	25
4.3.1 Přehled systému.....	26

5	Alternativní školy.....	27
5.1	Montessori pedagogika.....	27
5.1.1	Základní principy	27
5.2	Lesní pedagogika	28
5.2.1	Základní principy	28
5.3	Začít spolu	28
5.3.1	Základní principy:	28
6	Průzkumné šetření.....	30
7.1	Cíl průzkumného šetření.....	30
7.2	Výzkumné otázky	30
7.3	Metodologie a realizace průzkumného šetření	31
7.4.	Výzkumný vzorek.....	31
7.5	Vyhodnocení průzkumného šetření a diskuze	32
7	Komparační analýza ŠVP PV	33
7.1	Úvodní slovo k ŠVP PV jednotlivých mateřských škol	33
7.2	Komparační analýza identifikačních údajů o škole	34
7.3	Komparační analýza obecné charakteristiky školy	36
7.4	Komparační analýza podmínek vzdělávání	37
7.5	Komparační analýza organizace vzdělávání.....	39
7.6	Komparační analýza charakteristiky vzdělávacího obsahu	40
7.7	Komparační analýza vzdělávacího obsahu	41
7.8	Komparační analýza evaluačního systému	43
7.9	Závěrečné shrnutí výsledků ve vztahu ke komparační analýze.....	44
7.10	Porovnání stanovených pravidel třídního plánování a jejich přínos pro praxi	46
7.11	Závěrečné shrnutí průzkumného šetření nastavených pravidel třídního plánování a jeho přínosu pro praxi.....	52
7.12	Vyhodnocení výzkumných otázek.....	54
8	Závěr	55
9	Seznam literatury a dalších zdrojů	56
10	Seznam příloh.....	60
11	Seznam grafů	61
12	Seznam obrázků	62

Úvod

Mateřské školy (dále MŠ) jsou součástí vzdělávací soustavy škol a školských zařízení. Hlavním vzdělávacím dokumentem, jehož prostřednictvím se uskutečňuje předškolní vzdělávání, je školní vzdělávací program (dále ŠVP). Školní vzdělávací program by měl odpovídat konkrétním podmínkám MŠ a vycházet z reálných představ pedagogů, kteří by se podle něj měli ve vzdělávacím procesu řídit. Zároveň by měl být i dobrým vodítkem pro kontrolní činnost. Otázkou zůstává, zda to tak ve skutečnosti opravdu je.

V průběhu let se MŠ naučily vytvářet svoje vzdělávací programy. Rizikem pro jejich tvorbu bylo neproškolení koordinátorů jejich tvorby, což se projevilo v kvalitě jejich nastavení, se kterým se některé MŠ, potýkají dodnes.

Téma bakalářské práce „Pedagogické plánování výchovně vzdělávací činnosti v mateřské škole“ jsem si vybrala záměrně. Vlastní zkušenost mi ukazuje, že se úroveň zpracování ŠVP hodně liší. V rámci praxe na střední nebo vysoké škole jsem jich měla možnost prolistovat spousty. Od roku 2019 pracuji jako učitelka MŠ a měla jsem povinnost podle ŠVP pracovat. Ani jeden dokument však pro mne nebyl v plné míře návodný. Tápání v tom, jak vést svoji pedagogickou činnost mě dovedlo k zamyšlení nad problematikou jeho tvorby. Rozhodla jsem se využít možnosti se jí důkladně zaobírat a ujasnit si zejména pojem „pedagogické plánování“ a uchopit jeho význam pro vlastní praxi.

Cílem bakalářské práce je ověřit, zda jsou Školní vzdělávací programy pro předškolní vzdělávání (dále ŠVP PV) v souladu se zásadami stanovenými v Rámcovém vzdělávacím programu pro předškolní vzdělávání (dále RVP PV), jaká je kvalita jejich zpracování a zda jsou funkční stanovená pravidla pro plánování, přípravu a realizaci výchovně vzdělávací činnosti v třídě MŠ. V rámci porovnání jsem využila pro obsahovou analýzu i ŠVP PV některých typů alternativních MŠ, abych zjistila, zda se kvalita jejich nastavení nějakým způsobem liší od ŠVP běžné MŠ.

Důležitým vodítkem průzkumného šetření je potřebná znalost a orientovanost v RVP PV, jež vymezuje hlavní požadavky, podmínky a pravidla pro vzdělávání dětí předškolního věku. Jako stěžejní vidím provázanost teorie s praxí, což je názorné a přínosné k pochopení souvislostí vlastní práce s RVP PV a na straně druhé smyslu vlastní práce s ŠVP PV potažmo TVP PV. Chtěla bych poukázat na pozitiva, popř. negativa, která se v dokumentech s ohledem

na jejich tvorbu a následné plánování vzdělávací nabídky objevují, což by mohlo být pro ostatní přínosné v rámci inspirace či vyvarování se chyb.

1 Kurikulum

1.1 Pojetí kurikula

Původní slovo curriculum pochází z latiny a znamená běh, průběh či závod. Ve vzdělávání jde o pomyslnou cestu, která má dítěti pomoci dojít do určitého cíle během vzdělávacího procesu. V současnosti existuje mnoho definic, které se snaží o správný význam pojmu kurikulum. Pedagogický slovník vymezuje kurikulum ve třech rovinách: 1. Vzdělávací program, projekt, plán; 2. Průběh studia a jeho obsah; 3. Obsah veškeré zkušenosti, kterou žáci získávají ve škole a v činnostech, kde škole se vztahujícím, její plánování a hodnocení (Průcha, a další, 2009).

1.2 Předškolní kurikulum v České republice

Po roce 1989 začal v českém školství zásadní proces změn ve způsobu, cílech i obsahu vzdělávání dětí. Do popředí se staví respekt k vývojovým specifikům, potřebám a zájmům dětí. V předškolních institucích byly postupně odmítány předrevoluční výchovné programy a nastalo hledání nových způsobů, jak zajistit dětem předškolního věku kvalitní péči, výchovu a vzdělávání (Veteška, a další, 2008).

V České republice je v současnosti zaveden dvoustupňový model kurikula, který rozlišuje státní a školní úroveň. V roce 2001 byl Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy vydán Národní program rozvoje vzdělávání, tzv. Bílá kniha - strategický dokument, který předkládá obecné i dílčí informace pro jednotlivé stupně vzdělávání, ale také strategie vzdělávací politiky pro další období. Na státní úrovni vychází rámcové vzdělávací programy (dále RVP), které vymezují povinný rozsah, cíle, obsah a podmínky vzdělávání i požadavky na evaluaci. Podle zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školského zákona) je vydává Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, a to pro jednotlivé etapy vzdělávání. Nejde o hotové dokumenty, podle kterých by bylo možno přímo pracovat. Pedagogickým pracovníkům je předkládán závazný rámec, do něhož zasazují vlastní práci v souladu s podmínkami konkrétní školy (Veteška, a další, 2008).

Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání vyšel poprvé již v roce 2001 jako pracovní verze tohoto dokumentu za účelem jeho aplikace v MŠ. V důsledku vydání nového školského zákona a s pomocí výsledků z praxe byla v roce 2004 uvedena nová verze dokumentu

s názvem Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání. Od 1. září 2007 se stal závazným dokumentem pro vzdělávání v MŠ.

2 Rámcový vzdělávací program

Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání vymezuje základní požadavky, podmínky a určuje normy pro institucionální vzdělávání dětí v předškolním věku. Byl vydán v souladu s Národním programem pro rozvoj vzdělávání v České republice a v souladu se školským zákonem. Platný je od 1. března 2005 a jeho plnění je závazné pro MŠ od 1. září 2007 (Průcha, a další, 2013).

Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání chápeme jako obecný rámec či východisko pro tvorbu ŠVP, pro vlastní práci a činnost učitelky v MŠ (Smolíková, a další, 2021).

Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání klade důraz na specifika každého dítěte a promítá je do obsahu, forem a metod vzdělávání. Dává dítěti prostor se rozvíjet v rozsahu jeho individuálních možností. Soustřeďuje se na utváření základů klíčových kompetencí dosažitelných v období předškolního vzdělávání a definuje kvalitu předškolního vzdělávání z hlediska cílů vzdělávání, podmínek, obsahu a výsledků (Smolíková, a další, 2021).

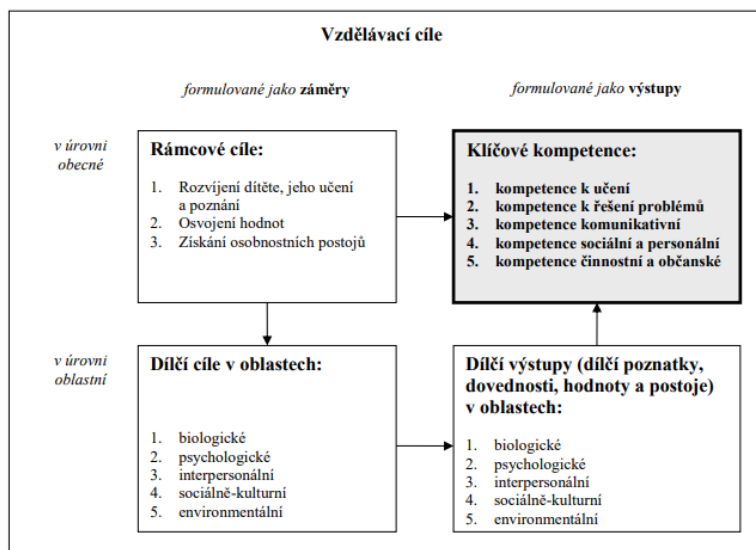
2.1 Systém vzdělávacích cílů

Rámcový vzdělávací program pracuje se čtyřmi vzájemně provázanými cílovými kategoriemi:

- rámcové cíle;
- klíčové kompetence;
- dílčí cíle;
- očekávané výstupy.

Tento systém by měl dokazovat, že vědomé a systematické dodržování definovaných záměrů pro každodenní praxi by mělo vést k dosahování požadovaných výstupů předškolního vzdělávání (Průcha, a další, 2013).

System vzdělávacích cílů

Obr.1. System vzdělávacích cílů

(Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání, s. 9)

2.2 Klíčové kompetence

Klíčové kompetence jsou vyjádřeny formou výstupů. Jsou to soubory předpokládaných vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot důležitých pro osobní rozvoj a uplatnění každého jedince. Kompetence představují soubory činnostně zaměřených a prakticky využitelných výstupů. Jsou vzájemně propojené a doplňují se. Osvojování si klíčových kompetencí je dlouhodobý proces, který začíná v předškolním vzdělávání a postupně se dotváří v průběhu života (Smolíková, a další, 2021).

Podle Smolíkové (2021) je v předškolním věku důležité vytvářet dostatečné základy klíčových kompetencí, které jsou podstatné pro další rozvoj vzdělávání dítěte. Hovoříme o těchto klíčových kompetencích:

- kompetence k učení;
- kompetence k řešení problémů;
- kompetence komunikativní;
- kompetence sociální a personální;
- kompetence činnostní a občanské.

2.3 Vzdělávací obsah a vzdělávací oblasti RVP PV

Hlavním prostředkem vzdělávání v MŠ je obsah vzdělávání. Je vymezen tak, aby se díky němu naplňovaly vzdělávací záměry a cíle. V rámcovém programu je formulován v podobě „učiva“ a „očekávaných výstupů“. Vzdělávací obsah je vnitřně propojený celek. Učivo je vyjádřeno v podobě činností. Pojem „učivo“ nahrazuje pojem „vzdělávací nabídka“ (Smolíková, a další, 2021).

Vzdělávací obsah v RVP PV je členěn do pěti vzdělávacích oblastí:

- Dítě a jeho tělo;
- Dítě a jeho psychika;
- Dítě a ten druhý;
- Dítě a společnost;
- Dítě a svět.

2.3.1 Dítě a jeho tělo

„Záměrem vzdělávacího úsilí učitele v oblasti biologické je stimulovat a podporovat růst a neurosvalový vývoj dítěte, podporovat jeho fyzickou pohodu, zlepšovat jeho tělesnou zdatnost i pohybovou a zdravotní kulturu, podporovat rozvoj jeho pohybových i manipulačních dovedností, učit je sebeobslužným dovednostem a vést je ke zdravým životním návykům a postojům“ (Smolíková, a další, 2021, s. 15).

2.3.2 Dítě a jeho psychika

„Záměrem vzdělávacího úsilí učitele v oblasti psychologické je podporovat duševní pohodu, psychickou zdatnost a odolnost dítěte, rozvoj jeho intelektu, řeči a jazyka, poznávacích procesů a funkcí, jeho citů i vůle, stejně tak i jeho sebepojetí a sebenahlížení, jeho kreativity a sebevyjádření, stimulovat osvojování a rozvoj jeho vzdělávacích dovedností a povzbuzovat je v dalším rozvoji, poznávání a učení“ (Smolíková, a další, 2021, s. 17)

2.3.3 Dítě a ten druhý

„Záměrem vzdělávacího úsilí učitele v interpersonální oblasti je podporovat utváření vztahů dítěte k jinému dítěti či dospělému, posilovat, kultivovat a obohacovat jejich vzájemnou komunikaci a zajišťovat pohodu těchto vztahů“ (Smolíková, a další, 2021, s. 23).

2.3.4 Dítě a společnost

Záměrem vzdělávacího úsilí učitele v oblasti sociálně-kulturní je uvést dítě do společnosti ostatních lidí a do pravidel soužití s ostatními, uvést je do světa materiálních i duchovních hodnot, do světa kultury a umění, pomoci dítěti osvojit si potřebné dovednosti, návyky i postoje a umožnit mu aktivně se podílet na utváření společenské pohody ve svém sociálním prostředí (Smolíková, a další, 2021, s. 25).

2.3.5 Dítě a svět

„Záměrem vzdělávacího úsilí učitele v environmentální oblasti je založit u dítěte elementární povědomí o okolním světě a jeho dění, o vlivu člověka na životní prostředí – počínaje nejbližším okolím a konče globálními problémy celosvětového dosahu – a vytvořit elementární základy pro otevřený a odpovědný postoj dítěte (člověka) k životnímu prostředí“ (Smolíková, a další, 2021, s. 27).

V rámci třídy pedagog musí sledovat a vyhodnocovat průběh celého procesu a přizpůsobovat si vzdělávací nabídku tak, aby byl zisk pro děti co možná největší (Smolíková, a další 2021). *Z praktického hlediska jsou v RVP PV pojmenována možná rizika, která mohou ohrožovat úspěch vzdělávacích záměrů. Ta srozumitelně upozorňují pedagoga na to, čeho by se měl vyvarovat (Smolíková, a další, 2021, s. 15).*

3 Školní vzdělávací program

Termín vzdělávací program má využití ve vícero významech (stejně jako termín kurikulum). Můžeme jej chápat:

- Jako kurikulární dokument, který vymezuje komplexním způsobem koncepci,
- jako individuální studijní plán,
- jako specifický učební plán konkrétní školy (Průcha, a další, 2009).

Vzdělávací program je soubor textu, často je publikovaný jako samostatná kniha kvůli jeho velkému rozsahu. Tento program má komplexní náplň. Vymezuje tyto složky kurikula (Průcha, 2005):

- Koncepci vzdělávání;
- Cíle vzdělávání;
- Cílové standardy;
- Učební plán;
- Učivo;
- Způsob uvedení do praxe.

Mateřské školy, které jsou zapsány do rejstříku škol a školských zařízení jsou součástí vzdělávací soustavy. Vzdělávání v MŠ probíhá formou vzdělávacích programů, které si zpracovávají samy v souladu s povinností dodržení zásad jeho tvorby a respektem k závazným předpisům a dalším dokumentům, jako je například vlastní hodnocení školy (Bečvářová, 2010).

Povinnost zpracovat vlastní ŠVP mají již dlouhá léta všechny MŠ. Úroveň zpracování je v kontextu vzájemného porovnání různá, některá z nich jsou bohužel zpracována nekvalitně. Touto problematikou se zabývá Česká školní inspekce (dále ČŠI), které ukládá školský zákon mimo jiné zjišťovat a hodnotit podmínky, průběh a výsledky vzdělávání, a to podle příslušného ŠVP (školský zákon §174, odst. 2, písm. b). Největší nedostatky byly zjištěny v nedostatečné konkretizaci vzdělávacích podmínek, ve vzdělávacím obsahu, systémové evaluaci a organizaci vzdělávání (Bečvářová, 2010), což stále v porovnání s vlastním průzkumným šetřením přetrvává.

3.1 Školní vzdělávací program jako povinný dokument

Výraznou proměnu předškolního vzdělávání způsobil nový školský zákon a uzákonění vzdělávání podle RVP (školský zákon § 4). Započala tak etapa reformy školství, jejíž dopady v současné době hodnotíme.

3.2 Školní vzdělávací program jako veřejný dokument

Zodpovědnost za vydání ŠVP PV a jeho pravidelnou aktualizaci nese ředitel školy. Jedná se o veřejný dokument určený odborné i laické veřejnosti a měl by být umístěn na přístupném místě ve škole. Je umožněno do něj nahlížet a pořizovat z něj opisy, výpisy a kopie. Ředitel školy má povinnost projednat ŠVP PV se zřizovatelem a seznámit s ním rodiče dětí (školský zákon, § 5).

3.3 Školní vzdělávací program a spojování škol

Pokud je více MŠ spojených v jeden právní subjekt nebo je MŠ spojená se základní školou, měly by pro spojené školy platit stejné podmínky, jako pro školy samostatné. Proto by každá škola měla mít možnost zpracovávat svůj ŠVP (Smolíková, a další, 2005).

3.4 Východiska zpracování ŠVP PV

Pro kvalitní zpracování ŠVP PV je třeba dobře znát RVP PV a orientovat se v obecně platných právních předpisech. Dále je potřebné provádět analýzu celkové činnosti školy, tzn. vzdělávacích cílů, vzdělávacích podmínek, průběhu vzdělávání a vzdělávacích výsledků. Jednou z využívaných metod je například analýza SWOT, která nám umožňuje formulovat silné a slabé stránky školy.

3.5 Obsah ŠVP PV

Každý ŠVP PV by měl být zpracován stručnou formou, ale zároveň dostatečně pracovní a instruktivní. Měla by v nich být zachována jedinečnost podmínek každé MŠ, včetně použití vlastních myšlenek. Měl by být do jiných podmínek nepřenosný. Přestože je jejich zpracování odlišné, měly by splňovat požadavky závazných školských předpisů a pokrýt informačně okruhy dané RVP PV. Mohou existovat různé verze ŠVP PV např. verze veřejné (stručnější) nebo interní (podrobnější), nebo může být základní text doplněn interními dodatky, nebo různými přílohami, které však nejsou předepsanou součástí (Smolíková, 2005).

Školní vzdělávací program musí obsahovat informace z těchto okruhů:

- Identifikační údaje;
- Obecná charakteristika školy;
- Podmínky vzdělávání;
- Organizace vzdělávání;
- Charakteristika vzdělávacího programu;
- Vzdělávací obsah;
- Evaluační systém.

Soulad ŠVP PV s RVP PV se hodnotí jako celek. Pokud neobsahuje povinné informace z daných okruhů, nelze jej hodnotit jako úplný. Uspořádání těchto informací je v RVP PV pouze doporučené. Záleží na každé MŠ, jaké uspořádání si zvolí.

3.5.1 Identifikační údaje

Podle RVP PV je třeba v identifikačních údajích uvést:

- *název dokumentu (Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání), může být doplněn motivačním názvem, který charakterizuje školu nebo program;*
- *název školy, sídlo, případně kontakty;*
- *statutární zástupce, zpracovatelé programu (jména nebo pozice zpracovatelů);*
- *údaje o zřizovateli;*
- *číslo jednací;*
- *platnost dokumentu (Smolíková, a další, 2004, s. 41).*

Potřebnost uvedení těchto informací potvrzuje i Bečvářová (2010), která píše, že by se měl čtenář v této oblasti dozvědět: *název školy, adresa sídla školy, telefonní spojení s ředitelkou a školní jídelnou, internetové stránky, emailová adresa, zřizovatel, jméno ředitele, právní forma, bankovní spojení, IČO, identifikátor, zápis do rejstříku škol, typ školy, součásti školy, kapacita školy, provozní doba, počet pedagogických a provozních zaměstnanců, zodpovědná osoba za tvorbu ŠVP (Bečvářová, 2010, s. 47).*

3.5.2 Obecná charakteristika školy

Obecná charakteristika je přehledem základních informací o mateřské škole. V obecné charakteristice je v ŠVP třeba uvést:

- *velikost školy (kapacita školy/tříd, počet tříd, počet pracovníků);*
- *lokalita školy (v jakém prostředí se škola nachází);*
- *charakter a specifika budovy/budov (Smolíková, a další, 2021, s. 42)*

Podle Průchy (2005) mohou být tyto povinné informace i více rozvedeny, pokud to MŠ považuje za důležité. Obecná charakteristika školy by měla být určitou prezentací dané školy. Čtenář se zde dozví o lokalitě, ve které se MŠ nachází, charakteru budovy, školní zahradě, okolí školy, velikost školy, počtu tříd, technickém stavu budovy a další zajímavosti a specifické informace, které se týkají dané školy s RVP PV.

3.5.3 Podmínky vzdělávání

Podmínky vzdělávání jsou v ŠVP zpracovány podle RVP PV do jednotlivých oblastí:

- *věcné podmínky;*
- *životospráva;*
- *psychosociální podmínky;*
- *organizace;*
- *řízení mateřské školy;*
- *personální a pedagogické zajištění;*
- *spoluúčast rodičů;*
- *podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami;*
- *podmínky vzdělávání dětí nadaných;*
- *podmínky vzdělávání dětí od dvou do tří let (Smolíková, a další, 2004, s. 42).*

V dokumentu popisujeme aktuální úroveň kvality konkrétních vzdělávacích podmínek. Všechny vzdělávací podmínky (věcné vybavení, životospráva, psychosociální podmínky organizační zajištění, řízení mateřské školy, personální zajištění, spoluúčast rodičů) by měly být porovnány s kritérii, které jsou uvedené v RVP PV (Smolíková, a další, 2021).

V ŠVP PV by měl být uveden popis aktuální kvality vzdělávacích podmínek, ale i záměry a cíle (kde je třeba něco zlepšit, upravit, vytvořit (Bečvářová, 2010).

Je doporučováno, aby se jednotlivé výroky neopisovaly z RVP PV (kompilace), ale byly tvořeny „na míru“ dané školy.

3.5.4 Organizace vzdělávání

Organizace vzdělávání v ŠVP obsahuje:

- *počet tříd včetně bližší charakteristiky (z hlediska počtu dětí, jejich věku a potřeb, z hlediska uplatňovaných metod a forem práce, zaměření třídy apod.);*
- *pravidla pro zařazování do jednotlivých tříd (věkově homogenní/heterogenní uspořádání, sourozenecké vazby, zohledňování přání rodičů apod.);*
- *činnosti, při kterých je zajištěno souběžné působení dvou učitelů ve třídě;*
- *kritéria pro přijímání dětí do mateřské školy (forma zveřejnění, odpovědná osoba; není nutné uvádět konkrétní podobu kritérií – mohou se měnit);*
- *v případě, že mateřská škola uskutečňuje individuální vzdělávání dle § 34b školského zákona, může v ŠVP popsat pravidla organizace tohoto vzdělávání (Smolíková, a další, 2004, s. 42).*

Z textu RVP PV vyplývá, že je třeba v ŠVP PV popsat základní kritéria přijímacího řízení, která vyplývají ze školského zákona (§ 34 odst. 4), kdy se přednostně přijímají děti v posledním roce před zahájením povinné školní docházky). Další kritéria si stanoví škola společně se zřizovatelem. Tato další kritéria není nutné uvádět v ŠVP PV, mohou se měnit.

3.5.5 Charakteristika vzdělávacího programu

Charakteristika vzdělávacího programu v ŠVP obsahuje:

- *zaměření školy (profilace školy, zaměření, přihlášení ke konkrétnímu modelu);*
- *dlouhodobé cíle vzdělávacího programu;*
- *metody a formy vzdělávání, které jsou ve škole uplatňovány;*
- *popis zajištění průběhu vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami, dětí nadaných (včetně popisu pravidel pro tvorbu, realizaci a vyhodnocení PLPP a IVP);*
- *popis zajištění průběhu vzdělávání dětí od dvou do tří let (Smolíková, a další, 2004, s. 43).*

V této oblasti ŠVP PV by měli tvůrci vlastními slovy popsat záměr ŠVP, cíle, myšlenky a hodnoty, ze kterých budou vycházet. Je dobré ŠVP profilovat určitým směrem, tato profilace

by měla postupovat celým programem, tj. vzdělávacími cíli, vzdělávacími podmínkami, vzdělávacím obsahem, apod.

3.5.6 Vzdělávací obsah

Vzdělávací obsah v ŠVP obsahuje:

- *hlavní smysl integrovaného bloku (záměry, respektive co přinese jeho realizace rozvoji a vzdělávání dětí; klíčové kompetence, které jsou rozvíjeny);*
- *obsah integrovaného bloku (dílní témata či obsahy) (Smolíková, a další, 2021, s. 43)*

Vzdělávací obsah slouží pedagogovi jako východisko pro tvorbu vzdělávací nabídky. Učitel by ji měl formulovat v ŠVP v podobě, v jaké ji bude předávat dětem - a to v podobě integrovaných bloků (Smolíková, a další, 2021).

Integrované bloky by měly být tvořeny tak, aby obsáhly všechny vzdělávací oblasti. Mohou mít podobu tematických celků, projektů či programů. Tyto bloky mohou být různě dlouhé, rozsáhlé. Zaměření bloků by mělo odpovídat přirozeným potřebám dítěte. Obsah by měl být srozumitelný, měl by dítěti pomáhat chápat sebe sama i okolní svět (Bečvářová, 2010).

„Integrované bloky by měly svým obsahem vzájemně navazovat, doplňovat se a prohlubovat, mohou se prolínat a přecházet plynule jeden do druhého. Je přirozené a správné, že vzdělávací obsah, resp. Některé jeho prvky se v různých integrovaných blocích opakují a dítěti se znovu připomínají, že se s nimi setkává v nových souvislostech a učí se vidět věci z různých pohledů“ (Bečvářová, 2010, s. 52).

3.5.7 Evaluační systém

Vlastní systém autoevaluce v ŠVP stanoví:

- *oblasti autoevaluce (co se bude sledovat);*
- *prostředky autoevaluce (metody a techniky);*
- *časový plán;*
- *odpovědnost učitelů (kdo odpovídá za sběr dat, vyhodnocování a plán opatření pro zachování kvality, nápravu nebo další zkvalitnění v dané oblasti), popř. další pravidla (Smolíková, a další, 2021, s. 44).*

Hodnocení kvality práce školy provádí každá MŠ podle vlastních stanovených kritérií. Výsledky slouží ke zmapování jejich dosažené úrovně a zároveň slouží jako východisko zlepšování úrovně činnosti MŠ. Pro hodnocení rozvoje MŠ nám slouží evaluace, kterou dělíme na vnější a vnitřní (autoevaluace). Vnější evaluaci se zabývá ČŠI, autoevaluaci si provádí MŠ sama. Při hodnocení se zaměřuje na hlavní oblasti své činnosti, zejména na vzdělávací program a jeho realizaci, kvalitu a efektivnost vzdělávacího procesu, klima školy, řízení školy a vedení lidí, péči o děti, materiální a ekonomické zajištění, spolupráci s rodiči (Průcha, a další, 2009).

3.5.8 Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

Vzdělává-li škola dítě se speciálními vzdělávacími potřebami (dítě se zdravotním postižením, dítě se zdravotním znevýhodněním, dítě se sociálním znevýhodněním, dítě mimořádně nadané), je třeba, aby byly potřebné údaje zařazeny do školního vzdělávacího programu (Bečvářová, 2010).

Prováděcím předpisem je vyhláška MŠMT č. 73/2005 Sb., o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných ve znění pozdějších předpisů.

3.6 InspIS ŠVP

V rámci snahy pomoci školám a usnadnění tvorby vzdělávacích programů, zavedla ČŠI na svém portálu možnost využívat modul InspIS ŠVP. Zavedení tohoto systému má vést ke zkvalitnění evaluační činnosti v MŠ, k propojení kritériálního rámce hodnocení ČŠI a v neposlední řadě ke zvýšení samotné kvality zpracování ŠVP PV. Díky tomuto portálu mají MŠ možnost více se soustředit na obsah ŠVP. Formální správnost, tzn. automatizovanou kontrolu vnitřních vazeb, kontrolu formálního souladu RVP a ŠVP a automatizovanou vazbu na aktualizace RVP PV, řeší právě InspIS ŠVP díky funkcionalitám systému (Česká školní inspekce, 2015). Nedílnou součástí je možnost využít automatické vygenerování formuláře pro tvorbu TVP PV (Česká školní inspekce, 2019). Instituce, jejíž činnost spočívá v hodnocení činnosti škol, tak reagovala na situaci, která je dlouhodobě vyhodnocována ve výročních zprávách ČŠI, jako nevyhovující (Česká školní inspekce-Výroční zprávy (csicr.cz)).

4 Třídní vzdělávací program

„ŠVP PV je jako závazný dokument pro celou školu společným východiskem pro tvorbu třídního vzdělávacího programu (dále TVP), který si pedagogové jednotlivých tříd vytvářejí sami. Podle RVP PV by měl pedagog zpracovávat TVP. Přesná pravidla pro tvorbu TVP stanovena nejsou. Pro jednotřídní MŠ může být vzdělávací obsah ŠVP PV rozpracován až na úrovni TVP“ (Bečvářová, 2010, s. 68).

Východiskem pro tvorbu TVP je ŠVP. Třídní vzdělávací program si každá třída vytváří sama. Podle RVP PV by měl pedagog zpracovávat TVP, nejsou ale přesně stanovená pravidla pro jeho tvorbu. Česká školní inspekce TVP nehodnotí, pouze do něho nahlíží (Smolíková, a další, 2021).

Každý ŠVP PV by měl stanovovat pravidla plánování, přípravu a realizaci vzdělávání na třídě, tzn. TVP PV. Tato pravidla si stanoví po vzájemné dohodě všichni pedagogové. O tom, jakou by měl mít podobu, zároveň rozhoduje i ředitel školy. Třídní vzdělávací program pedagogovi umožňuje přizpůsobit vzdělávací nabídku konkrétním podmínkám a složení tříd. Jedná se o pracovní, otevřený plán, který se dotváří postupně. (Smolíková, a další, 2005)

4.1 Obsah třídního vzdělávacího programu

Třídní vzdělávací program tvoří především rozpracovaný vzdělávací obsah. Vzdělávací obsah by měl vycházet ze vzdělávacího obsahu ŠVP PV, z jeho integrovaných bloků. Je doporučeno, aby pedagog tvořivě využíval aktuálních vzdělávacích příležitostí, aby uplatňoval evaluační postupy, využíval jejich výsledky a důsledně postupoval s ohledem na individuální zájmy a potřeby dětí (Bečvářová, 2010).

4.2 Užitečnost třídního vzdělávacího programu

Třídní vzdělávací program má největší význam pro pedagoga, který má možnost se podle něho řídit. V neposlední řadě může být TVP užitečný pro zastupujícího pedagoga, který v době nepřítomnosti třídního pedagoga může s pomocí TVP zajistit, aby nebyl narušen vzdělávací proces dětí (Smolíková, a další, 2005).

4.3 Terminologie

Při tvorbě TVP pracujeme s tématy, cíli, činnostmi a výstupy. Nepřesné a neodborné užívání pojmů způsobuje, že zápisy nejsou dostatečně přehledné a jasné. Pokud

rozpracováváme tematický celek, musíme přesně rozlišovat mezi stanovenými cíli, podtématy nebo činnostmi. Potřebné pojmy vymezuje RVP PV, je třeba pracovat se stejnými pojmy (Smolíková, 2006).

Používání odborných pojmů by mělo být samozřejmostí každého pedagoga. Užíváním správných terminologických termínů vede k průhlednosti, srozumitelnosti a odborné správnosti vzdělávacích programů. Bohužel není tomuto věnována dostatečná pozornost, což snižuje odbornou úroveň pedagogů a nesvědčí o profesionálním přístupu k pedagogické práci (Smolíková, 2006).

4.3.1 Přehled systému

System pojmů užívaný v RVP PV, formulované především z hlediska dítěte

- Vzdělávací cíle formulujeme jako rozvoj, osvojení, seznamování, posilování, získávání apod.;
- Pokud použijeme pojem „záměry“, pak je zřejmé, že se jedná o naše záměry, nikoli o záměry dítěte. Naším záměrem je posilovat, rozvíjet, pomoci, vést a umožnit apod.;
- Výstupy (očekávané kompetence) uvádíme ve formě infinitivu, protože popisuje to, co dítě umí a zvládá: vyjadřovat se, popsat, poznat, uvědomovat si, zvládat, znát, bránit se apod.;
- Nabídku činností můžeme formulovat jako: „druhy činností“ (manipulace, hra, cvičení, poslech, dramatizace, apod.) nebo „konání“ (rozvíjení, pozorování, vytváření, apod.);
- Formulace témat není jasně stanovená, témata můžeme vyjádřit heslovitě, slovním spojením, ve větách apod. (Smolíková, 2006).

5 Alternativní školy

„Alternativní škola je taková vzdělávací instituce, která se vyznačuje nějakou pedagogickou specifičností, na rozdíl od standardní, běžné školy. Zatímco standardní se řídí podle určité normy, podle většinou státem daných pravidel fungování a požadavků na cíle vzdělávání, alternativní (jinak řečeno “nestandardní“), škola z této podoby vybočuje. Má své vlastní, pro jednu školu nebo skupinu škol charakteristické specifičnosti, které mohou spočívat ve zvláštním vzdělávacím programu, v odlišném repertoáru vyučovacích předmětů, v odlišném výběru učiva pro tyto předměty, ve zvláštní organizaci výuky, vztahů mezi žáky a učiteli, vztahů mezi školou a rodiči“ (Průcha, 2000, s. 172).

Pro účely mé bakalářské práce jsem využila níže uvedené v krátkosti přiblížené alternativy.

5.1 Montessori pedagogika

Tento typ alternativní školy je nazván podle Marie Montessoriové, italské lékařky, pedagožky. Základním principem Montessori koncepce je vytvářet takové prostředí, které umožňuje normální, přirozený vývoj dětí. Vnitřní potřeba se něčemu učit je vyvíjena v tzv. senzitivním období. Jde o období, kdy je dítě citlivé pro vnímání určitých jevů (Průcha, 2004).

5.1.1 Základní principy

- dítě je tvůrce sebe sama;
- absorbující duch;
- ruka je nástrojem ducha;
- polarizace osobnosti;
- senzitivní fáze;
- připravené prostředí;
- svobodná volba;
- celostní učení;

<https://www.montessoricr.cz/133-zakladni-principy>

Vzdělání zajišťují předem připravené pomůcky. Zásadní roli hrají speciální pomůcky, které jsou klíčem k poznání světa. Pro děti jsou to pomůcky k nácvičení činností běžného života. Charakteristickým rysem Montessori pedagogiky jsou smíšené třídy. Maria Montessori striktně odmítala rozdělování dětí podle věku. Ve věkově smíšených skupinách má vznikat na základě

harmonického soužití, spolupráce a vzájemné pomoci jednotlivců vědomí sociální jednoty, v níž je jedinec respektován ostatními (Průcha, 2004).

5.2 Lesní pedagogika

Lesní mateřská škola je považována za zvláštní typ ekoškolky. Základním znakem lesní školky je program probíhající „venku za každého počasí“ v prostředí přírody. Velkou výhodou lesních mateřských škol jsou nízké zřizovací i provozní náklady, ale také atraktivita pro muže, kteří v předškolním vzdělávání v současné době velmi chybí (Vošahlíková, 2010).

5.2.1 Základní principy

- Vnímat přírodu všemi smysly, což zprostředkovávají speciálně vyškolení lesníci (lesníci s pedagogickými znalostmi a zkušenostmi) přímo na svém každodenním pracovišti - v konkrétním lese.

<https://www.lesnipedagogika.cz/cz/lesni-pedagogika/co-je-lesni-pedagogika>

5.3 Začít spolu

Vzdělávací program Začít spolu zdůrazňuje individuální přístup k dítěti, spolupráci rodiny, partnerství společnosti v oblasti výchovy a vzdělávání. Umožňuje vzdělávání nadaných dětí, užívá a prosazuje inkluzi dětí se SVP, děti s vývojovými poruchami i s postižením. Doporučuje se také pro děti ze sociálně slabých rodin (Šmelová, a další, 2018).

5.3.1 Základní principy:

- Společné vzdělávání pro všechny děti;
- Aktivní zapojení dítěte;
- Učení v souvislostech;
- Rodiče a komunita jsou vítanými partnery;

<https://www.zacitspolu.eu/o-programu/o-programu-zacit-spolu/>

V mateřské škole s prvky programu Začít spolu je každé ráno připravený úkol pro rodiče s dětmi. Tento ranní úkol má ulehčit vstup dítěte do třídy a podporuje spolupráci s rodinou. Následuje ranní kruh, kde jsou děti seznámeny s průběhem dne. Třída je uspořádána do tzv. center aktivit, kde probíhá hra a tvůrčí práce dětí. Nakonec probíhá hodnotící kruh, kde se sejdou všechny děti a společně zhodnotí své činnosti (Průcha, 2004).

V této části jsem se snažila popsat teoretická východiska ozřejmující základní pilíře tvorby různých typů vzdělávacích programů v MŠ. Propojení teorie a praxe se v následném průzkumném šetření ukázalo jako výborný prostředek k získání souborů informací, které vedly ke splnění vytyčených cílů. Výsledek může sloužit inspirativně všem kolegyním věnujícím se předškolnímu vzdělávání.

6 Průzkumné šetření

Vzdělávací programy MŠ by se měly pravidelně aktualizovat, či v případě již nevyhovujících nově vytvořit. Informace, které jsem získala v rámci studia, vlastní praxe a při kontrole ČŠI, mne zcela nepřesvědčily, zda jeho tvorbě a opravdové funkčnosti rozumím. V mateřské škole učím třetím rokem, jsem tedy v podstatě vedena jako ještě začínající učitelka. Základním povědomím o tvorbě a funkčnosti ŠVP PV určitě disponuji, nicméně bych si ráda prostřednictvím tohoto průzkumného šetření ujasnila, co je důležité vědět pro tvorbu ŠVP PV, ozřejmila si potřebné postupné kroky, zjistila, čemu věnovat zvýšenou pozornost a v konečném důsledku si urovnala jeho využití ve vlastní praxi.

V bakalářské práci používám pojem „průzkumné šetření“ z důvodu zjištění stavu aktuální tvorby ŠVP PV a využívání jejich platné podoby v praxi. Jak uvádí Skutil, Křováčková a Maněnová (2014, s. 26): „*Pedagogický výzkum směřuje k objevení nových neznámých vztahů, průzkum zjišťuje daný stav v určité oblasti.*“

7.1 Cíl průzkumného šetření

Cílem průzkumného šetření bakalářské práce je v první řadě zjistit, zda jsou ŠVP PV zpracovány v souladu s RVP PV. Specifikem mého zájmu bude oblast pedagogického plánování vzdělávací činnosti v MŠ a jeho přínos pro vlastní průběh vzdělávání. Chtěla bych si ověřit, zda jejich nastavení splňuje podmínky stručné, ale zároveň pracovní a dostatečně instruktivní podoby pro pedagogy a porovnat je se skutečným vzorkem třídního plánování. Dále mne bude zajímat, zda vůbec, či do jaké míry se liší nastavení ŠVP PV alternativních škol od ŠVP PV školy tradiční.

7.2 Výzkumné otázky

1. Splňují ŠVP PV přes svoji jedinečnost odborné nároky (soulad) RVP PV?
2. Je významný rozdíl ve zpracování ŠVP PV tradiční MŠ a alternativní MŠ?
3. Má podoba ŠVP PV pro pedagogy dostatečně instruktivní formu? Pomáhá jim v jejich pedagogické činnosti?
4. Jsou v ŠVP PV stanovená pravidla plánování na třídě přínosem pro vlastní průběh vzdělávání?

7.3 Metodologie a realizace průzkumného šetření

Průzkumné šetření probíhalo prostřednictvím komparační (obsahové) analýzy textu vzdělávacích programů v porovnání se stanovenými zásadami RVP PV (RVP PV s. 44-45). Komparační analýza byla prováděna v souladu s myšlenkou Gavory (2000, s. 117): „*Obsahová (komparační) analýza textu by měla být objektivní, tj. nezávislá na osobních postojích toho, kdo analýzu uskutečňuje.*“ V této souvislosti hovoříme o kvantitativním výzkumu.

Základní soubor určený k analýze vymezují texty ŠVP PV, které by měly být významově sjednoceny a text RVP PV, podle kterého bude vyhodnocen jejich soulad. Jako vodítka mi posloužily RVP PV stanovené analytické kategorie, které klasifikují významové jednotky (identifikační údaje, obecná charakteristika školy, podmínky vzdělávání, organizace vzdělávání, charakteristika vzdělávacího obsahu, vzdělávací obsah, evaluační systém).

Záměrem bylo posouzení a zhodnocení textu ŠVP PV z pohledu potřebnosti uváděných údajů a návodnosti pro pedagogy. Aby byl výsledek více uchopitelný, chtěla jsem porovnat nastavení ŠVP PV s již realizovaným vzorkem části TVP PV a dovodit skutečnou přínosnost pro vlastní vzdělávání. Protože se však nejedná o veřejný dokument a nespadá do povinné dokumentace, narazila jsem u některých MŠ na neochotu poskytnutí vzorku třídního plánování. Oslovila jsem vícero MŠ, z nichž mi vyhověly níže čtyři uváděné.

V další fázi jsem si sestavila na základě výsledků výroční zprávy ČŠI okruh otázek (viz Příloha J), který se zaměřuje na údaje z ŠVP PV (čtyř MŠ) v souvislosti s nastavenými pravidly třídního plánování, a která by mohl ŠVP PV vzhledem k instruktivní formě pro pedagoga obsahovat. Za pomoci výseku informací z oblasti východisek pro plánování, přípravu a realizaci integrovaných bloků na úrovni třídy a jejich přímé citace z hodnocených ŠVP PV (forma odpovědí) jsem se pokusila vyhodnotit funkčnost stanovených pravidel daných ŠVP PV a jejich přínos pro vlastní průběh vzdělávání.

7.4. Výzkumný vzorek

Ke komparační analýze jsem si zvolila ŠVP PV čtyř mateřských škol. Jednu mateřskou školu s tradiční výukou (Mateřská škola Olešínky, okres Žďár nad Sázavou ŠVP PV Tajemství duhové kuličky) a tři mateřské školy, které pracují různou alternativní metodou (Mateřská škola Korálky Havlíčkův Brod, odloučené pracoviště MŠ Nádražní ŠVP PV Začít spolu poznávat

svět, Mateřská škola Meruzalka-Montessori mateřská škola a základní škola v Jihlavě o.p.s. ŠVP PV Montessori cesta a Lesní mateřská škola Chaloupky, pracoviště Třebíč ŠVP PV Učíme se řečí přírody). Všechny MŠ jsem oslovila v souvislosti s ochotou poskytnutí interního materiálu v podobě vzorku realizace třídního plánování. Pracovala jsem s myšlenkou, že tyto hodnocené MŠ mají ŠVP PV stanovenou povinnost zpracovávat TVP PV. Hodnocení je objektivní, doplněno vlastním názorem.

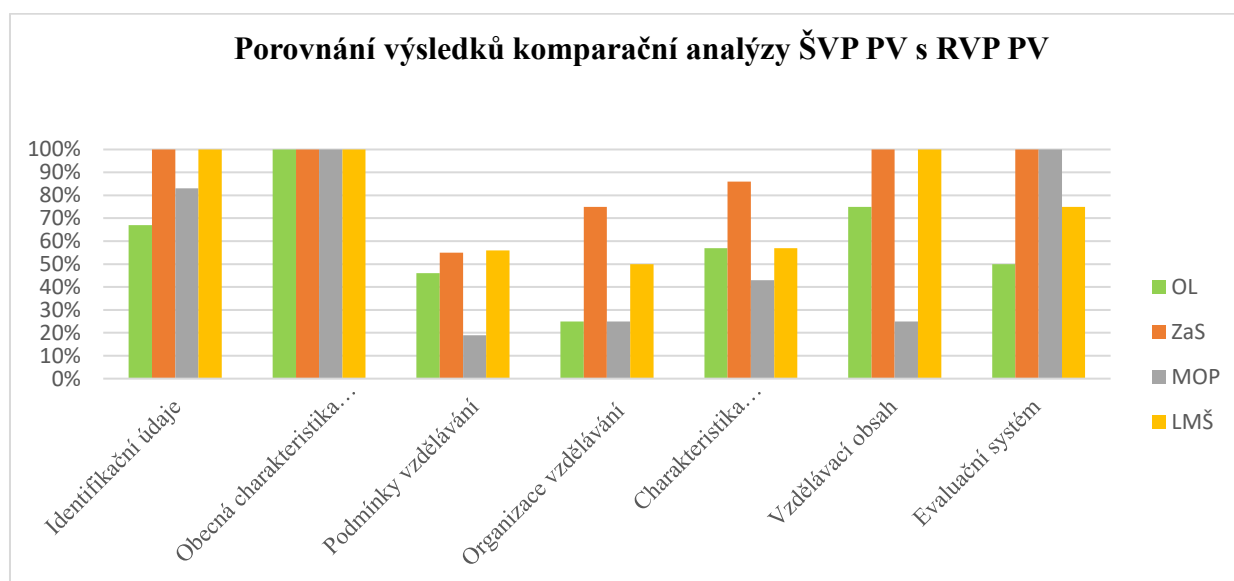
7.5 Vyhodnocení průzkumného šetření a diskuze

V této kapitole budu prezentovat výsledky komparační analýzy uvedených vzdělávacích programů MŠ. První vyhodnocení bude věnováno jednotlivým souladům ŠVP PV s RVP PV. Další část bude zahrnovat souhrn zjištění a porovnání míry pozitiv a negativ jejich zpracování. Následovat bude vyhodnocení dotazníkového šetření (citace ŠVP PV ve formě odpovědí na stanovené otázky) ohledně nastavení pravidel třídního plánování a jejich přínosu pro praxi.

7 Komparační analýza ŠVP PV

V této kapitole porovnávám výsledky komparační analýzy čtyř školních vzdělávacích programů. Vzhledem k přehlednosti prezentovaných výsledků souží vytvořený graf, který níže doplňuje výsledný text zpracovaný ve formě vlastního názoru. Snažila jsem se propojit získané informace studiem textového materiálu, přednáškami, konzultací s odborníky nebo kolegyněmi a zkušeností z vlastní praxe.

Graf č. 1

7.1 Úvodní slovo k ŠVP PV jednotlivých mateřských škol

Ad 1) OL Mateřská škola Olešínky je vesnická dvoutřídní MŠ. Způsob práce je prováděn tradiční formou bez alternativ, což koresponduje s mojí nynější prací a je mému přesvědčení nejbližší. Nápad s duhovou kuličkou spolu s filozofií MŠ je jistě zajímavý a inspirativní. Poskytuje prostor pro tvořivou práci a nabízí spoustu příležitostí k provázání a prostupnosti celého ŠVP PV. Myšlenkový potenciál je však využit dle mého názoru pouze formálně a spíše izolovaně. V této MŠ existuje pouze jedna verze ŠVP PV, z čehož pro mne vyplývá fakt, že by měl být jeho obsah sice stručný, ale zároveň pracovní a dostatečně instruktivní. V případě této mateřské školy mě způsob zpracování zcela nepřesvědčil.

Ad2) ZaS Vedení MŠ Korálky zachovává autonomitu jednotlivých pracovišť, kterých je devět a ponechává prostor pro tvořivé zpracování vlastních ŠVP PV. Hodnocená městská čtyřtřídní MŠ realizuje vzdělávání v duchu principů alternativního programu Začít spolu, jež zpravidla prostupuje celým dokumentem. Co je pro mě inspirativní, je realizace vzdělávací

nabídky formou třídních projektů. Tento způsob práce zajišťuje prostor pro nápaditost, tvořivost a kreativitu, nevede ke stereotypu a nudě. Ke komparační analýze mi MŠ poskytla pouze ŠVP PV bez příloh až na jednu výjimku-TVP PV třídy Dráčků, což je na škodu posouzení některých odkazovaných skutečností. V této MŠ existuje pouze jedna verze ŠVP PV. Pro mne z toho vyplývá fakt, že by měl být jeho obsah sice stručný, ale zároveň pracovní a dostatečně instruktivní, což z větší části je.

Ad 3) MOP Hodnocená soukromá městská dvoutřídní MŠ realizuje vzdělávání v duchu principů alternativního programu Montessori pedagogiky, jež prostupuje celým dokumentem. Výhodou MŠ je propojení předškolního a základního vzdělávání, což může aktivně využívat v promyšlené úzké návaznosti různých stupňů vzdělávání, včetně týmové spolupráce. Jako každá alternativa, tak i tato má svá specifika, jež se odráží v nastavení ŠVP PV a metodické preferenci. V této MŠ existuje pouze jedna verze ŠVP PV, z čehož pro mne vyplývá fakt, že by měl být jeho obsah sice stručný, ale zároveň pracovní a dostatečně instruktivní. V případě této MŠ mě způsob zpracování zcela nepřesvědčil.

Ad 4) LMŠ Soukromá jednotřídní MŠ tento školní rok vznikla nově. Vzdělávání je realizováno v duchu principů alternativního programu Lesní pedagogiky. Prostupnost celým dokumentem až na výjimky zajištěna není. Tento typ vzdělávání umožňuje dětem kromě dlouhodobého pobytu na čerstvém vzduchu, aktivní přirozené objevování a intenzivní prožitek včetně prožívání tzv. „bezpečných rizik.“ Při bližším seznámení se ŠVP PV mne některé vzdělávací postupy inspirovaly, ale spíše izolovaně a v souvislosti s nějakým příležitostným venkovním letním projektem. V mateřské škole existuje pouze jedna verze ŠVP PV. Pro mne z toho vyplývá fakt, že by měl být jeho obsah sice stručný, ale zároveň pracovní a dostatečně instruktivní. Oceňuji zpravidla povedenou snahu tvůrců o zpřehlednění dokumentu. Oblast instruktivní však již tak zdařilá není.

7.2 Komparační analýza identifikačních údajů o škole

Ad 1) OL Při porovnání potřebných uváděných údajů MŠ s požadavky RVP PV vplynuly formální nedostatky, které spočívají v chybějícím dovětku v názvu ŠVP PV a chybějícím čísle jednacím. Tyto nedostatky neznamenaají překážku pro poskytované předškolní vzdělávání. Platnost dokumentu není omezena. Tuto skutečnost by MŠ měla zohlednit v rámci nastavení třídního plánování a evaluaci tak, aby nedocházelo k opakování

totožné vzdělávací nabídky v doporučené tříleté časové ose, nebo časové ose, kdy budou děti zařazené ve stejné třídě. Nastavení ŠVP PV však tuto informaci postrádá.

Ad 2) ZaS Okruh identifikačních údajů obsahuje všechny požadované informace. Je zpracován pro mne přehlednou formou. Nastavení rámcového zpracování celého dokumentu obsahuje formální nedostatky nenarušující soulad s požadavky RVP PV. Avšak jsou to maličkosti, které snižují sledovanou úroveň dokumentu. Úvodní stránky zahrnují obsah s odkazy na čísla stran, nicméně samotný dokument jejich očíslování postrádá. To omezuje snadnou orientaci při vyhledávání informací. Dokument je doplněn poměrně velkým množstvím příloh, se kterými text důsledně pracuje a na uvedené skutečnosti právě v přílohách přímo odkazuje. Přesto nejsou jeho pevnou součástí. Část z nich patří dle mého názoru mezi interní nezveřejňovaný materiál. Jedná se např. o různé plány, o čemž však veřejnost informována není. Platnost dokumentu není omezena. Nastavení způsobu práce s projekty, které vychází ze zjišťovaného zájmu dětí na začátku každého školního roku, zajišťuje neopakovatelnou vzdělávací nabídku.

Ad 3) MOP Při porovnání potřebných uváděných údajů MŠ s požadavky RVP PV vyplynul formální nedostatek, který spočívá v chybějícím čísle jednacím. Tento nedostatek neznamená překážku pro poskytované předškolní vzdělávání. Mateřská škola se rozhodla doporučenou strukturu zpracování ŠVP PV nerespektovat. Vlastní nastavení rámcového zpracování celého dokumentu je však nepřehledné, snižuje jeho sledovanou úroveň. Úvodní stránky zahrnují obsah bez očíslování stran textu, což omezuje snadnou orientaci při vyhledávání potřebných informací. Na tvorbě ŠVP PV by se měl podílet celý pedagogický sbor, což se v tomto případě nestalo. Platnost dokumentu není omezena. Tuto skutečnost by MŠ měla zohlednit v rámci nastavení třídního plánování a evaluaci tak, aby nedocházelo k opakování totožné vzdělávací nabídky. Nastavení ŠVP PV s touto informací pracuje v doporučeném tříletém cyklu ve formě celoročních integrovaných bloků.

Ad 4) LMŠ Okruh identifikačních údajů obsahuje všechny požadované informace. Mateřská škola se rozhodla zpravidla respektovat doporučenou strukturu zpracování ŠVP PV, což je pro mne přehledné a usnadňující orientaci při vyhledávání informací. Platnost dokumentu není omezena. Samotný způsob práce v rámci alternativy i nastavení ŠVP PV všeobecně zajišťuje neopakovatelnost vzdělávací nabídky.

7.3 Komparační analýza obecné charakteristiky školy

Ad 1) OL informace z okruhu obecné charakteristiky, které je třeba v ŠVP PV zmínit, představují poměrně ucelený obraz o MŠ. Přesto, se v textu objevují informace provozní povahy, které není nutno uvádět v souvislosti s poskytovaným předškolním vzděláváním. Popisované skutečnosti by měla MŠ dále v dokumentu respektovat a vycházet z nich při tvorbě ŠVP PV, což se daří zachytit pouze z části. V rámci zachování struktury okruhů RVP PV zde chybí údaje o počtu pedagogických pracovníků. Objevují se až dále v textu, přesto nejsou informace z hlediska souvisejících požadavků RVP PV úplné viz níže. Ohledně lokality školy a spádovosti zřizovatele v jiné vesnici, mi zde chybí informace o dopravní dostupnosti, což není povinné, nicméně pro zákonné zástupce v tomto případě potřebné.

Ad 2) ZaS Při zpracování ŠVP PV nemusí MŠ striktně dodržovat vzor uspořádání okruhů dle RVP PV. Přesto se tato MŠ rozhodla doporučenou strukturu z větší části respektovat, což je pro komparační analýzu a s tím související vyhledávání potřebných informací snazší. Text je stručný, strukturovaný, víceméně bez zahrnutí obecností, s menší pravopisnou rezervou. Informace z okruhu obecné charakteristiky školy jsou doplněny fotografiemi, což nenásilně dokresluje představy o MŠ. Pracují-li s myšlenkou, zachování struktury a obsahu okruhů dle RVP PV, pak zde chybí údaje o počtu pedagogických pracovníků, což není na škodu, protože se objevují dále v textu.

Ad 3) MOP Charakterizovat MŠ se v ŠVP PV moc nepodařilo, představit jsem si ji víceméně nedokázala. Jedinečnost podmínek vzdělávání by měla MŠ dále v dokumentu respektovat a vycházet z nich při tvorbě celého ŠVP PV, což se daří zachytit pouze z části. Vyskytují se zde atypické informace, které by bylo vhodné ozřejmit. Ke škodě MŠ je fakt, že jedinečnost v některých záležitostech nedokázala dostatečně prezentovat. Údaje o počtu pedagogických pracovníků se objevují až dále v textu, přesto nejsou informace z hlediska souvisejících požadavků RVP PV úplné viz níže.

Ad 4) LMŠ Skutečnosti uvedené v obecné charakteristice představují poměrně ucelený obraz o MŠ. Podávají jasné informace o lokalitě školy i charakteru prostředí, které LMŠ využívá. Součástí jsou i informace o dopravní dostupnosti, což je v rámci nespádovosti soukromého zařízení užitečné. Pracují-li s myšlenkou zachování struktury a obsahu okruhů dle RVP PV, pak zde chybí údaje o počtu pedagogických pracovníků, což není na škodu, protože se objevují dále v textu.

7.4 Komparační analýza podmínek vzdělávání

Ad 1) OL Prostupnost podmínek v souvislosti s filozofií MŠ a nápadem s duhovou kuličkou se v dokumentu neobjevuje, což může být z mého pohledu překážkou pro úspěšnou realizaci jedinečného ŠVP PV. Neodpovídající nastavení evaluace v rámci vyhodnocení školních výstupů a naplněnosti hlavních cílů školy moji domněnku spíše potvrzuje. Podmínky, které MŠ popisuje, jsou z velké části kompilací RVP PV. Popis je většinou izolovaný, bez souvislostí se vzdělávacím obsahem a zhodnocením, do jaké míry jsou pro výchovně vzdělávací činnost vyhovující. Naproti tomu se v části některých z nich objevují konkrétní informace o jejich současné podobě, avšak spoře se již pracuje s návrhy na jejich úpravy, které jsou potřebné pro zefektivnění vzdělávání. Zcela chybí časový harmonogram plnění. Na organizační zajištění chodu MŠ odkazuje ŠVP PV ve školním řádu, který však není jeho povinnou přílohou. Není tak umožněno získat ucelené informace o provozu MŠ přímým vstupem prostřednictvím veřejného dokumentu. Jako jednu z priorit, která vychází z filozofie MŠ, nabízí ŠVP PV úzkou spolupráci s rodinou. Nastavení podmínek, které by svědčily o nedílné a v rámci RVP PV povinné spoluúčasti či spolupodílení rodičů na předškolním vzdělávání, však není jasné a přesvědčivé. V dokumentu je využit formálně správně pouze název této kapitoly. Velmi důležitým prostředkem pro úspěšné zvládnutí integrace dětí se speciálními vzdělávacími potřebami včetně dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka je analýza přizpůsobených podmínek konkrétní MŠ. V těchto případech však využila MŠ obecnou kompilaci RVP PV, což je zavádějící a nedostatečné. Ve skutečnosti může poté vést takové nastavení ŠVP PV k nahodilostem v běžné praxi a být překážkou pro úspěšné začlenění těchto dětí. Dle mého názoru jsou podmínky vzdělávání zpracovány nepřehlednou formou zahrnující velké množství souvislého textu, zpravidla obecnou kompilací či izolovaností uváděných informací bez návaznosti a souvislostí.

Ad 2) ZaS Prostupnost programu Začít spolu je zřejmá v celém okruhu. Snaha MŠ přiblížit podmínky účelným a zároveň instruktivním způsobem je dle mého názoru poměrně zdařilá. Užitá forma strukturovaného textu je čtivá, většinou nezahluje množstvím zbytečných informací. Tvůrci programu přesto v případě podmínek životosprávy a podmínek psychosociálních užili nedoporučovanou kompilaci RVP PV. Potřebné informace z hlediska návrhů úprav podmínek vzdělávání (vyjma podmínek organizace vzdělávání a podmínek pro děti s potřebou podpůrných opatření) k zefektivnění vzdělávání včetně časového harmonogramu, zahrnuje dokument ve stanovených cílech na tříleté období. Až na jednu výjimku viz níže, jsou z mého pohledu informace o organizaci vzdělávání podány srozumitelně,

zahrnují i přesné vymezení souběžného působení dvou učitelek ve třídě. Vzhledem k tomu, že MŠ realizuje alternativní program Začít spolu, postrádám v organizaci vzdělávání prostor pro společné ranní úkoly s rodiči, nebo vysvětlení, proč zahrnuty do činnosti MŠ nejsou, popř. jejich činnostní náhradu. Drobná formální terminologická nepřesnost se objevila v nastavení názvu spoluúčasti rodičů. Tato část, je však, co se týče obsahu zajímavá a pestrá, nese se v duchu priorit alternativy. Velmi důležitým prostředkem pro úspěšné zvládnutí integrace dětí se speciálními vzdělávacími potřebami včetně dětí dvouletých a dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka je analýza přizpůsobených podmínek konkrétní MŠ. V tomto případě, však můžeme o vypovídající analýze pouze spekulovat. Přesto se mohu domnívat, že je zahrnuta do každoroční prováděné analýzy všech podmínek vzdělávání. Můj postoj ovlivnila v ŠVP PV stanovená evaluační povinnost všech zaměstnanců v rámci roční SWOT analýzy podmínek, o jejichž výsledky se tvorba ŠVP PV opírá. Ke škodě je nedostupnost hodnotících kritérií a přehledu zjištěných výsledků, z nichž by jednoznačně vyplývala cílená práce se zpětnou vazbou a tím pádem i znatelný posun MŠ.

Ad 3) MOP Prostupnost Montessori pedagogiky je zřejmá v celém okruhu. Obsahově je text výrazně úsporný, přesto směrem k pedagogům určitým způsobem instruktivní. Potřebné informace z hlediska návrhů úprav podmínek k zefektivnění vzdělávání včetně časového harmonogramu dokument nezahrnuje, stejně jako spoluúčast rodičů, vzdělávání dětí od dvou do tří let a jazykovou přípravu dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka. Přestože Montessori pedagogika přístup ve vzdělávání k dětem s potřebou zvláštní péče nijak neodlišuje, je nutné vyhovět požadavkům RVP PV a zahrnout je instruktivně do nastavení ŠVP PV.

Ad 4) LMŠ Lesní pedagogika prostupuje podstatnou částí dokumentu. Obsahově je text směrem k pedagogům instruktivní pouze z části. Vyjma věcných podmínek dokument nezahrnuje potřebné informace z hlediska návrhů úprav podmínek k zefektivnění vzdělávání včetně časového harmonogramu. Vzhledem k tomu, že je LMŠ nově založená, přikláním se k názoru, že je většina podmínek vzdělávání zpracována v souladu s RVP PV, protože v době tvorby ŠVP PV tvůrci ještě v podstatě nemohli funkčnost podmínek zhodnotit. V rámci porovnání textu s RVP PV se objevují částečné kompilace a také obecnější nebo nedostatečné informace ve vztahu k odpovídajícím podmínkám s ohledem na zajištění péče o děti vyžadující zvláštní péči. Jsou zde obsažené informace vzájemně si odporující, kdy na jedné straně LMŠ péči o tyto děti chce zajišťovat a na druhé straně ne. Zde je podle mého názoru nutná konkrétní specifikace jednotlivých podmínek tak, aby bylo zřejmé, co je schopna opravdu zajistit a jaké děti dokáže vzdělávat. Bude tak předcházet neopodstatněným představám pedagogů i rodičů.

7.5 Komparační analýza organizace vzdělávání

Ad 1) OL Okruh organizace vzdělávání podává obecné nebo neúplné informace o organizaci vzdělávání na úrovni školy i jednotlivých tříd. Vzhledem k tomu, že MŠ disponuje dvěma třídami heterogenního složení, je citelná chybějící jasná specifikace o pravidlech zařazování dětí do jednotlivých tříd. Tento fakt může vést k nedorozumění v rámci přijímacího řízení, vlastním přání rodičů a potřebami MŠ. Postrádám také bližší charakteristiku tříd z hlediska zaměření, uplatňovaných forem a metod práce, počtu dětí a jejich potřeb právě ve vztahu k filozofii školy a nápadu s duhovou kuličkou. Potřebná informace ohledně zajištění souběžného působení učitelek na třídě ve vztahu k organizaci výuky, využívaným metodám a formám práce chybí. Z nastavení ŠVP PV by mělo vyplývat zajištění optimální pedagogické péče při všech činnostech (zejména těch nejvíce exponovaných), což zde zřejmé není a může vést k nejasnostem a domněnkám o zajištění průběhu vzdělávání stejně u učitelek i rodičů.

Ad 2) ZaS Okruh organizace vzdělávání podává strukturovaně informace o organizaci vzdělávání na úrovni školy i jednotlivých tříd. Mateřská škola disponuje čtyřmi třídami heterogenního složení, do nichž jsou děti zařazovány podle jasných pravidel, které respektují jak potřeby školy, tak přání rodičů. Bližší charakteristika jednotlivých tříd je obsahem příloh v podobě jednoduše rozpracovaného TVP PV, jež poskytuje potřebné informace. Souběžné působení dvou učitelů ve třídě je vymezeno verzí časovou, ne činnostní. Chybí forma zveřejnění kritérií pro přijímání dětí.

Ad 3) MOP Okruh organizace vzdělávání podává informace o organizaci vzdělávání na úrovni školy i jednotlivých tříd v minimální míře. Mateřská škola disponuje dvěma třídami heterogenního složení, do nichž jsou děti zařazovány podle věku. Bližší charakteristiku jednotlivých tříd postrádám, přesto lze potřebné informace z textu částečně dovodit. Oproti běžným MŠ pracuje Montessori systém podle jednotné metodiky bez specifického zaměření jednotlivých tříd. Souběžné působení více učitelů-průvodců a nepedagogických pomocníků ve třídě specifikováno není. Z nastavení ŠVP PV by mělo instruktivně vyplývat zajištění optimální pedagogické péče při všech činnostech (zejména těch nejvíce exponovaných), což se můžeme vzhledem k vyššímu počtu pedagogů-průvodců domnívat, že zajištěno je. Domněnky však neprospívají dobrým vztahům mezi pedagogy a nevedou k odpovídající představě o organizaci vzdělávání ani rodiče. Chybí forma zveřejnění kritérií pro přijímání dětí.

Ad 4) LMŠ Okruh organizace vzdělávání poskytuje obecné nebo neúplné informace. Tvůrci textu v tomto případě nedrželi doporučenou strukturu RVP PV a zahrnují potřebné

informace o organizaci vzdělávání na třídní potažmo školní úrovni různě v celém dokumentu. Určitou zajímavostí je zajištění optimální pedagogické péče při všech činnostech (zejména těch nejvíce exponovaných) dvěma hlavními pedagogy-průvodci s tím, že ji další tři pedagogové-průvodci určitým způsobem doplňují. Jak, to už však ŠVP PV neudává. Můžeme se pouze domnívat, že v případě potřeby v LMS vypomáhají nebo zastupují. Spekulativní je i zajištění optimální péče, s ohledem na fakt, že se tzv. hlavní pedagogové-průvodci překrývají pouze jeden den v týdnu. Chybí forma zveřejnění kritérií pro přijímání dětí.

7.6 Komparační analýza charakteristiky vzdělávacího obsahu

Ad 1) OL Představit zvolený vzdělávací program se MŠ nepodařilo. V podstatě se ani o jeho představení v pravém slova smyslu vůbec nejedná. Jak jsem již uváděla výše, v dokumentu se uchopitelným způsobem nepracuje se školní filozofií, ani s nápadem s duhovou kuličkou. Tyto myšlenky by měly prostupovat celým ŠVP PV včetně stanovených vlastních hlavních cílů školy, využívaných forem a metod práce, záměrů integrovaných bloků a školních výstupů tak, aby tvořily konzistentní celek. Objevují se rozpory v samotném nastavení ŠVP PV. Chybně si například MŠ stanovila, že bude děti rozvíjet pouze ve třech oblastech, což nekoresponduje s RVP PV, které zahrnuje oblastí pět. Dále však ve vzdělávacím obsahu v integrovaných blocích svoje nastavení neguje a zahrnuje oblasti všechny. Popis zajištění průběhu vzdělávání dětí se SVP je z větší části obecnou kompilací RVP PV. Oproti popisu zajištění průběhu vzdělávání dětí od dvou do tří let jsem bližší informace o zajištění průběhu vzdělávání dětí se SVP neshledala ani v přílohách ŠVP PV. V dokumentu zcela chybí popis pravidel pro tvorbu, realizaci a vyhodnocení PLPP a IVP. Chybějící informace mohou vést k nesystémové intuitivní práci s nižšími výsledky. Mohou ztěžovat komunikaci mezi vedením, pedagogy i rodiči.

Ad 2) ZaS Mateřské škole se podařilo jednoduchým způsobem vysvětlit důvod zvolení alternativního programu Začít spolu, který prostupuje smysluplně celým vzdělávacím programem, včetně stanovené vize i hlavních vzdělávacích cílů. Směrem k pedagogům je instruktivně přiblížena metodika programu Začít spolu, metody a formy, které jsou uplatňované při výchovně vzdělávací práci. Z hlediska zajištění průběhu vzdělávání dětí vyžadující zvláštní přístup je ŠVP PV většinou vypovídající. Stanovená pravidla sice obsahují část obecných formulací, přesto mohou z větší části sloužit návodně pro učitelku i pro kontrolu. Pravidla určená vyšším stupňům podpůrných opatření, která by měla zahrnovat průběh tvorby, realizaci a vyhodnocování IVP nejsou úplná. Jsou zaměřená pouze směrem k jejich tvorbě.

Ad 3) MOP Mateřská škola jednoduchým způsobem vysvětluje volbu alternativního programu Montessori pedagogiky, jež prostupuje celým vzdělávacím programem. Ta slouží i jako východisko pro zvolenou filozofii i hlavní vzdělávací cíle. Směrem k pedagogům-průvodcům je zpravidla instruktivně přiblížena metodika programu Montessori pedagogiky, včetně metod a forem, které jsou uplatňované při výchovně vzdělávací práci. Schopnost uplatňovat metodiku účelným způsobem posiluje povinnost pedagogů-průvodců absolvovat akreditovaný kurz Montessori pedagogiky, což by do jisté míry mohlo chybějící nebo nedostatečné instrukce nahradit. Z hlediska zajištění průběhu vzdělávání dětí vyžadující zvláštní přístup je ŠVP PV většinou nevyhovující.

Ad 4) LMŠ Mateřská škola velmi jednoduchým způsobem představuje vzdělávací program v duchu alternativního programu Lesní pedagogiky, který ho místy prostupuje nezřetelně. Alternativa posloužila jako východisko pro zvolenou filozofii MŠ i hlavní vzdělávací cíle. Ozřejnění specifických metod a forem vzdělávací práce se však MŠ nepodařilo, instruktivnost je směrem k pedagogům-průvodcům minimální. Z hlediska zajištění průběhu vzdělávání dětí vyžadující zvláštní přístup je ŠVP PV zpravidla nejasné vyjma pravidel vztahujícím se k tvorbě PLPP a IVP. Některé uváděné informace si odporují, nebo nejsou směrem k vývojovým specifikům úplné.

7.7 Komparační analýza vzdělávacího obsahu

Ad 1) OL V textu vzdělávacího obsahu se objevují terminologické nepřesnosti a nedoporučovaná kompilace vzdělávacích cílů a výstupů RVP PV. Vzdělávací cíle i očekávané výstupy jsou stanovené bez vazby k tématu a obsahu integrovaného bloku. Není zde zřejmá přímá souvislost, což je na škodu jedinečnosti ŠVP PV a vede k obecnosti. Přesto je zpracován pro mne již uchopitelným způsobem. Stanovené filozofii MŠ není v integrovaných blocích věnována zvláštní pozornost stejně jako školním projektům. Inspirativní nápad s duhovou kuličkou je využit v textu formálně v podobě názvů dílčích témat a spojení s barevností souvisejícího ročního období. Jiná provázanost z nastavení ŠVP PV pro mne nevyplývá. Množství vzdělávacích cílů z jednotlivých oblastí je zpracováno strukturovaně v samostatném textu většinou bez návaznosti na očekávané výstupy. Pro učitelku to může znamenat hledání, chaotičnost nebo nepřehlednost při plánování vzdělávací nabídky a jejím vyhodnocování. Z nastavení integrovaných bloků vyplývá, že se v rámci tříd neliší a jsou stanovené pro celou školu společně. Dílčí témata jsou stanovena rámcově pouze názvem, což poskytuje prostor pro tvořivou práci pedagogů a činnostní přizpůsobení dětem ve třídě. Základní školní pravidla,

podle nichž by měli pedagogové pracovat, připravovat a realizovat vzdělávací programy ve třídách, ŠVP PV v pravém slova smyslu nestanoví. Dokument zahrnuje z oblasti třídního plánování pouze obecné informace, které se dají vykládat různým způsobem, nejsou návodné ani instruktivní. Tímto se dle mého názoru popírá význam TVP PV pro pedagoga a jeho pedagogickou činnost. Přestože TVP PV není povinnou součástí pedagogické dokumentace, jeho uplatňování je v MŠ samozřejmou a důležitou záležitostí. V první řadě se jím pedagog řídí, užitečný je při zastupování v době jeho nepřítomnosti nebo mu slouží v případě opory, kdy musí prezentovat svou práci a zdůvodnit či obhájit svá rozhodnutí při hospitaci nebo kontrole.

Ad 2) ZaS Jak jsem již zmiňovala v úvodu této analýzy, MŠ pracuje projektově. Vzdělávací obsah se detailně věnuje způsobu tvorby integrovaných bloků ve třídách. Strukturovanou formou udává jednotná pravidla tvorby TVP PV i jeho povinný obsah, přípravu vzdělávací nabídky i vlastní realizaci, popř. pracovní postupy. Přesto pedagogy nesvazuje, naopak, poskytuje velký prostor fantazii a tvořivosti. Integrované bloky jednotlivých tříd jsou obsahem příloh ŠVP PV. Pro účely mé bakalářské práce mi však MŠ poskytla pouze TVP PV jedné třídy. Očekávané výstupy vycházejí svým nastavením ze záměrů integrovaných bloků, což svědčí o tom, že si tvůrci ŠVP PV dali záležet na jeho prostupnosti a hledání souvislostí. Ve formulaci záměrů a výstupů (část jich je zaměňována za cíle) se objevují terminologické nepřesnosti. Instruktivně je nastaveno i zapojení do školních projektů i programu výuky anglického jazyka. Nadstandartní aktivity v podobě poskytované logopedické prevence, cvičení pro radost a výuky hry na flétnu jsou instruktivní pouze částečně. Chybí přesná specifikace časového zařazení během režimu dne, místa konání a v případě cvičení pro radost a výuky hry na flétnu zodpovědná osoba. Nabízené kurzy plavání, lyžování a bruslení postrádají informace o tom, zda jsou dobrovolné, zda jsou placené či zdarma, kdo bude zajišťovat výuku dětí, které se nezúčastní, zařazení během dne a způsob náhrady ušlé vzdělávací nabídky.

Ad 3) MOP Integrované bloky vzdělávacího obsahu umožňuje RVP PV mateřským školám co do počtu, rozsahu i obsahu zpracovat různě. V tomto případě přistoupila MŠ k velmi obecnému a jednoduchému stylu s důrazem na zachování systému práce v duchu Montessori pedagogiky a s respektem ke všem pěti oblastem RVP PV. Obsah bloků učitele rozhodně nesvazuje a ponechává jim velký prostor pro svůj vlastní výběr konkrétních činností. Ze systému nastavení pro mne nevyplývá návaznost práce s očekávanými výstupy, či hodnocení vzdělávacích výsledků dětí směrem k naplnění klíčových kompetencí. Pravidla či východiska pro plánování, přípravu a realizaci na úrovni třídy nijak způsob práce nezaštiťují

ani neinstruuji, popř. pokud se vyskytnou, je užita opět obecná forma. Do způsobu práce MŠ jsou zahrnuty i tematické projekty, které ve skutečnosti zastupují povinná dílčí témata.

Ad 4) LMŠ Samotné nastavení vzdělávacího obsahu poskytuje volný prostor pro kreativitu či uplatňování schopnosti improvizace pedagogů-průvodců, kteří musí způsob práce přizpůsobovat aktuálnímu počasi. Tvůrci vzdělávacího programu pracují promyšleným způsobem s vazbou k charakteristice integrovaného bloku, jeho činnostním obsahem (zahrnujícím pět oblastí) i klíčovými kompetencemi. Důsledně používají stejné terminologické pojmy jako RVP PV. Do způsobu práce MŠ jsou zahrnuty navrhované projekty v rámci spolupráce bez upřesnění či specifikace. Pravidla či východiska pro plánování, přípravu a realizaci na úrovni třídy způsob práce zaštiťují pouze částečně, což je vzhledem ke způsobu práce v duchu alternativy i směrem k vyhodnocování dosažených výsledků nedostatečné.

7.8 Komparační analýza evaluačního systému

Ad 1) OL Nastavení evaluačního systému této MŠ na mě nepůsobí systémově a uceleně. ŠVP PV stanovuje oblasti, které je nutné sledovat i metody a techniky jejichž prostřednictvím je MŠ bude vyhodnocovat. Nastavení je však velmi obecné, bez kritérií nebo měřítek, podle nichž může být sledovaný jev vyhodnocen. Minimální pozornost je věnována pedagogické diagnostice a projektování výsledků do úprav vzdělávací nabídky a přístupu pedagogů ve třídě. V dokumentu postrádám stanovení časového plánu a odpovědnosti učitelů, což je vzhledem k promyšlenému vyhodnocování procesů a plnění cílů nedostatečné. Nedílnou součástí evaluačního systému by měla být i pravidla, která stanovují postup při práci s výsledky, respektive způsob přijímání opatření ke zlepšení stavu, nápravu nebo další zkvalitnění v dané oblasti. Tato pravidla evaluační systém neobsahuje, což může svědčit o jeho formálnosti či nefunkčnosti.

Ad 2) ZaS Nastavený systém evaluace tvoří přehledný promyšlený celek jak na úrovni školní, tak na úrovni třídní. Jsou zde zahrnuta různá pravidla pro víceúrovňová hodnocení včetně sebereflexe učitelek a sebehodnocení dětí. Přesto postrádám jasné instrukce k systematické evaluaci všech třídních výstupů, tj. úroveň dosažených výsledků vzdělávání všech dětí. Systém neobsahuje evaluační kritéria (měřítko) ani popis práce s plánem opatření pro zachování kvality, nápravu nebo další zkvalitnění dané oblasti, což jsem již zmiňovala v předchozím textu. Nicméně z textu celého dokumentu nepřímou vyplývá, že se na obou úrovních se zpětnou vazbou pracuje.

Ad 3) MOP Nastavení evaluačního systému této MŠ na mě působí uceleně. Jsou stanovené všechny oblasti vyjma cílů a podmínek vzdělávání, které je nutné sledovat i metody a techniky jejichž prostřednictvím je MŠ bude vyhodnocovat. Nastavení je však velmi obecné, bez kritérií nebo měřítek, podle nichž může být sledovaný jev vyhodnocen. Minimální pozornost je věnována pedagogické diagnostice a jejímu využití v praxi. Nedílnou součástí evaluačního systému by měla být i pravidla, která stanovují postup při práci s výsledky, respektive způsob přijímání opatření ke zlepšení stavu, nápravu nebo další zkvalitnění v dané oblasti. Tyto informace evaluační systém sice v obecné rovině obsahuje, avšak o pravidla se ve skutečnosti v pravém slova smyslu nejedná. Může to svědčit o snaze vyhovět požadavkům RVP PV, ale v praxi vést k formálnosti.

Ad 4) LMS Nastavení evaluačního systému na mě působí systematicky a uceleně. ŠVP PV má jasně stanovené oblasti, které bude během školního roku sledovat a metody, které budou k evaluaci využity. Pozornost je věnována i pedagogické diagnostice. Z evaluace není zřejmý způsob přijímání opatření ke zlepšení stavu, nápravu, nebo další zkvalitnění v dané oblasti. Vyhodnocování cílů a procesů evaluace je nedostatečné, což může svědčit o jeho formálnosti.

7.9 Závěrečné shrnutí výsledků ve vztahu ke komparační analýze

Podrobnější prezentaci vlastního názoru z komparace jsem shrnula do obecnější roviny. Toto shrnutí mi rámcově zaštití pozitiva i negativa hodnocených vzdělávacích programů. Jako vodítko mi posloužila kritéria souladu rámcového a školního programu (RVP PV, s. 44, 45).

- Analýza vzdělávacích programů ani v jednom případě neprokázala plný soulad s požadavky RVP PV. Z prezentovaných výsledků přesto mohu dovodit uchopitelný rozdíl v rámci větší úspěšnosti zpracování ŠVP PV mateřských škol využívajících alternativu oproti škole tradiční. V okruhu obecné charakteristiky školy dosáhly vzdělávací programy 100 % souladu s RVP PV. Další vysoká úspěšnost byla zaznamenána v okruhu identifikačních údajů, vzdělávacím obsahu a evaluačním systémem. Naopak největší rezervy zahrnovaly podmínky vzdělávání, organizace vzdělávání a charakteristika vzdělávacího obsahu.
- Celkově se v textu dokumentů objevují větší či menší formální chyby, nepřesnosti i pravopisné nedostatky. Doporučená struktura zpracování je respektována u poloviny

hodnocených ŠVP PV. Nelze však s převahou říci, že je tím zajištěno uvedení všech požadovaných informací.

- Přehlednost zpracování je zajištěna u poloviny MŠ v zastoupení alternativy. V těchto případech je zajištěna konzistentnost celku, většina uváděných skutečností je promyšlená a provázaná. V případech nepřehledného zpracování je zastoupená i tradiční MŠ, kdy jsou užity informace izolovaně a nepromyšleně.
- Při zpracování ŠVP PV se často objevuje ve větší či menší míře nedoporučovaná kompilace RVP PV, což je na škodu jedinečnosti vzdělávacích programů, ale neznamená to riziko pro jejich realizaci. Část informací je uváděná v obecné rovině, je zbytečná, neúplná, chybějící nebo si odporující. Vlastní myšlenky jsou zastoupeny větší měrou u alternativních MŠ.
- Vnitřní integrující myšlenka celkově prostupuje ŠVP PV provázaně a zdařile pouze v jednom případě, a to u MŠ alternativní.
- Pro pedagoga je většina hodnocených vzdělávacích programů minimálně návodná a instruktivní, rozvíjet pedagogický styl a strategie odpovídající integrovanému přístupu spíše nepomáhá. Většinově uchopitelná pravidla stanoví pouze vzdělávací program MŠ alternativní.
- Evaluační systém včetně pedagogické diagnostiky je u většiny hodnocených vzdělávacích programů promyšlený. Všechny však postrádající stanovená kritéria průběžného vyhodnocování a informace pro práci s výsledky. Jako nevyhovující jsem shledala evaluační program vzdělávacího programu tradiční MŠ.
- Vzdělávací nabídka ve všech hodnocených vzdělávacích programech ponechává prostor pro tvořivost pedagogů, zpravidla respektuje vzdělávací obsah RVP PV. Vyjma tradiční MŠ předchází ve vlastním nastavení opakování vzdělávací nabídky. Poskytuje pouze minimální prostor pro návodné uplatňování hodnotících postupů a využívání jejich výsledků.
- Kromě jedné alternativní MŠ neobsahuje většina hodnocených vzdělávacích programů jasná pravidla pro plánování, přípravu a realizaci vzdělávací nabídky ve třídě. Pokud se nějaké informace vyskytují, jsou příliš obecné a neslouží jako dobré východisko či opora pro tvorbu TVP PV.
- Všechny vzdělávací programy počítají se spoluprací s vnějšími partnery. Polovina hodnocených MŠ stanovuje jako prioritní spolupráci s rodiči v hlavních vzdělávacích

cílech vycházející z alternativy, nicméně zvýšená pozornost věnovaná rodině není jasná a přesvědčivá.

- Pouze v jednom vzdělávacím programu využívající alternativu umožňují jasná pravidla další rozvoj MŠ. Systém, který vede ke zkvalitňování vzdělávání je otevřený a tvárný. V ostatních programech se s touto problematikou buď nepracuje, nebo není systém přesvědčivý.

7.10 Porovnání stanovených pravidel třídního plánování a jejich přínos pro praxi

Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání v rámci východisek (pravidla) pro plánování přípravu a realizaci zpracování integrovaných bloků na úrovni třídy stanovuje:

Otázka č. 1 Volnější práci, nebo více společného? Je stanovena povinnost zachovat školní bloky, nebo obsahuje doporučené školní bloky, popř. jejich nabídku a možnost vytvářet kromě nich i vlastní třídní bloky?

- **ŠVP PV „Tajemství duhové kuličky“ MŠ Olešínky**
„Integrované bloky jsou pro všechny pedagogy závazné, z nich pak mohou pedagogové tvořit podtémata ve svých TVP dle potřeb, situací, nabízí dostatek prostoru pro jejich tvořivost, pro možnost reagovat na aktuální podmínky té dané třídy.“ (Fialová, a další, 2021, s. 17)
- **ŠVP PV „Začít spolu“ poznávat svět“ MŠ Korálky Havlíčkův Brod**
„Každá třída má svůj projekt se svým tematickým zaměřením. Jednotlivá témata jsou rozpracována do integrovaných bloků. Témata vycházejí ze zájmů dětí a učitelů.“ (Adamcová, a další, 2020, s.19)
- **ŠVP PV „Montessori“ MŠ Meruzalka Jihlava**
„Učitelka si může zvolit libovolný projekt podle potřeb a zájmů dětí, vzniklých situací ve třídě nebo svých záměrů. Na výběru témat se mohou podílet i děti.“ (Procházková, 2019, s. 19)
- **ŠVP PV „Učíme se od přírody“ LMŠ Chaloupky**
„Tematické bloky musí být v návaznosti na integrované bloky a v pedagogických přípravách musí být návaznost zpracována.“ (Svobodová, a další, 2021, s. 13)

Komentář: Tyto přímé citace nám měly ověřit, zda nastavení pravidel MŠ neomezuje tvořivost pedagogů. Bylo zjištěno, že polovina hodnocených vzdělávacích programů (Zas a MOP)

umožňovala pedagogům utvářet vlastní třídní bloky ve formě projektů a povinnost prioritně do výběru zapojovat i děti. Druhá polovina hodnocených vzdělávacích programů stanovila závaznost školních bloků a volnost při stanovování tematických celků. Ani v jednom případě vzdělávací programy tvořivost pedagogů neomezují, což dokládají i realizované vzorky TVP PV (viz Přílohy K, L, M, N).

Otázka č. 2. Časovou dotaci třídních bloků? Je stanoven striktní časový plán, nebo je orientační, volný, přizpůsobitelný? Musí být dotvářeny postupně v návaznosti na průběh a výsledky předchozího bloku?

- **ŠVP PV „Tajemství duhové kuličky“ MŠ Olešínky**
Pravidla nestanovuje.
- **ŠVP PV „Začít spolu“ poznávat svět“ MŠ Korálky Havlíčkův Brod**
„Týdenní plán-jednotlivá témata jsou rozpracována do týdenních programů, které jsou vyvěšeny v šatně. V průběhu týdne jsou rovnoměrně vystřídána všechna centra aktivit.“ (Adamcová, a další, 2020)
ŠVP PV „Montessori“ MŠ Meruzalka
„Tematické projekty jsou rozděleny do tří integrovaných bloků. Každému integrovanému bloku náleží období jednoho školního roku“ „Projekty se plánují podle obsahu či zaměření od jednoho až několik týdnů.“ (Procházková, 2019, s. 18)
- **ŠVP PV „Učíme se od přírody“ LMŠ Chaloupky**
„Integrované bloky se prolínají všemi tematickými bloky, které vypracovávají pedagogové lesní mateřské školy podle časového plánu vypracovaného na začátku školního roku (přibližně třítydenní až měsíční bloky).“ (Svobodová, a další, 2021, s. 13)

Komentář: Kromě OL, které časový plán nemají, stanovuje většina hodnocených vzdělávacích programů časový plán pouze orientační, kdy pedagog může vzdělávací nabídku přizpůsobit aktuálnímu průběhu, tzn., že ji může zkrátit nebo prodloužit. V případě ZaS je možná limitující rovnoměrné střídání činností v rámci týdenních plánů. V porovnání s realizovanými vzorky TVP PV bylo zjištěno, že v případě ZaS a OL je využita časová dotace měsíční, ostatním MŠ vyhovuje týdenní plánování.

Otázka č. 3 Podobu zpracování TVP PV? Stanovuje pedagogy v rámci školy dohodnutou podobu či formu zpracování, např. myšlenkové mapy, tabulky, diagramy, přehledy, harmonogramy, body, poznámky, souvislý text, atd.?

- **ŠVP PV „Tajemství duhové kuličky“ MŠ Olešínky**
Pravidla nestanovuje.
- **ŠVP PV „Začít spolu“ poznávat svět“ MŠ Korálky Havlíčkův Brod**
„Třídní plán obsahuje: úvodní stranu s fotkou, učitelkami a věkovou skupinou dětí; seznam dětí, laterální dítěte; informace o třídě; děti s dietami, zvláštní informace; režim dne, rozpis aktivit podporujících zdraví; cíle a záměry, metody, prostředky; plánování výchovně-vzdělávací práce; specifika třídy; třídní evaluaci; třídní individualizaci; brainstorming; myšlenkovou mapu projektu; třídní pravidla.“ (Adamcová, a další, 2020, s. 19)
- **ŠVP PV „Montessori“ MŠ Meruzalka Jihlava**
Pravidla nestanovuje.
- **ŠVP PV „Učíme se od přírody“ LMŠ Chaloupky**
Pravidla nestanovuje.

Komentář: Pravidla dohodnuté podoby či formy zpracování TVP PV nestanovuje většina vzdělávacích programů (alternativa i běžná MŠ). Většinou tedy vzhledem k potřebě instruktivnosti pedagoga nevyhovují. V porovnání s realizovanými vzorky všech MŠ je TVP PV ZaS (alternativa) zpracováno přehlednou vypovídající formou, uchopitelnou jak pro kontrolu, tak pro zastupujícího pedagoga. Pozitivní je i fakt, že je zcela zřejmé, že vzniká za pochodu, tzn. průběžně, což kopíruje hlavní myšlenku tvůrců RVP PV.

Otázka č. 4 Formální obsah TVP PV? Stanovuje kromě formalit povinnost uvádět konkrétní prostředky, metody a formy tak, aby byla zřejmá provázanost se ŠVP PV? Nebo stanovuje pravidla využití preferenčních metod a forem až při hodnocení průběhu vzdělávání?

- **ŠVP PV „Tajemství duhové kuličky“ MŠ Olešínky**
Pravidla nestanovuje.
- **ŠVP PV „Začít spolu“ poznávat svět“ MŠ Korálky Havlíčkův Brod**
Pravidla nestanovuje.
- **ŠVP PV „Montessori“ MŠ Meruzalka Jihlava**

Pravidla nestanovuje.

- **ŠVP PV „Učíme se od přírody“ LMŠ Chaloupky**

Pravidla nestanovuje.

Komentář: Formální obsah TVP PV školní pravidla ani v jednom z hodnocených vzdělávacích programů nezaštiťují. Z analýzy realizovaných vzorků TVP PV je vypovídající formálnost ŠVP PV zejména směrem k hodnocení úspěšnosti v zařazování preferenčních forem a metod vzdělávací práce, byť by je např. i evaluační systém nějakým způsobem zahrnoval. Z dostupných textů tyto informace nevyplývají. Dostupné realizované vzorky TVP PV (alternativa i běžná MŠ) tuto domněnku potvrzují.

Otázka č. 5 Pravidla nastavení konkrétní vzdělávací nabídky TVP PV na začátku školního roku? Stanoví pravidla k vyhodnocování podmínek třídy, konkrétních potřeb dětí a jejich zapojení?

- **ŠVP PV „Tajemství duhové kuličky“ MŠ Olešinky**

Pravidla nestanovuje.

- **ŠVP PV „Začít spolu“ poznávat svět“ MŠ Korálky Havlíčkův Brod**

„Témata vycházejí ze zájmů dětí a učitelek. Zájem dětí je zjišťován pomocí brainstormingu na začátku školního roku. Brainstorming je součástí třídních programů.“ (Adamcová, a další, 2020, s.19)

- **ŠVP PV „Montessori“ MŠ Meruzalka Jihlava**

Pravidla nestanovuje.

- **ŠVP PV „Učíme se od přírody“ LMŠ Chaloupky**

Pravidla nestanovuje.

Komentář: Většina vzdělávacích programů nestanovuje pravidla pro způsob nastavení konkrétní vzdělávací nabídky (alternativa i běžná MŠ). Pro fakt, že jsou systematicky aktivně zapojovány do procesu tvorby vzdělávací nabídky dětí, svědčí dostupný realizovaný vzorek TVP PV ZaS (alternativa). Z ostatních TVP PV (alternativa i běžná MŠ) i přes to, že pravidla stanovená v ŠVP PV nejsou, toto opravdu nevyplývá.

Otázka č. 6 Pravidla práce s klíčovými kompetencemi, popř. školními očekávanými výstupy nebo konkretizovanými očekávanými výstupy (KOVY)?

- **ŠVP PV „Tajemství duhové kuličky“ MŠ Olešínky**
„Souborem klíčových kompetencí si vytváříme představu, kam směřovat děti, oč usilovat. Jsme si vědomi toho, že ne každé dítě této úrovně dosáhne. Přesto se plněním jednotlivých cílů a úkolů našeho ŠVP snažíme dosahovat úrovně klíčových kompetencí.“ (Fialová, a další, 2021, s. 14)
- **ŠVP PV „Začít spolu“ poznávat svět“ MŠ Korálky Havlíčkův Brod**
Pravidla nestanovuje.
- **ŠVP PV „Montessori“ MŠ Meruzalka Jihlava**
Pravidla nestanovuje.
- **ŠVP PV „Učíme se od přírody“ LMŠ Chaloupky**
Pravidla nestanovuje.

Komentář: Přestože se v jednom případě informace ve vztahu ke klíčovým kompetencím objevuje, z jejich obsahu žádné školní pravidlo nevyplývá. V porovnání s realizovanými vzorky TVP PV lze přesto dovodit, že s klíčovými kompetencemi cíleně pracují dvě MŠ, OL a LMŠ (běžná MŠ i alternativa), otázkou zůstává, zda opravdu smysluplně. Ve dvou dalších případech MŠ ZaS a LMŠ (alternativa) pracují se školními očekávanými výstupy, avšak pouze v jednom případě se jedná o přímé smysluplné a provázané hodnocení.

Otázka č. 7 Pravidla práce s výsledky pedagogické diagnostiky včetně stanovení individuální podpory?

- **ŠVP PV „Tajemství duhové kuličky“ MŠ Olešínky**
Pravidla nestanovuje.
- **ŠVP PV „Začít spolu“ poznávat svět“ MŠ Korálky Havlíčkův Brod**
Pravidla nestanovuje.
- **ŠVP PV „Montessori“ MŠ Meruzalka Jihlava**
Pravidla nestanovuje.
- **ŠVP PV „Učíme se od přírody“ LMŠ Chaloupky**
Pravidla nestanovuje.

Komentář: Vzdělávací programy tato pravidla nestanovují. Porovnání s realizovanými vzorky TVP PV se mi potvrdila domněnka, že se cíleně s výsledky pedagogické diagnostiky buď nepracuje, nebo se s nimi nepočítá (formálnost zjištěných výsledků), anebo se s nimi nepracuje systematicky.

Otázka č. 8 Pravidla hodnocení třídních podmínek pro odpovídající realizaci vzdělávání?

Stanoví, na co se má pedagog při hodnocení zaměřovat např. co je třeba změnit, upravit, apod.

- **ŠVP PV „Tajemství duhové kuličky“ MŠ Olešínky**
Pravidla nestanovuje.
- **ŠVP PV „Začít spolu“ poznávat svět“ MŠ Korálky Havlíčkův Brod**
Pravidla nestanovuje.
- **ŠVP PV „Montessori“ MŠ Meruzalka Jihlava**
Pravidla nestanovuje.
- **ŠVP PV „Učíme se od přírody“ LMŠ Chaloupky**
Pravidla nestanovuje.

Komentář: Vzdělávací programy tato pravidla nestanovují. V porovnání s realizovanými vzorky TVP PV se lze pouze domnívat, že s takovým vyhodnocením učitelky pracují.

Otázka č. 9 Pravidla práce se zpětnou vazbou? Stanoví povinnost uvádět informace vplynuvších záměrů na další období a jak s nimi pracovat?

- **ŠVP PV „Tajemství duhové kuličky“ MŠ Olešínky**
Pravidla nestanovuje.
- **ŠVP PV „Začít spolu“ poznávat svět“ MŠ Korálky Havlíčkův Brod**
„Třídní plán obsahuje evaluaci každého tematického bloku-po skončení tematického bloku a evaluaci-příležitosti pro rozvoj kompetencí-ŠVP-po každém projektu.“ (Adamcová, a další, 2020, s. 20)
- **ŠVP PV „Montessori“ MŠ Meruzalka Jihlava**
Pravidla nestanovuje.
- **ŠVP PV „Učíme se od přírody“ LMŠ Chaloupky**
Pravidla nestanovuje.

Komentář: Většina vzdělávacích programů (alternativa i běžná MŠ) tato pravidla nestanovuje. V porovnání s realizovanými vzorky TVP PV vyplývá, že cíleně se zpětnou vazbou pracuje opravdu pouze MŠ ZaS (alternativa), která nastavená pravidla v ŠVP PV má.

Otázka č. 10 Pravidla průběžné sebereflexe, práce s riziky? Stanoví, co pedagog ve vztahu k sobě vyhodnocuje, jak postupovat dále, na co si dát pozor, čeho se vyvarovat, atd.

- **ŠVP PV „Tajemství duhové kuličky“ MŠ Olešínky**
Pravidla nestanovuje.
- **ŠVP PV „Začít spolu“ poznávat svět“ MŠ Korálky Havlíčkův Brod**
„Sebehodnocení učitelky vychází ze splnění podmínek plánování jednotlivých aktivit, které se denně zapisují do třídních knih – pomocí sluníčka, pokud se sluníčko mračí – vysvětlení proč.“ (Adamcová, a další, 2020, s. 20)
- **ŠVP PV „Montessori“ MŠ Meruzalka Jihlava**
Pravidla nestanovuje.
- **ŠVP PV „Učíme se od přírody“ LMŠ Chaloupky**
Pravidla nestanovuje.

Komentář: Většina vzdělávacích programů tato pravidla nestanovuje (alternativa i běžná MŠ). V porovnání s realizovanými vzorky TVP PV bylo zjištěno, že MŠ (alternativa i běžná MŠ) sebereflexi cíleně nevyužívají, nebo to není známo. V případě MŠ ZaS (alternativa) je sebereflexe pedagogů svým nastavením obsahem třídních knih, které k dispozici nemám.

7.11 Závěrečné shrnutí průzkumného šetření nastavených pravidel třídního plánování a jeho přínosu pro praxi

Školní vzdělávací program by měl sloužit jako východisko a opora pro práci jednotlivých tříd. Měl by usměrňovat vzdělávání v dané MŠ a stanovit „školní pravidla“, která budou vodítkem pro všechny pedagogy, kteří by je v rámci své práce měli respektovat, připravovat a realizovat vzdělávací nabídku. Na tvorbě těchto pravidel by se měl podílet celý pedagogický sbor. V rámci jejich tvorby by se měli společně s řediteli dohodnout, nakolik musí být TVP PV písemný tak, aby je přílišné psaní nesvazovalo, nicméně aby jeho konečná forma posloužila pro zvyšování kvality vzdělávání, jako opora při naplňování školních očekávaných

výstupů a samozřejmě i jako opora pro kontrolu. Nejdůležitější je v tomto směru práce se zpětnou vazbou, která by měla dotvářet podobu TVP PV „za pochodu“.

Selekcí dostupných informací z ŠVP PV a vzorku realizovaných TVP PV jsem dospěla k závěru, že každá hodnocená MŠ má povinnost zpracovávat v nějaké podobě TVP PV. Avšak pouze jedna (ZaS) stanovuje zpravidla jasná „školní“ pravidla (vodítko), jak má ve skutečnosti vypadat. Zřejmý byl i jeho pozitivní dopad pro praxi a přes některé menší výhrady i přínos pro další průběh vzdělávání.

Dostupné informace potvrdily u většiny ŠVP PV zpravidla obecnost „školních“ pravidel ve vztahu k plánování, přípravě a realizaci na třídě, pokud tedy vůbec nastavená jsou. Ve vzdělávacích programech není věnována této tématice dostatečná pozornost. Objevovaly se informace většinou obecného rázu. Většinu jsem jich dohledávala, což znamená, že jsou nepřehledné i pro pedagogy a jejich význam je pouze formální.

Třídní vzdělávací programy měly různou úroveň zpracování, což je samozřejmé a určité možné. Pravidla, která stanovila práci s bloky (školními i třídními) ani v jednom případě neomezovala tvořivost pedagogů. Jejich časová dotace byla většinou orientační, což vyhovuje požadavkům RVP PV. Většinou nevyplývala povinnost zapojovat do tvorby vzdělávací nabídky i děti.

Pravidla dohodnuté podoby či formy zpracování TVP PV instruktivně stanovená u většiny MŠ nebyla. Na jedné straně poskytuje tento fakt pedagogům volnost, na straně druhé může být zdrojem nesystematické práce, a to zejména směrem k začínajícím pedagogům, problémů. Pozornost hodnocení úspěšnosti v zařazování „školních“ preferenčních forem a metod vzdělávací práce ani v jednom případě věnovaná nebyla. Můžeme se pouze domnívat, že s tímto tématem MŠ pracuje.

Smysluplné práci s klíčovými kompetencemi není věnována pozornost u většiny MŠ, spíše se jedná o formální pojetí. O něco lépe si stojí práce s očekávanými výstupy, tedy, pokud s nimi MŠ pracuje. U všech MŠ se cíleně nepracuje, s výsledky pedagogické diagnostiky, což může svědčit o její formálnosti nebo nesystematičnosti.

Překvapující pro mne bylo, že zpětné vazbě byla většinou věnována v TVP PV minimální pozornost. Jedná se o hodnocení třídních podmínek, na co se zaměřit v dalším období nebo o průběžnou sebereflexi či práci s riziky. Hodnotící a evaluační činnost patří mezi nejdůležitější činnost pedagoga. Vzhledem k tomu, že hodnocené ŠVP PV měly evaluační systém většinou nastavený v souladu s RVP PV, mohu konstatovat, že na úrovni třídní tomu tak již není.

7.12 Vyhodnocení výzkumných otázek

Vyhodnocením jednotlivých obsahových analýz byl získán soubor dat, ze kterých je možné sestavit odpovědi na stanovené výzkumné otázky.

Výzkumná otázka č. 1 Splňují ŠVP PV přes svoji jedinečnost odborné nároky (soulad) s RVP PV?

Školní vzdělávací programy jednotlivých MŠ jsou zpracovány jedinečným způsobem. Celkovému souladu s RVP PV se některé MŠ přiblížily více, některé méně, avšak ani v jednom případě nebyl konstatován celkový soulad s RVP PV.

Výzkumná otázka č. 2 Je významný rozdíl ve zpracování ŠVP PV tradiční MŠ a alternativní MŠ?

Porovnáním výsledků obsahových analýz lze dovést uchopitelný rozdíl v rámci větší úspěšnosti zpracování ŠVP PV mateřských škol využívajících alternativu oproti škole tradiční. Přesto nemohu říci, že se jedná o rozdíl významný.

Výzkumná otázka č. 3 Má podoba ŠVP PV pro pedagogy dostatečně instruktivní formu a je jim nápomocen v jejich pedagogické činnosti?

Většinou je podoba ŠVP PV pro pedagogy minimálně návodná a instruktivní, systém nastavení vypovídá zpravidla o formálnosti a nepřehlednosti. O tom, zda jsou nápomocné v pedagogické činnosti lze spíše pochybovat.

Výzkumná otázka č. 4 Jsou v ŠVP PV stanovená pravidla plánování na třídě přínosem pro vlastní průběh vzdělávání?

Většina hodnocených ŠVP PV má stanovená pravidla ve vztahu k plánování, přípravě a realizaci TVP velmi obecná nebo je nemá vůbec. Pokud nějaký přínos v dostupných pravidlech mohou spatřit, potom je jeho míra minimální.

8 Závěr

Ve své práci jsem se snažila postihnout problematiku úspěšné tvorby ŠVP PV. Chtěla jsem poukázat na potřebnost jasně stanovených pravidel pro oblast pedagogického plánování vzdělávací činnosti v MŠ a vyzdvihnout jejich význam.

Vzhledem ke každodenní potřebě pedagoga - promýšlet, hodnotit a plánovat, a také s ohledem na dostupnost a uvěřitelnost výsledků své práce, teprve nyní doceňuji význam své průzkumné činnosti. Spatřuji zde možnosti a zejména poučení směrem k učitelkám, které mají minimální praxi. Možnosti právě směrem k pochopení souvislostí teoretických a praktických.

Reforma školství probíhá poměrně dlouhou dobu. Za pomoci průzkumného šetření jsem dospěla k závěru, že je stále ještě co zlepšovat. Předpokladem pro úspěšné vzdělávání je funkčnost základního dokumentu. Přestože byl průzkumný vzorek ŠVP PV malý, lze konstatovat, že tomu tak ve všech případech opravdu není. Nejenže jsou po formální stránce až na výjimky nepřehledné, ale objevují se v nich terminologické nepřesnosti, formální chyby či dokonce chyby pravopisné. Toto všechno snižuje pohled veřejnosti na odbornost předškolního pedagoga.

Jak již bylo řečeno výše, soulad ŠVP PV s RVP PV se musí posuzovat jako celek. Pro toho, kdo provádí obsahovou analýzu, je to mnohdy nelehká práce, potřebné informace mohou být obsaženy opravdu v celém textu dokumentu. Zhodnotíme-li souhrnně komparační výsledky, dosáhly vzdělávací programy v okruhu obecné charakteristiky 100 % souladu s RVP PV. Další vysokou úspěšnost zaznamenal okruh identifikačních údajů, vzdělávací obsah a evaluační systém. Dlouhodobě však přetrvávají nedostatky z okruhu poskytnutých informací vztahujícím se k podmínkám vzdělávání, organizaci vzdělávání a charakteristice vzdělávacího obsahu.

Samotné uchopení oblasti plánování výchovně vzdělávací činnosti v dostupných ŠVP PV potažmo TVP PV na mě působilo spíše chaoticky. Z mého pohledu však splnila moje práce stanovený cíl, a to zejména ve směru uvědomění si spousty „AHA“ momentů.

Byla bych ráda, kdyby tato bakalářská práce byla nápomocná kolegům z předškolní praxe při tvorbě vzdělávacích programů.

9 Seznam literatury a dalších zdrojů

Adamcová, Pavla a kol., a. 2020. Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání "Začít spolu" poznávat svět. Havlíčkův Brod : Mateřská škola Korálky Havlíčkův Brod, odloučené pracoviště MŠ Nádražní, 2020.

Bečvářová, Zuzana. 2010. *Kvalita, strategie a efektivita v řízení mateřské školy.* Praha : Portál, 2010. ISBN: 978-80-7367-221-8.

Česká školní inspekce. 2019. *Podpora autoevaluace mateřské školy s využitím systému InpIS ŠVP.* [Dokument] Praha : autor neznámý, 2019.

Gardošová, Juliana, Dujková, Lenka a kol., a. 2012. *Vzdělávací program Začít spolu: metodický průvodce pro předškolní vzdělávání .* Praha : Portál, 2012. ISBN: 978-80-262-

Gavora, Peter. 2000. *Úvod do pedagogického výzkumu.* Brno : Paido, 2000. ISBN:978-80-7315- 185-0.

Jeřábková, Blanka. 1993. *Mateřská škola jako životní prostor I.* Brno : Masarykova univerzita, 1993. ISBN: 80-210-0830-X.

Koťátková, Soňa. 2014. *Dítě a mateřská škola.* Praha : Grada, 2014. ISBN: 978-80-247-4435-3.

Průcha, Jan a Koťátková, Soňa. 2013. *Předškolní pedagogika-Učebnice pro střední a vyšší odborné školy.* Praha : Portál, 2013. ISBN:978-80-262-0495-4.

Průcha, Jan. 2004. *Alternativní školy a inovace ve vzdělávání.* Praha : Portál, 2004. ISBN: 80-7178-977-1.

Průcha, Jan. 2005. *Moderní pedagogika.* Praha : Portál, 2005. ISBN: 80-7367-047-X.

Průcha, Jan. 2000. *Přehled pedagogiky, úvod do studia oboru.* Praha : Portál, 2000. ISBN: 80-7178-399-4.

Průcha, Jan, Waltrová, Eliška a Mareš, Jiří. 2009. *Pedagogický slovník.* Praha : Portál, 2009. ISBN: 978-80-7367-647-6.

Rýdl, Karel. 2007. *Metoda Montessori pro naše dítě.* Pardubice : Univerzita Pardubice, 2007. ISBN: 8073950049.

Skutil, Martin, Křováčková, Blanka a Maněnová, Martina. 2014. *Psaní odborných textů a tvorba elektronických prezentací ve společenských vědách.* Hradec Králové : Gaudeamus, 2014. ISBN: 978-80-7435-503-5.

Smolíková, Kateřina a kol., . 2005. *Manuál k přípravě školního (třídního) vzdělávacího programu mateřské školy.* Praha : Tauris, 2005. ISBN: 80-87000-01-3.

Smolíková, Kateřina a kol. 2021. *Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání .* Praha : Výzkumný ústav pedagogický , 2004. ISBN 80-87000-00-5.

Smolíková, Kateřina. 2006. *Praktický průvodce třídním vzdělávacím programem mateřské školy.* Praha : Výzkumný ústav pedagogický, 2006. ISBN: 8087000048.

Šmelová, Eva, Prášilová, Michaela a kol., a. 2018. *Didaktika předškolního vzdělávání.* Praha : Portál, 2018. ISBN: 8026213025.

Veteška, Jaroslav a Michaela, Tureckiová. 2008. *Kompetence ve vzdělávání.* Praha : Grada, 2008. ISBN: 978-80-247-1770-8.

Vošahlíková, Tereza. 2010. *Ekoškoly a lesní mateřské školy-Praktický manuál pro aktivní rodiče, pedagogy a zřizovatele mateřských škol.* Praha : Ministerstvo životního prostředí, 2010. ISBN: 978-80-7212-537-1.

Internetové zdroje

Mateřská škola Olešinky okres Žďár nad Sázavou: Školní vzdělávací program Tajemství duhové kuličky [online]. [cit. 2022-06-12]. Dostupné z: <https://msolesinky.cz/>

Mateřská škola Korálky Havlíčkův Brod: Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání Začít spolu poznávat svět [online]. [cit. 2022-06-12]. Dostupné z: <https://www.mskoralky.cz/>

Lesní mateřská škola Chaloupky, Třebíč: Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání Učíme se řeči přírody [online]. [cit. 2022-06-12]. Dostupné z: <https://www.chaloupky.cz/lesni-skolka/>

Meruzalka -Montessori mateřská škola a základní škola v Jihlavě, o.p.s.: Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání Montessori cesta [online]. [cit. 2022-06-12]. Dostupné z: <https://www.meruzalka.cz/>

Montessori ČR [online]. Praha [cit. 2022-06-05]. Dostupné z: <https://www.montessoricr.cz/>

Lesní pedagogika [online]. Praha: Simopt s.r.o, 2015 [cit. 2022-06-05]. Dostupné z: <https://www.lesnipedagogika.cz/cz/lesni-pedagogika/co-je-lesni-pedagogika>

Začít spolu-Moderní výukový program pro mateřské a základní školy [online]. Praha: Step by Step Česká republika, 2020 [cit. 2022-06-05]. Dostupné z: <https://www.zacitspolu.eu/>

Česká školní inspekce ČR [online]. Praha, 2022 [cit. 2022-06-05]. Dostupné z: <https://www.csicr.cz/cz/>

Zákon o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání

(školský zákon): 561/2004 Sb. In: . Dostupné také z:

<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-61>

Vyhláška č. 73/2005 Sb.: Vyhláška o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných [online]. 2005 [cit. 2022-06-05]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2005-73>

Česká školní inspekce. 2015. Česká školní inspekce. *Metodická příručka pro učitele - InspIS ŠVP - tvorba ŠVP.* [Online] 2015. [Citace: 15. Květen 2022.]

[https://www.csicr.cz/cz/Informacni-systemy/Videomanualy-\(InspIS\)/Manualy-a-prirucky-InspIS-SVP](https://www.csicr.cz/cz/Informacni-systemy/Videomanualy-(InspIS)/Manualy-a-prirucky-InspIS-SVP).

10 Seznam příloh

Příloha A	Komparační analýza ŠVP PV Tajemství duhové kuličky, Mateřská škola Olešínky, okres Žďár nad Sázavou.....	65
Příloha B	Komparační analýza ŠVP PV Začít spolu poznávat svět, Mateřská škola Korálky Havlíčkův Brod, odloučené pracoviště MŠ Nádražní.....	71
Příloha C	Komparační analýza ŠVP PV Montessori cesta, Mateřská škola Meruzalka-Montessori mateřská škola a základní škola v Jihlavě o.p.s.....	77
Příloha D	Komparační analýza ŠVP PV Učíme se řeči přírody, Lesní mateřská škola Chaloupky, pracoviště Třebíč.....	83
Příloha E	Přehled výsledku komparační analýzy souladu ŠVP PV Duhová kulička, Mateřská škola Olešínky s RVP PV.....	89
Příloha F	Přehled výsledku komparační analýzy souladu ŠVP PV Začít spolu poznávat svět, Mateřská škola Korálky Havlíčkův Brod, odloučené pracoviště MŠ Nádražní s RVP PV.....	91
Příloha H	Přehled výsledků komparační analýzy ŠVP PV Montessori cesta, Meruzalka-Montessori mateřská škola a základní škola v Jihlavě o.p.s.....	93
Příloha I	Přehled výsledku komparační analýzy souladu ŠVP PV Učíme se řeči přírody, Lesní mateřská škola Chaloupky Třebíč s RVP PV.....	95
Příloha J	Porovnání stanovených pravidel třídního plánování a jejich přínos pro praxi....	97
Příloha K	Vzorek TVP PV Mateřská škola Olešínky, okres Žďár nad Sázavou.....	98
Příloha L	Vzorek TVP PV Mateřská škola Korálky, odloučené pracoviště MŠ Nádražní.....	103
Příloha M	Vzorek TVP PV Mateřská škola Meruzalka-Montessori mateřská škola a základní škola v Jihlavě, o.p.s.....	121
Příloha N	Vzorek TVP PV Lesní mateřská škola Chaloupky Třebíč.....	125

11 Seznam grafů

- Graf č.1 Porovnání výsledků komparační analýzy ŠVP PV s RVP PV
- Graf č.2 Mateřská škola Olešínky, okres Žďár nad Sázavou
- Graf č.3 Mateřská škola Korálky Havlíčkův Brod, MŠ Nádražní
- Graf č.4 Mateřská škola Meruzalka-Montessori mateřská škola a základní škola v Jihlavě o.p.s
- Graf č.5 Lesní mateřská škola Chaloupky, Třebíč

12 Seznam obrázků

Obr.1 Systém vzdělávacích cílů

Komparační analýza ŠVP PV Tajemství duhové kuličky, Mateřská škola Olešínky, okres Žďár nad Sázavou

Úvod: Mateřská škola Olešínky je vesnická dvoutřídní mateřská škola. Způsob práce je prováděn tradiční formou bez alternativ, což koresponduje s mojí nynější prací a je mému přesvědčení nejbližší. Nápad s duhovou kuličkou spolu s filozofií mateřské školy je jistě zajímavý a inspirativní. Poskytuje prostor pro tvořivou práci a nabízí spoustu příležitostí k provázání a prostupnosti celého ŠVP PV. Myšlenkový potenciál je však využit dle mého názoru pouze formálně a spíše izolovaně.“

Pomůcka pro komparační analýzu souladu školního vzdělávacího programu s rámcovým vzdělávacím programem pro předškolní vzdělávání (RVP PV s.41-44)	
<p>● Ano-je v souladu ● Ne-není v souladu X Nepovinný údaj</p>	

1. Identifikační údaje o škole	Ano	Ne	Poznámky
Název dokumentu (Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání), může být doplněn motivačním názvem, který charakterizuje školu nebo program		●	<i>Chybí dovětek „pro předškolní vzdělávání“</i>
Název školy, sídlo, případně kontakty	●		
Statutární zástupce, zpracovatelé programu (jména nebo pozice zpracovatelů)	●		
Údaje o zřizovateli	●		
Číslo jednacím		●	
Platnost dokumentu	●		<i>Neomezená platnost</i>

Vlastní názor: „Při porovnání potřebných uváděných údajů mateřskou školou s požadavky RVP PV vplynuly formální nedostatky, které spočívají v chybějícím dovětku v názvu ŠVP PV a chybějícím čísle jednacím. Tyto nedostatky neznamení překážku pro poskytované předškolní vzdělávání. Platnost dokumentu není omezena. Tuto skutečnost by mateřská škola měla zohlednit v rámci nastavení třídního plánování a evaluaci tak, aby nedocházelo k opakování

totožné vzdělávací nabídky v doporučené tříleté časové ose, nebo časové ose, kdy budou děti zařazené ve stejné třídě. Nastavení ŠVP PV však tuto informaci postrádá.“

2.Obecná charakteristika školy	Ano	Ne	Poznámky
Velikost školy (kapacita školy/tříd, počet tříd, počet pracovníků)	●		Počet pracovníků popsán až na s.10
Lokalita školy (v jakém prostředí se škola nachází)	●		
Charakter a specifika budovy/budov	●		Příliš obsáhlé

Vlastní názor: „Informace z tohoto okruhu, které je třeba v ŠVP PV zmínit, představují poměrně ucelený obraz o mateřské škole. Přesto se v textu objevují informace provozní povahy, které není nutno uvádět v souvislosti s poskytovaným předškolním vzděláváním. Popisované skutečnosti by měla škola dále v dokumentu respektovat a vycházet z nich při tvorbě ŠVP PV, což se mateřské škole daří zachytit pouze z části. V rámci zachování struktury okruhů RVP PV zde chybí údaje o počtu pedagogických pracovníků. Objevují se až dále v textu, přesto nejsou informace z hlediska souvisejících požadavků RVP PV úplné viz níže. Ohledně lokality školy a spádovosti zřizovatele v jiné vesnici, mi zde chybí informace o dopravní dostupnosti, což není povinné, nicméně pro zákonné zástupce v tomto případě potřebné.“

3. Podmínky vzdělávání	Ano	Ne	Poznámky
Konkrétní podoba jednotlivých podmínek v mateřské škole a návrhy na jejich další úpravy, které jsou potřebné pro zefektivnění vzdělávání, včetně časového harmonogramu jejich zlepšování			
Věcné podmínky	●		
Životospráva		●	Chybí návrh na další zlepšení
Psychosociální podmínky		●	Částečná kompilace RVP PV
Organizace		●	Odkaz na přílohu, která není součástí ŠVP
Řízení mateřské školy		●	Částečná kompilace RVP PV
Personální a pedagogické zajištění		●	
Spoluúčast rodičů		●	Rozvedena pouze spolupráce
Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami	●		Úplná kompilace RVP PV, nejsou uvedeny konkrétní podmínky, kterými tato škola disponuje
Podmínky vzdělávání dětí nadaných	●		

Podmínky vzdělávání dětí od dvou do tří let	●		
Jazyková příprava dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka	●		Kompilace RVP PV

Vlastní názor: „Prostupnost podmínek v souvislosti s filozofií mateřské školy a nápadem s duhovou kuličkou se v dokumentu neobjevuje, což může být z mého pohledu překážkou pro úspěšnou realizaci jedinečného ŠVP PV. Neodpovídající nastavení evaluace v rámci vyhodnocení školních výstupů a naplněnosti hlavních cílů školy moji domněnku spíše potvrzuje. Podmínky, které mateřská škola popisuje, jsou z velké části kompilací RVP PV. Popis je většinou izolovaný, bez souvislostí se vzdělávacím obsahem a zhodnocením, do jaké míry jsou pro výchovně vzdělávací činnost vyhovující. Naproti tomu se v části některých z nich objevují konkrétní informace o jejich současné podobě, avšak spoře se již pracuje s návrhy na jejich úpravy, které jsou potřebné pro zefektivnění vzdělávání. Zcela chybí časový harmonogram plnění. Na organizační zajištění chodu mateřské školy odkazuje ŠVP PV ve školním řádu, který však není jeho povinnou přílohou. Není tak umožněno získat ucelené informace o provozu mateřské školy přímým vstupem prostřednictvím veřejného dokumentu. Jako jednu z priorit, která vychází z filozofie mateřské školy, nabízí ŠVP PV úzkou spolupráci s rodinou. Nastavení podmínek, které by svědčily o nedílné a v rámci RVP PV povinné spoluúčasti či spolupodílení rodičů na předškolním vzdělávání, však není jasné a přesvědčivé. V dokumentu je využit formálně správně pouze název této kapitoly. Velmi důležitým prostředkem pro úspěšné zvládnutí integrace dětí se speciálními vzdělávacími potřebami včetně dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka je analýza přizpůsobených podmínek konkrétní mateřské školy. V těchto případech však využila mateřská škola obecnou kompilaci RVP PV, což je zavádějící a nedostatečné. Ve skutečnosti může poté vést takové nastavení ŠVP PV k nahodilostem v běžné praxi a být překážkou pro úspěšné začlenění těchto dětí. Dle mého názoru jsou podmínky vzdělávání zpracovány nepřehlednou formou zahrnující velké množství souvislého textu, zpravidla obecnou kompilací či izolovaností uváděných informací bez návaznosti a souvislostí.

4. Organizace vzdělávání	Ano	Ne	Poznámky
Počet tříd včetně bližší charakteristiky (z hlediska počtu dětí, jejich věku a potřeb, z hlediska uplatňovaných metod a forem práce, zaměření třídy apod.)		●	Formulované obecně, chybí bližší charakteristika jednotlivých tříd
Pravidla pro zařazování do jednotlivých tříd (věkově homogenní/heterogenní uspořádání, sourozenecké vazby, zohledňování přání rodičů apod.)		●	

Činnosti, při kterých je zajištěno souběžné působení dvou učitelů ve třídě		●	
Kritéria pro přijímání dětí do mateřské školy (forma zveřejnění, odpovědná osoba; není nutné uvádět konkrétní podobu kritérií – mohou se měnit)	●		

Vlastní názor: „Okruh organizace vzdělávání podává obecné nebo neúplné informace o organizaci vzdělávání na úrovni školy i jednotlivých tříd. Vzhledem k tomu, že mateřská škola disponuje dvěma třídami heterogenního složení, je citelná chybějící jasná specifikace o pravidlech zařazování dětí do jednotlivých tříd. Tento fakt může vést k nedorozumění v rámci přijímacího řízení, vlastním přání rodičů a potřebami mateřské školy. Postrádám také bližší charakteristiku tříd z hlediska zaměření, uplatňovaných forem a metod práce, počtu dětí a jejich potřeb právě ve vztahu k filozofii školy a nápadu s duhovou kuličkou. Potřebná informace ohledně zajištění souběžného působení učitelek na třídě ve vztahu k organizaci výuky, využívaným metodám a formám práce chybí. Z nastavení ŠVP PV by mělo vyplývat zajištění optimální pedagogické péče při všech činnostech (zejména těch nejvíce exponovaných), což zde zřejmé není a může vést k nejasnostem a domněnkám o zajištění průběhu vzdělávání stejně u učitelek i rodičů.“

5. Charakteristika vzdělávacího programu	Ano	Ne	Poznámky
Zaměření školy (profilace školy, zaměření, přihlášení ke konkrétnímu modelu)		●	Uvedena pouze filozofie školy
Dlouhodobé cíle vzdělávacího programu	●		Kompilace RVP PV
Metody a formy vzdělávání, které jsou ve škole uplatňovány	●		
Popis zajištění průběhu vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami, dětí nadaných	●		Obecné informace
Popis zajištění průběhu vzdělávání dětí od dvou do tří let	●		Příloha ŠVP PV
Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocování PLPP		●	
Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocování IVP		●	

Vlastní názor: „Představit zvolený vzdělávací program se mateřské škole nepodařilo. V podstatě se ani o jeho představení v pravém slova smyslu vůbec nejedná. Jak jsem již uváděla výše, v dokumentu se uchopitelným způsobem nepracuje se školní filozofií ani s nápadem s duhovou kuličkou. Tyto myšlenky by měly prostupovat celým ŠVP PV včetně stanovených vlastních hlavních cílů školy, využívaných forem a metod práce, záměrů integrovaných bloků a školních výstupů tak, aby tvořily konzistentní celek. Objevují se rozpory v samotném nastavení ŠVP PV. Chybně si například mateřská škola stanovila, že bude děti rozvíjet pouze ve třech

oblastech, což nekoresponduje s RVP PV, které zahrnuje oblastí pět. Dále však ve vzdělávacím obsahu v integrovaných blocích svoje nastavení neguje a zahrnuje oblasti všechny. Popis zajištění průběhu vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami je z větší části obecnou kompilací RVP PV. Oproti popisu zajištění průběhu vzdělávání dětí od dvou do tří let jsem bližší informace o zajištění průběhu vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami neshledala ani v přílohách ŠVP PV. V dokumentu zcela chybí popis pravidel pro tvorbu, realizaci a vyhodnocení PLPP a IVP. Chybějící informace mohou vést k nesystémové intuitivní práci s nižšími výsledky. Mohou ztěžovat komunikaci mezi vedením, pedagogy i rodiči. “

6. Vzdělávací obsah	Ano	Ne	Poznámky
Hlavní smysl integrovaného bloku (záměry, respektive co přinese jeho realizace rozvoji a vzdělávání dětí; klíčové kompetence, které jsou rozvíjeny)	●		Kompilace RVP PV
Obsah integrovaného bloku (dílní témata či obsahy)	●		Terminologická nepřesnost
Východiska pro plánování, přípravu a realizaci integrovaných bloků na úrovni třídy		●	
Dílní projekty či programy	●		Uvedeny pouze názvy
Nadstandartní aktivity	X	X	Škola nenabízí, nemá v nabídce

Vlastní názor: „V textu vzdělávacího obsahu se objevují terminologické nepřesnosti a nedoporučovaná kompilace vzdělávacích cílů a výstupů RVP PV. Vzdělávací cíle i očekávané výstupy jsou stanovené bez vazby k tématu a obsahu integrovaného bloku. Není zde zřejmá přímá souvislost, což je na škodu jedinečnosti ŠVP PV a vede k obecnosti. Přesto je zpracován pro mne již uchopitelným způsobem. Stanovené filozofii mateřské školy není v integrovaných blocích věnována zvláštní pozornost stejně jako školním projektům. Inspirativní nápad s duhovou kuličkou je využit v textu formálně v podobě názvů dílních témat a spojení s barevností souvisejícího ročního období. Jiná provázanost z nastavení ŠVP PV pro mne nevyplývá. Množství vzdělávacích cílů z jednotlivých oblastí je zpracováno strukturovaně v samostatném textu většinou bez návaznosti na očekávané výstupy. Pro učitelku to může znamenat hledání, chaotičnost nebo nepřehlednost při plánování vzdělávací nabídky a jejím vyhodnocování. Z nastavení integrovaných bloků vyplývá, že se v rámci tříd neliší a jsou stanovené pro celou školu společně. Dílní témata jsou stanovena rámcově pouze názvem, což poskytuje prostor pro tvořivou práci pedagogů a činnostní přizpůsobení dětem ve třídě. Základní školní pravidla, podle nichž by měli pedagogové pracovat, připravovat a realizovat vzdělávací programy ve třídách, ŠVP PV v pravém slova smyslu nestanoví. Dokument zahrnuje

z oblasti třídního plánování pouze obecné informace, které se dají vykládat různým způsobem, nejsou návodné ani instruktivní. Tímto se dle mého názoru popírá význam TVP pro pedagoga a jeho pedagogickou činnost. Přestože TVP není povinnou součástí pedagogické dokumentace, jeho uplatňování je v mateřských školách samozřejmou a důležitou záležitostí. V prvé řadě se jím pedagog řídí, užitečný je při zastupování v době jeho nepřítomnosti nebo mu slouží v případě opory, kdy musí prezentovat svou práci a zdůvodnit či obhájit svá rozhodnutí při hospitaci nebo kontrole“.

7. Evaluační systém	Ano	Ne	Poznámky
Oblasti autoevaluace (co se bude sledovat)	●		
Prostředky autoevaluace (metody a techniky)	●		<i>Obecně</i>
Časový plán		●	
Odpovědnost učitelů (kdo odpovídá za sběr dat, vyhodnocování a plán opatření pro zachování kvality, nápravu nebo další zkvalitnění v dané oblasti), popř. další pravidla		●	

Vlastní názor: „Nastavení evaluačního systému této mateřské školy na mě nepůsobí systémově a uceleně. ŠVP PV stanovuje oblasti, které je nutné sledovat i metody a techniky jejichž prostřednictvím je mateřská škola bude vyhodnocovat. Nastavení je však velmi obecné, bez kritérií nebo měřítek, podle nichž může být sledovaný jev vyhodnocen. Minimální pozornost je věnována pedagogické diagnostice a projektování výsledků do úprav vzdělávací nabídky a přístupu pedagogů ve třídě. V dokumentu postrádám stanovení časového plánu a odpovědnosti učitelů, což je vzhledem k promyšlenému vyhodnocování procesů a plnění cílů nedostatečné. Nedílnou součástí evaluačního systému by měla být i pravidla, která stanovují postup při práci s výsledky respektive způsob přijímání opatření ke zlepšení stavu, nápravu nebo další zkvalitnění v dané oblasti. Tato pravidla evaluační systém neobsahuje, což může svědčit o jeho formálnosti či nefunkčnosti.“

Komparační analýza ŠVP PV Začít spolu poznávat svět, Mateřská škola Korálky Havlíčkův Brod, odloučené pracoviště MŠ Nádražní

Úvod: Vedení mateřské školy zachovává autonomitu jednotlivých pracovišť, kterých je devět a ponechává prostor pro tvořivé zpracování vlastních ŠVP PV. Hodnocená městská čtyřtřídní mateřská škola realizuje vzdělávání v duchu principů alternativního programu Začít spolu, jež zpravidla prostupuje celým dokumentem. Co je pro mě inspirativní, je realizace vzdělávací nabídky formou třídních projektů. Tento způsob práce zajišťuje prostor pro nápaditost, tvořivost a kreativitu, nevede ke stereotypu a nudě. Ke komparační analýze mi mateřská škola poskytla pouze ŠVP PV bez příloh až na jednu výjimku-TVP PV třídy Dráčků, což je na škodu posouzení některých odkazovaných skutečností. V této mateřské škole existuje pouze jedna verze ŠVP PV. Pro mne z toho vyplývá fakt, že by měl být jeho obsah sice stručný, ale zároveň pracovní a dostatečně instruktivní, což z větší části je.“

Pomůcka pro komparační analýzu souladu školního vzdělávacího programu s rámcovým vzdělávacím programem pro předškolní vzdělávání (RVP PV s.41-44)	
<p>● Ano-je v souladu ● Ne-není v souladu X Nepovinný údaj</p>	

1. Identifikační údaje o škole	Ano	Ne	Poznámky
Název dokumentu (Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání), může být doplněn motivačním názvem, který charakterizuje školu nebo program	●		<i>Motivační název charakterizuje program</i>
Název školy, sídlo, případně kontakty	●		
Statutární zástupce, zpracovatelé programu (jména nebo pozice zpracovatelů)	●		<i>Uvedena pozice zpracovatelů</i>
Údaje o zřizovateli	●		
Číslo jednacích	●		
Platnost dokumentu	●		<i>Neomezená platnost</i>

Vlastní názor: „Okruh identifikačních údajů obsahuje všechny požadované informace. Je zpracován pro mne přehlednou formou. Nastavení rámcového zpracování celého dokumentu obsahuje formální nedostatky nenarušující soulad s požadavky RVP PV. Avšak jsou to maličkosti, které snižují sledovanou úroveň dokumentu. Úvodní stránky zahrnují obsah s odkazy na čísla stran, nicméně samotný dokument jejich očíslování postrádá. To omezuje snadnou orientaci při vyhledávání informací. Dokument je doplněn poměrně velkým množstvím příloh, se kterými text důsledně pracuje a na uvedené skutečnosti právě v přílohách přímo odkazuje. Přesto nejsou jeho pevnou součástí. Část z nich patří dle mého názoru mezi interní nezveřejňovaný materiál. Jedná se např. o různé plány, o čemž však veřejnost informována není. Platnost dokumentu není omezena. Nastavení způsobu práce s projekty, které vychází ze zjišťovaného zájmu dětí na začátku každého školního roku, zajišťuje neopakovatelnou vzdělávací nabídku.“

2.Obecná charakteristika školy	Ano	Ne	Poznámky
Velikost školy (kapacita školy/tříd, počet tříd, počet pracovníků)	●		Počet pracovníků je uveden dále v textu
Lokalita školy (v jakém prostředí se škola nachází)	●		
Charakter a specifika budovy/budov	●		Obsahem je historie, fotografický materiál

Vlastní názor: „Při zpracování ŠVP PV nemusí mateřská škola striktně dodržovat vzor uspořádání okruhů dle RVP PV. Přesto se tato mateřská škola rozhodla doporučenou strukturu z větší části respektovat, což je pro komparační analýzu a s tím související vyhledávání potřebných informací snazší. Text je stručný, strukturovaný, víceméně bez zahrnutí obecností, s menší pravopisnou rezervou. Informace z okruhu obecné charakteristiky školy jsou doplněny fotografiemi, což nenásilně dokresluje představy o mateřské škole. Pracují-li s myšlenkou zachování struktury a obsahu okruhů dle RVP PV, pak zde chybí údaje o počtu pedagogických pracovníků, což není na škodu, protože se objevují dále v textu.“

3. Podmínky vzdělávání	Ano	Ne	Poznámky
Konkrétní podoba jednotlivých podmínek v mateřské škole a návrhy na jejich další úpravy, které jsou potřebné pro zefektivnění vzdělávání, včetně časového harmonogramu jejich zlepšování			
Věcné podmínky	●		Potřebné úpravy zahrnuty v cílech charakteristiky vzdělávání

Životospráva	●		Částečná kompilace
Psychosociální podmínky	●		Částečná kompilace
Organizace		●	Nezahrnuje společné ranní úkoly s rodiči
Řízení mateřské školy	●		
Personální a pedagogické zajištění	●		Proškolení všech učitelů společností Step by Step
Spoluúčast rodičů	●		Formální chyba v názvu (spolupráce)
Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami		●	Částečně vypovídající Chybí návrhy na jejich úpravu
Podmínky vzdělávání dětí nadaných		●	Částečně vypovídající
Podmínky vzdělávání dětí od dvou do tří let		●	Částečně vypovídající
Jazyková příprava dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka		●	Částečně vypovídající

Vlastní názor: „Prostupnost programu Začít spolu je zřejmá v celém okruhu. Snaha mateřské školy přiblížit podmínky účelným a zároveň instruktivním způsobem je dle mého názoru poměrně zdařilá. Užitá forma strukturovaného textu je čtivá, většinou nezahlcuje množstvím zbytečných informací. Tvůrci programu přesto v případě podmínek životosprávy a podmínek psychosociálních užili nedoporučovanou kompilaci RVP PV. Potřebné informace z hlediska návrhů úprav podmínek vzdělávání (vyjma podmínek organizace vzdělávání a podmínek pro děti s potřebou podpůrných opatření) k zefektivnění vzdělávání včetně časového harmonogramu, zahrnuje dokument ve stanovených cílech na tříleté období. Až na jednu výjimku viz níže, jsou z mého pohledu informace o organizaci vzdělávání podány srozumitelně, zahrnují i přesné vymezení souběžného působení dvou učitelek ve třídě. Vzhledem k tomu, že mateřská škola realizuje alternativní program Začít spolu, postrádám v organizaci vzdělávání prostor pro společné ranní úkoly s rodiči, nebo vysvětlení, proč zahrnutý do činnosti mateřské školy nejsou popř. jejich činnostní náhradu. Drobná formální terminologická nepřesnost se objevila v nastavení názvu spoluúčasti rodičů. Tato část, je však, co se týče obsahu zajímavá a pestrá, nese se v duchu priorit alternativy. Velmi důležitým prostředkem pro úspěšné zvládnutí integrace dětí se speciálními vzdělávacími potřebami včetně dětí dvouletých a dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka je analýza přizpůsobených podmínek konkrétní mateřské školy. V tomto případě však můžeme o vypovídající analýze pouze

spekulovat. Přesto se mohu domnívat, že je zahrnuta do každoroční prováděné analýzy všech podmínek vzdělávání. Můj postoj ovlivnila v ŠVP PV stanovená evaluační povinnost všech zaměstnanců v rámci roční SWOT analýzy podmínek, o jejichž výsledky se tvorba ŠVP PV opírá. Ke škodě je nedostupnost hodnotících kritérií a přehledu zjištěných výsledků, z nichž by jednoznačně vyplývala cílená práce se zpětnou vazbou a tím pádem i znatelný posun mateřské školy.

4. Organizace vzdělávání	Ano	Ne	Poznámky
Počet tříd včetně bližší charakteristiky (z hlediska počtu dětí, jejich věku a potřeb, z hlediska uplatňovaných metod a forem práce, zaměření třídy apod.)	●		Přílohy v podobě základní verze TVP PV
Pravidla pro zařazování do jednotlivých tříd (věkově homogenní/heterogenní uspořádání, sourozenecké vazby, zohledňování přání rodičů apod.)	●		Heterogenní uspořádání
Činnosti, při kterých je zajištěno souběžné působení dvou učitelů ve třídě	●		Uveden přesný časový horizont, ne činnosti
Kritéria pro přijímání dětí do mateřské školy (forma zveřejnění, odpovědná osoba; není nutné uvádět konkrétní podobu kritérií – mohou se měnit)		●	Chybí forma zveřejnění

Vlastní názor: „Okruh organizace vzdělávání podává strukturovaně informace o organizaci vzdělávání na úrovni školy i jednotlivých tříd. Mateřská škola disponuje čtyřmi třídami heterogenního složení, do nichž jsou děti zařazovány podle jasných pravidel, které respektují jak potřeby školy, tak přání rodičů. Bližší charakteristika jednotlivých tříd je obsahem příloh v podobě jednoduše rozpracovaného TVP PV, jež poskytuje potřebné informace. Souběžné působení dvou učitelů ve třídě je vymezeno verzí časovou, ne činností. Chybí forma zveřejnění kritérií pro přijímání dětí.

5. Charakteristika vzdělávacího programu	Ano	Ne	Poznámky
Zaměření školy (profilace školy, zaměření, přihlášení ke konkrétnímu modelu)	●		Program Začít spolu
Dlouhodobé cíle vzdělávacího programu	●		Vychází z programu Začít spolu
Metody a formy vzdělávání, které jsou ve škole uplatňovány	●		Metodika programu Začít spolu
Popis zajištění průběhu vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami, dětí nadaných	●		Zahrnuto v souběhu s podmínkami
Popis zajištění průběhu vzdělávání dětí od dvou do tří let	●		Zahrnuto v souběhu s podmínkami

Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocování PLPP	●		Zahrnuto v souběhu s podmínkami
Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocování IVP		●	Neúplné směrem vyšším stupňům podpůrných opatření

Vlastní názor: „Mateřské škole se podařilo jednoduchým způsobem vysvětlit důvod zvolení alternativního programu Začít spolu, který prostupuje smysluplně celým vzdělávacím programem, včetně stanovené vize i hlavních vzdělávacích cílů. Směrem k pedagogům je instruktivně přiblížena metodika programu Začít spolu, metody a formy, které jsou uplatňované při výchovně vzdělávací práci. Z hlediska zajištění průběhu vzdělávání dětí vyžadující zvláštní přístup je ŠVP PV většinou vypovídající. Stanovená pravidla sice obsahují část obecných formulací, přesto mohou z větší části sloužit návodně pro učitelku i pro kontrolu. Pravidla určená vyšším stupňům podpůrných opatření, která by měla zahrnovat průběh tvorby, realizaci a vyhodnocování IVP nejsou úplná. Jsou zaměřená pouze směrem k jejich tvorbě.

6. Vzdělávací obsah	Ano	Ne	Poznámky
Hlavní smysl integrovaného bloku (záměry, respektive co přinese jeho realizace rozvoji a vzdělávání dětí; klíčové kompetence, které jsou rozvíjeny)	●		Popsáno v TVP (Zážitkové knize)
Obsah integrovaného bloku (dílní témata či obsahy)	●		Přílohy ŠVP PV
Východiska pro plánování, přípravu a realizaci integrovaných bloků na úrovni třídy	●		Nastaveno jako jednotný materiál
Dílní projekty či programy	●		Školní projekty i program výuky AJ
Nadstandartní aktivity	●		Plavání, bruslení, lyžování

Vlastní názor: „Jak jsem již zmiňovala v úvodu této analýzy, mateřská škola pracuje projektově. Vzdělávací obsah se detailně věnuje způsobu tvorby integrovaných bloků ve třídách. Strukturovanou formou udává jednotná pravidla tvorby TVP PV i jeho povinný obsah, přípravu vzdělávací nabídky i vlastní realizaci popř. pracovní postupy. Přesto pedagogy nesusazuje, naopak, poskytuje velký prostor fantazii a tvořivosti. Integrované bloky jednotlivých tříd jsou obsahem příloh ŠVP PV. Pro účely mé bakalářské práce mi však mateřská škola poskytla pouze TVP PV jedné třídy. Očekávané výstupy vycházejí svým nastavením ze záměrů integrovaných bloků, což svědčí o tom, že si tvůrci ŠVP PV dali záležet na jeho prostupnosti a hledání

souvislostí. Ve formulaci záměrů a výstupů (část jich je zaměřována za cíle) se objevují terminologické nepřesnosti. Instruktivně je nastaveno i zapojení do školních projektů i programu výuky anglického jazyka. Nadstandardní aktivity v podobě poskytované logopedické prevence, cvičení pro radost a výuky hry na flétnu jsou instruktivní pouze částečně. Chybí přesná specifikace časového zařazení během režimu dne, místa konání a v případě cvičení pro radost a výuky hry na flétnu zodpovědná osoba. Nabízené kurzy plavání, lyžování a bruslení postrádají informace o tom, zda jsou dobrovolné, zda jsou placené či zdarma, kdo bude zajišťovat výuku dětí, které se nezúčastní, zařazení během dne a způsob náhrady ušlé vzdělávací nabídky.“

7. Evaluační systém	Ano	Ne	Poznámky
Oblasti autoevaluace (co se bude sledovat)	●		Detailně rozpracováno
Prostředky autoevaluace (metody a techniky)	●		
Časový plán	●		
Odpovědnost učitelů (kdo odpovídá za sběr dat, vyhodnocování a plán opatření pro zachování kvality, nápravu nebo další zkvalitnění v dané oblasti), popř. další pravidla	●		Chybí popis práce s plánem opatření pro zachování kvality

Vlastní názor: „Nastavený systém evaluace tvoří přehledný promyšlený celek jak na úrovni školní, tak na úrovni třídní. Jsou zde zahrnuta různá pravidla pro víceúrovňová hodnocení včetně sebereflexe učitelek a sebehodnocení dětí. Přesto postrádám jasné instrukce k systematické evaluaci všech třídních výstupů tj. úroveň dosažených výsledků vzdělávání všech dětí. Systém neobsahuje evaluační kritéria (měřítko) ani popis práce s plánem opatření pro zachování kvality, nápravu nebo další zkvalitnění dané oblasti, což jsem již zmiňovala v předchozím textu. Nicméně z textu celého dokumentu nepřimo vyplývá, že se na obou úrovních se zpětnou vazbou pracuje.“

Komparační analýza ŠVP PV Montessori cesta, Mateřská škola Meruzalka-Montessori mateřská škola a základní škola v Jihlavě o.p.s.

Úvod: „Hodnocená soukromá městská dvouřídni mateřská škola realizuje vzdělávání v duchu principů alternativního programu Montessori pedagogiky, jež prostupuje celým dokumentem. Výhodou mateřské školy je propojení předškolního a základního vzdělávání, což může aktivně využívat v promyšlené úzké návaznosti různých stupňů vzdělávání, včetně týmové spolupráce. Jako každá alternativa, tak i tato má svá specifika, jež se odráží v nastavení ŠVP PV a metodické preferenci. V této mateřské škole existuje pouze jedna verze ŠVP PV, z čehož pro mne vyplývá fakt, že by měl být jeho obsah sice stručný, ale zároveň pracovní a dostatečně instruktivní. V případě této mateřské školy mě způsob zpracování zcela nepřesvědčil.“

Pomůcka pro komparační analýzu souladu školního vzdělávacího programu s rámcovým vzdělávacím programem pro předškolní vzdělávání (RVP PV s.41-44)	
<ul style="list-style-type: none"> ● Ano-je v souladu ● Ne-není v souladu X Nepovinný údaj 	

1. Identifikační údaje o škole	Ano	Ne	Poznámky
Název dokumentu (Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání), může být doplněn motivačním názvem, který charakterizuje školu nebo program	●		Název charakterizuje alternativu
Název školy, sídlo, případně kontakty	●		Soukromý subjekt
Statutární zástupce, zpracovatelé programu (jména nebo pozice zpracovatelů)	●		Zpracovala ředitelka bez pedagogického týmu
Údaje o zřizovateli	●		Obecně prospěšná společnost
Číslo jednacích		●	
Platnost dokumentu	●		Neuvedena

Vlastní názor: „Při porovnání potřebných uváděných údajů mateřskou školou s požadavky RVP PV vyplynul formální nedostatek, který spočívá v chybějícím čísle jednacím. Tento

nedostatek neznamená překážku pro poskytované předškolní vzdělávání. Mateřská škola s rozhodla doporučenou strukturu zpracování ŠVP PV nerespektovat. Vlastní nastavení rámcového zpracování celého dokumentu je však nepřehledné, snižuje jeho sledovanou úroveň. Úvodní stránky zahrnují obsah bez očíslování stran textu, což omezuje snadnou orientaci při vyhledávání potřebných informací. Na tvorbě ŠVP PV by se měl podílet celý pedagogický sbor, což se v tomto případě nestalo. Platnost dokumentu není omezena. Tuto skutečnost by mateřská škola měla zohlednit v rámci nastavení třídního plánování a evaluaci tak, aby nedocházelo k opakování totožné vzdělávací nabídky. Nastavení ŠVP PV s touto informací pracuje v doporučeném tříletém cyklu ve formě celoročních integrovaných bloků. „

2. Obecná charakteristika školy	Ano	Ne	Poznámky
Velikost školy (kapacita školy/tříd, počet tříd, počet pracovníků)	●		Dále v textu šest pedagogů- průvodců na dvě třídy
Lokalita školy (v jakém prostředí se škola nachází)	●		Střed krajského města
Charakter a specifika budovy/budov	●		Velmi strohé informace

Vlastní názor: „Charakterizovat mateřskou školu se v ŠVP PV moc nepodařilo, představit jsem si ji víceméně nedokázala. Jedinečnost podmínek vzdělávání by měla mateřská škola dále v dokumentu respektovat a vycházet z nich při tvorbě celého ŠVP PV, což se daří zachytit pouze z části. Vyskytují se zde atypické informace, které by bylo vhodné ozřejmit. Ke škodě mateřské školy je, že jedinečnost v některých záležitostech nedokázala dostatečně prezentovat. Údaje o počtu pedagogických pracovníků se objevují až dále v textu, přesto nejsou informace z hlediska souvisejících požadavků RVP PV úplné viz níže.“

3. Podmínky vzdělávání	Ano	Ne	Poznámky
Konkrétní podoba jednotlivých podmínek v mateřské škole a návrhy na jejich další úpravy, které jsou potřebné pro zefektivnění vzdělávání, včetně časového harmonogramu jejich zlepšování			
Věcné podmínky		●	Bez analýzy a návrhů dalších úprav
Životospráva		●	Bez analýzy a návrhů dalších úprav
Psychosociální podmínky		●	Bez analýzy a návrhů dalších úprav

Organizace		●	<i>Bez analýzy a návrhů dalších úprav</i>
Řízení mateřské školy	●		<i>Velmi obecné</i>
Personální a pedagogické zajištění	●		<i>Uveden minimální standard Montessori třídy</i>
Spoluúčast rodičů		●	<i>Uvedena pouze spolupráce</i>
Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami		●	<i>Bez analýzy a návrhů dalších úprav</i>
Podmínky vzdělávání dětí nadaných		●	<i>Bez analýzy a návrhů dalších úprav</i>
Podmínky vzdělávání dětí od dvou do tří let		●	
Jazyková příprava dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka		●	

Vlastní názor: „Prostupnost Montessori pedagogiky je zřejmá v celém okruhu. Obsahově je text výrazně úsporný, přesto směrem k pedagogům určitým způsobem instruktivní. Potřebné informace z hlediska návrhů úprav podmínek k zefektivnění vzdělávání včetně časového harmonogramu dokument nezahrnuje, stejně jako spoluúčast rodičů, vzdělávání dětí od dvou do tří let a jazykovou přípravu dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka. Přestože Montessori pedagogika přístup ve vzdělávání k dětem s potřebou zvláštní péče nijak neodlišuje, je nutné vyhovět požadavkům RVP PV a zahrnout je instruktivně do nastavení ŠVP PV.“

4. Organizace vzdělávání	Ano	Ne	Poznámky
Počet tříd včetně bližší charakteristiky (z hlediska počtu dětí, jejich věku a potřeb, z hlediska uplatňovaných metod a forem práce, zaměření třídy apod.)	●		<i>Minimum informací</i>
Pravidla pro zařazování do jednotlivých tříd (věkově homogenní/heterogenní uspořádání, sourozenecké vazby, zohledňování přání rodičů apod.)		●	<i>Heterogenní uspořádání Mladší x starší</i>
Činnosti, při kterých je zajištěno souběžné působení dvou učitelů ve třídě		●	<i>Nespecifikováno</i>
Kritéria pro přijímání dětí do mateřské školy (forma zveřejnění, odpovědná osoba; není nutné uvádět konkrétní podobu kritérií – mohou se měnit)		●	<i>Vyhovuje pouze z části</i>

Vlastní názor: „Okruh organizace vzdělávání podává informace o organizaci vzdělávání na úrovni školy i jednotlivých tříd v minimální míře. Mateřská škola disponuje dvěma třídami heterogenního složení, do nichž jsou děti zařazovány podle věku. Bližší charakteristiku

jednotlivých tříd postrádám, přesto lze potřebné informace z textu částečně dovodit. Oproti běžným mateřským školám pracuje Montessori systém podle jednotné metodiky bez specifického zaměření jednotlivých tříd. Souběžné působení více učitelů-průvodců a nepedagogických pomocníků ve třídě specifikováno není. Z nastavení ŠVP PV by mělo instruktivně vyplývat zajištění optimální pedagogické péče při všech činnostech (zejména těch nejvíce exponovaných), což se můžeme vzhledem k vyššímu počtu pedagogů-průvodců domnívat, že zajištěno je. Domněnky však neprospívají dobrým vztahům mezi pedagogy a nevedou k odpovídající představě o organizaci vzdělávání ani rodiče. Chybí forma zveřejnění kritérií pro přijímání dětí.“

5. Charakteristika vzdělávacího programu	Ano	Ne	Poznámky
Zaměření školy (profilace školy, zaměření, přihlášení ke konkrétnímu modelu)	●		Montessori pedagogika
Dlouhodobé cíle vzdělávacího programu		●	Terminologická nepřesnost
Metody a formy vzdělávání, které jsou ve škole uplatňovány	●		Montessori pedagogika
Popis zajištění průběhu vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami, dětí nadaných	●		Chybí pravidla pro tvorbu PLPP a IVP
Popis zajištění průběhu vzdělávání dětí od dvou do tří let		●	
Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocování PLPP		●	
Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocování IVP		●	

Vlastní názor: „Mateřská škola jednoduchým způsobem vysvětluje volbu alternativního programu Montessori pedagogiky, jež prostupuje celým vzdělávacím programem. Ta slouží i jako východisko pro zvolenou filozofii i hlavní vzdělávací cíle. Směrem k pedagogům-průvodcům je zpravidla instruktivně přiblížena metodika programu Montessori pedagogiky, včetně metod a forem, které jsou uplatňované při výchovně vzdělávací práci. Schopnost uplatňovat metodiku účelným způsobem posiluje povinnost pedagogů-průvodců absolvovat akreditovaný kurz Montessori pedagogiky, což by do jisté míry mohlo chybějící nebo nedostatečné instrukce nahradit. Z hlediska zajištění průběhu vzdělávání dětí vyžadující zvláštní přístup je ŠVP PV většinou nevypovídající.“

6. Vzdělávací obsah	Ano	Ne	Poznámky
Hlavní smysl integrovaného bloku (záměry, respektive co přinese jeho realizace rozvoji a vzdělávání dětí; klíčové kompetence, které jsou rozvíjeny)		●	Rámcové zpracování Terminologická nepřesnost
Obsah integrovaného bloku (dílčí témata či obsahy)	●		Formou činností nabídky

Východiska pro plánování, přípravu a realizaci integrovaných bloků na úrovni třídy		●	<i>Pouhé minimum informací</i>
Dílčí projekty či programy		●	<i>Terminologická nepřesnost</i>
Nadstandartní aktivity	X	X	<i>MŠ nenabízí</i>

Vlastní názor: „Integrované bloky vzdělávacího obsahu umožňuje RVP PV mateřským školám co do počtu, rozsahu i obsahu zpracovat různě. V tomto případě přistoupila mateřská škola k velmi obecnému a jednoduchému stylu s důrazem na zachování systému práce v duchu Montessori pedagogiky a s respektem ke všem pěti oblastem RVP PV. Obsah bloků učitele rozhodně nesvazuje a ponechává jim velký prostor pro svůj vlastní výběr konkrétních činností. Ze systému nastavení pro mne nevyplývá návaznost práce s očekávanými výstupy, či hodnocení vzdělávacích výsledků dětí směrem k naplnění klíčových kompetencí. Pravidla či východiska pro plánování, přípravu a realizaci na úrovni třídy nijak způsob práce nezaštiťují ani neinstruuji, popř. pokud se vyskytnou, je užita opět obecná forma. Do způsobu práce mateřské školy jsou zahrnuty i tematické projekty, které ve skutečnosti zastupují povinná dílčí témata.“

7. Evaluační systém	Ano	Ne	Poznámky
Oblasti autoevaluace (co se bude sledovat)	●		<i>Přehledné zpracování Nejsou zahrnuty všechny oblasti (cíle, podmínky, průběh a výsledky)</i>
Prostředky autoevaluace (metody a techniky)	●		
Časový plán	●		
Odpovědnost učitelů (kdo odpovídá za sběr dat, vyhodnocování a plán opatření pro zachování kvality, nápravu nebo další zkvalitnění v dané oblasti), popř. další pravidla	●		<i>Velmi obecné</i>

Vlastní názor: „Nastavení evaluačního systému této mateřské školy na mě působí uceleně. Jsou stanovené všechny oblasti vyjma cílů a podmínek vzdělávání, které je nutné sledovat i metody a techniky jejichž prostřednictvím je mateřská škola bude vyhodnocovat. Nastavení je však velmi obecné, bez kritérií nebo měřítek, podle nichž může být sledovaný jev vyhodnocen. Minimální pozornost je věnována pedagogické diagnostice a jejímu využití v praxi. Nedílnou součástí evaluačního systému by měla být i pravidla, která stanovují postup při práci s výsledky, respektive způsob přijímání opatření ke zlepšení stavu, nápravu nebo další zkvalitnění v dané oblasti. Tyto informace evaluační systém sice v obecné rovině obsahuje, avšak o pravidla

se ve skutečnosti v pravém slova smyslu nejedná. Může to svědčit o snaze vyhovět požadavkům RVP PV, ale v praxi vést k formálnosti.

Příloha D

Komparační analýza ŠVP PV Učíme se řeči přírody, Lesní mateřská škola Chaloupky, pracoviště Třebíč

Úvod: „Soukromá jednotřídní mateřská škola tento školní rok vznikla nově. Vzdělávání je realizováno v duchu principů alternativního programu Lesní pedagogiky. Prostupnost celým dokumentem až na výjimky zajištěna není. Tento typ vzdělávání umožňuje dětem kromě dlouhodobého pobytu na čerstvém vzduchu, aktivní přirozené objevování a intenzivní prožitek včetně prožívání tzv. „bezpečných rizik.“ Při bližším seznámení se ŠVP PV mne některé vzdělávací postupy inspirovaly, ale spíše izolovaně a v souvislosti s nějakým příležitostným venkovním letním projektem. V mateřské škole existuje pouze jedna verze ŠVP PV. Pro mne z toho vyplývá fakt, že by měl být jeho obsah sice stručný, ale zároveň pracovní a dostatečně instruktivní. Oceňuji zpravidla povedenou snahu tvůrců o zpřehlednění dokumentu. Oblast instruktivní však již tak zdařilá není.“

Pomůcka pro komparační analýzu souladu školního vzdělávacího programu s rámcovým vzdělávacím programem pro předškolní vzdělávání (RVP PV s.41-44)	
<ul style="list-style-type: none"> ● Ano-je v souladu ● Ne-není v souladu X Nepovinný údaj 	

1. Identifikační údaje o škole	Ano	Ne	Poznámky
Název dokumentu (Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání), může být doplněn motivačním názvem, který charakterizuje školu nebo program	●		Motivační název charakterizuje alternativu
Název školy, sídlo, případně kontakty	●		
Statutární zástupce, zpracovatelé programu (jména nebo pozice zpracovatelů)	●		Zpracováno celým kolektivem
Údaje o zřizovateli	●		Ekocentrum Chaloupky
Číslo jednacích	●		
Platnost dokumentu	●		Neomezená platnost dokumentu

Vlastní názor: „Okruh identifikačních údajů obsahuje všechny požadované informace. Mateřská škola se rozhodla zpravidla respektovat doporučenou strukturu zpracování ŠVP PV, což je pro mne přehledné a usnadňující orientaci při vyhledávání informací. Platnost dokumentu není omezena. Samotný způsob práce v rámci alternativy i nastavení ŠVP PV všeobecně zajišťuje neopakovatelnost vzdělávací nabídky.“

2. Obecná charakteristika školy	Ano	Ne	Poznámky
Velikost školy (kapacita školy/tříd, počet tříd, počet pracovníků)	●		Počet pracovníků je uveden dále v textu
Lokalita školy (v jakém prostředí se škola nachází)	●		Poblíž údolí rozmanitých biotopů
Charakter a specifika budovy/budov	●		Maringotky, indiánské teepee

Vlastní názor: „Skutečnosti uvedené v obecné charakteristice představují poměrně ucelený obraz o mateřské škole. Podávají jasné informace o lokalitě školy i charakteru prostředí, které lesní mateřská škola využívá. Součástí jsou i informace o dopravní dostupnosti, což je v rámci nespádovosti soukromého zařízení užitečné. Pracuji-li s myšlenkou zachování struktury a obsahu okruhů dle RVP PV, pak zde chybí údaje o počtu pedagogických pracovníků, což není na škodu, protože se objevují dále v textu.“

3. Podmínky vzdělávání	Ano	Ne	Poznámky
Konkrétní podoba jednotlivých podmínek v mateřské škole a návrhy na jejich další úpravy, které jsou potřebné pro zefektivnění vzdělávání, včetně časového harmonogramu jejich zlepšování			
Věcné podmínky	●		Obsahuje návrhy na zlepšení
Životospráva	●		
Psychosociální podmínky	●		Součástí je spoluúčast rodičů
Organizace	●		Výhodný nižší počet dětí, různá organizační specifika, lehká kompilace
Řízení mateřské školy	●		Potřebný popis informačního systému Částečná kompilace
Personální a pedagogické zajištění	●		Průvodci – dva stabilní učitelé a další tři

			<i>pedagogové příležitostní</i>
Spoluúčast rodičů		●	<i>Vlastní přínos pro společenství je nutností</i>
Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami		●	<i>Zpracovatelé si v ŠVP PV částečně odporují, o popis podmínek, se v podstatě ani nejedná</i>
Podmínky vzdělávání dětí nadaných		●	
Podmínky vzdělávání dětí od dvou do tří let		●	<i>Popis pouze některých přizpůsobených podmínek</i>
Jazyková příprava dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka		●	<i>Spiše obecnější rovina</i>

Vlastní názor: „Lesní pedagogika prostupuje podstatnou částí dokumentu. Obsahově je text směřem k pedagogům instruktivní pouze z části. Vyjma věcných podmínek dokument nezahrnuje potřebné informace z hlediska návrhů úprav podmínek k zefektivnění vzdělávání včetně časového harmonogramu. Vzhledem k tomu, že je mateřská škola nově založená, přikláním se k názoru, že je většina podmínek vzdělávání zpracována v souladu s RVP PV, protože v době tvorby ŠVP PV tvůrci ještě v podstatě nemohli funkčnost podmínek zhodnotit. V rámci porovnání textu s RVP PV se objevují částečné kompilace a také obecnější nebo nedostatečné informace ve vztahu k odpovídajícím podmínkám s ohledem na zajištění péče o děti vyžadující zvláštní péči. Jsou zde obsažené informace vzájemně si odporující, kdy na jedné straně mateřská škola péči o tyto děti chce zajišťovat a na druhé straně ne. Zde je podle mého názoru nutná konkrétní specifikace jednotlivých podmínek tak, aby bylo zřejmé, co je schopna opravdu zajistit a jaké děti dokáže vzdělávat. Bude tak předcházet neopodstatněným představám pedagogů i rodičů.“

4. Organizace vzdělávání	Ano	Ne	Poznámky
Počet tříd včetně bližší charakteristiky (z hlediska počtu dětí, jejich věku a potřeb, z hlediska uplatňovaných metod a forem práce, zaměření třídy apod.)		●	<i>Informace jsou pouze částečné Nedodržena struktura</i>
Pravidla pro zařazování do jednotlivých tříd (věkově homogenní/heterogenní uspořádání, sourozenecké vazby, zohledňování přání rodičů apod.)	●		<i>Nejsou potřeba Kapacita 15 dětí</i>
Činnosti, při kterých je zajištěno souběžné působení dvou učitelů ve třídě	●		<i>Překrývání dvou hlavních pedagogů pouze jeden den v týdnu</i>

			<i>Vymezen čas i činnosti</i>
Kritéria pro přijímání dětí do mateřské školy (forma zveřejnění, odpovědná osoba; není nutné uvádět konkrétní podobu kritérií – mohou se měnit)		●	<i>Chybí forma zveřejnění</i>

Vlastní názor: „Okruh organizace vzdělávání poskytuje obecné nebo neúplné informace. Tvůrci textu v tomto případě nedrželi doporučenou strukturu RVP PV a zahrnují potřebné informace o organizaci vzdělávání na třídní potažmo školní úrovni různě v celém dokumentu. Určitou zajímavostí je zajištění optimální pedagogické péče při všech činnostech (zejména těch nejvíce exponovaných) dvěma hlavními pedagogy-průvodci s tím, že ji další tři pedagogové-průvodci určitým způsobem doplňují. Jak, to už však ŠVP PV neudává. Můžeme se pouze domnívat, že v případě potřeby v mateřské škole vypomáhají nebo zastupují. Spekulativní je i zajištění optimální péče, s ohledem na fakt, že se tzv. hlavní pedagogové-průvodci překrývají pouze jeden den v týdnu. Chybí forma zveřejnění kritérií pro přijímání dětí.“

5. Charakteristika vzdělávacího programu	Ano	Ne	Poznámky
Zaměření školy (profilace školy, zaměření, přihlášení ke konkrétnímu modelu)		●	<i>Vychází z filozofie Lesní pedagogiky</i>
Dlouhodobé cíle vzdělávacího programu	●		
Metody a formy vzdělávání, které jsou ve škole uplatňovány		●	<i>Metody jsou zmíněny v charakteristice vzdělávacího programu, nejsou však blíže specifikovány</i>
Popis zajištění průběhu vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami, dětí nadaných	●		<i>Nejasné</i>
Popis zajištění průběhu vzdělávání dětí od dvou do tří let		●	<i>Nedostatečné směrem ke specifikům podmínek a vývojové psychologii</i>
Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocování PLPP	●		
Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocování IVP	●		

Vlastní názor: „Mateřská škola velmi jednoduchým způsobem představuje vzdělávací program v duchu alternativního programu Lesní pedagogiky, který ho místy prostupuje nezřetelně. Alternativa posloužila jako východisko pro zvolenou filozofii mateřské školy i hlavní vzdělávací cíle. Ozřejnění specifických metod a forem vzdělávací práce se však mateřské škole nepodařilo,

instruktivnost je směrem k pedagogům-průvodcům minimální. Z hlediska zajištění průběhu vzdělávání dětí vyžadující zvláštní přístup je ŠVP PV zpravidla nejasné vyjma pravidel vztahujícím se k tvorbě PLPP a IVP. Některé uváděné informace si odporují, nebo nejsou směrem k vývojovým specifikům úplné.“

6. Vzdělávací obsah	Ano	Ne	Poznámky
Hlavní smysl integrovaného bloku (záměry, respektive co přinese jeho realizace rozvoji a vzdělávání dětí; klíčové kompetence, které jsou rozvíjeny)	●		<i>Přiblíženo rámcově Prostor pro kreativitu</i>
Obsah integrovaného bloku (dílní témata či obsahy)	●		<i>Činnostní obsah</i>
Východiska pro plánování, přípravu a realizaci integrovaných bloků na úrovni třídy	●		<i>Nezohledněn způsob práce v duchu alternativy Samotná pravidla chybí</i>
Dílní projekty či programy	●		<i>Obsahem jsou navrhované projekty bez upřesnění</i>
Nadstandartní aktivity	X	X	<i>Škola nemá v nabídce</i>

***Vlastní názor:** „Samotné nastavení vzdělávacího obsahu poskytuje volný prostor pro kreativitu či uplatňování schopnosti improvizace pedagogů-průvodců, kteří musí způsob práce přizpůsobovat aktuálnímu počasí. Tvůrci vzdělávacího programu pracují promyšleným způsobem s vazbou k charakteristice integrovaného bloku, jeho činnostním obsahem (zahrnujícím pět oblastí) i klíčovými kompetencemi, důsledně používají stejné terminologické pojmy jako RVP PV. Do způsobu práce mateřské školy jsou zahrnuty navrhované projekty v rámci spolupráce bez upřesnění či specifikace. Pravidla či východiska pro plánování, přípravu a realizaci na úrovni třídy zaštiťují pouze částečně, což je vzhledem ke způsobu práce v duchu alternativy i směrem k vyhodnocování dosažených výsledků nedostatečné. (oproti tradiční mateřské škole obrácený systém – prvně se realizuje nabízená aktuální vzdělávací nabídka, následně se dovodí vzdělávací cíle a vyhodnotí jejich naplnění).*

7. Evaluační systém	Ano	Ne	Poznámky
Oblasti autoevaluace (co se bude sledovat)	●		
Prostředky autoevaluace (metody a techniky)	●		
Časový plán	●		
Odpovědnost učitelů (kdo odpovídá za sběr dat, vyhodnocování a plán opatření pro zachování kvality, nápravu nebo další zkvalitnění v dané oblasti), popř. další pravidla		●	<i>Chybí popis práce s plánem opatření pro zachování kvality</i>

Vlastní názor: „Nastavený systém evaluace tvoří přehledný celek, přesto postrádám jasné instrukce k systematické evaluaci třídních výstupů, tj. úroveň dosažených výsledků vzdělávání všech dětí. Systém neobsahuje evaluační kritéria (měřítko) ani popis práce s plánem opatření pro zachování kvality, nápravu nebo další zkvalitnění dané oblasti, přestože na ně odkazuje.

Přehled výsledku komparační analýzy souladu ŠVP PV Duhová kulička, Mateřská škola Olešínky s RVP PV

Graf č.2

Závěrečné vyhodnocení ŠVP PV č.1

Dle kritérií rámcového a školního vzdělávacího programu (RVP PV s. 44-45):

Vlastní názor:

- Objevují se formální chyby a nepřesnosti, nedodržena je doporučená struktura zpracování.
- Forma zpracování je nepřehledná.
- Podstatná část ŠVP PV je kompilací nebo částečnou kompilací RVP PV, což je na škodu jeho jedinečnosti, ale neznamená riziko pro jeho realizaci.
- Část informací je pouze obecná, zbytečná, neúplná, chybějící nebo si odporující.
- Nevychází z uváděné filozofie, je postrádána provázanost a prostupnost celého ŠVP PV.

- Jako konzistentní celek důvěryhodně nepůsobí. Obsahuje některé části, které jsou izolované a nepromyšlené.
- Pro pedagogy je minimálně návodný. Rozvíjet pedagogický styl a strategie odpovídající integrovanému přístupu spíše nepomáhá.
- Evaluační systém včetně pedagogické diagnostiky není promyšlený a ucelený, postrádá kritéria průběžného vyhodnocování a informace pro práci s výsledky.
- Vzdělávací nabídka je rozmanitá a pestrá, postrádá však zajištění návaznosti (předcházení opakování vzdělávací nabídky s týmiž dětmi).
- Poskytuje prostor pro tvořivost pedagogů, ale jasně nepočítá s uplatňováním evaluačních postupů a využíváním jejich výsledků.
- Obecnost nastavení pravidel pro plánování, přípravu a realizaci vzdělávací nabídky ve třídě neslouží jako dobré východisko pro tvorbu TVP.
- Do svých aktivit zahrnuje hlavní partnery mateřské školy, nicméně zvýšená pozornost věnovaná rodině, která vyplývá ze zvolené filozofie mateřské školy, není jasná a přesvědčivá.
- Možnosti dalšího rozvoje školy a zkvalitnění vzdělávání z ŠVP PV téměř nevyplývají.

Přehled výsledku komparační analýzy souladu ŠVP PV Začít spolu poznávat svět, Mateřská škola Korálky Havlíčkův Brod, odloučené pracoviště MŠ Nádražní s RVP PV

Graf č. 3

Závěrečné vyhodnocení ŠVP PV č.2

Dle kritérií rámcového a školního vzdělávacího programu (RVP PV s. 44-45):

Vlastní názor:

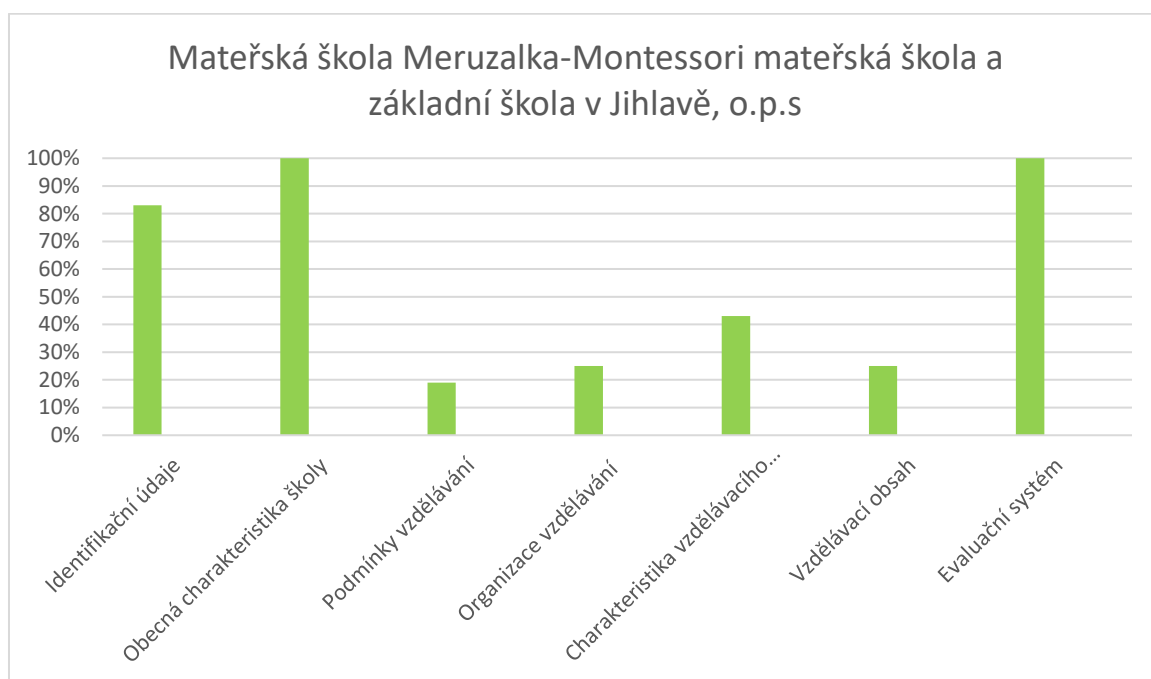
- V menší míře se objevují formální chyby a nepřesnosti, zpravidla je dodržena doporučená struktura zpracování.
- Forma zpracování je přehledná, respektující vzdělávací obsah a převážně i podmínky RVP PV.
- Minimálně se objevuje kompilace RVP PV.
- Alternativní program Začít spolu celkově prostupuje ŠVP PV, jeho realizace se přizpůsobuje jedinečným podmínkám mateřské školy.
- Informace jsou až na výjimky konkrétní a věcné.

- Celkově působí jako konzistentní celek. Většina uváděných skutečností je promyšlená a provázaná.
- Pro pedagogy je většinou instruktivní a návodný. Pomáhá rozvíjet pedagogický styl a strategie integrovaného přístupu.
- Vnitřní evaluační systém včetně pedagogické diagnostiky je promyšlený a ucelený.
- Vzdělávací nabídka je rozmanitá a pestrá, realizovaná formou jedinečných třídních projektů.
- Poskytuje prostor pro tvořivost pedagogů, počítá s uplatňováním hodnotících postupů avyžíváním jejich výsledků.
- Instruktivnost pravidel pro plánování, přípravu a realizaci vzdělávací nabídky ve třídě slouží jako dobré východisko pro tvorbu TVP. Průběžně umožňuje propojovat etapu plánování s realizací a evaluačními činnostmi.
- V souladu s alternativou zahrnuje do svých aktivit hlavní partnery mateřské školy.
- Nastavení dokumentu umožňuje další rozvoj mateřské školy. Z jeho systému zpracování zřetelně vyplývá jeho otevřenost a tvárnost umožňující rozvoj mateřské školy.

Příloha H

Přehled výsledků komparační analýzy ŠVP PV Montessori cesta, Meruzalka-Montessori mateřská škola a základní škola v Jihlavě o.p.s.

Graf č.4

Závěrečné vyhodnocení ŠVP PV č. 3

Závěrečný souhrn komparace ŠVP PV Montessori cesta dle kritérií souladu rámcového a školního vzdělávacího programu (RVP PV s. 44-45):

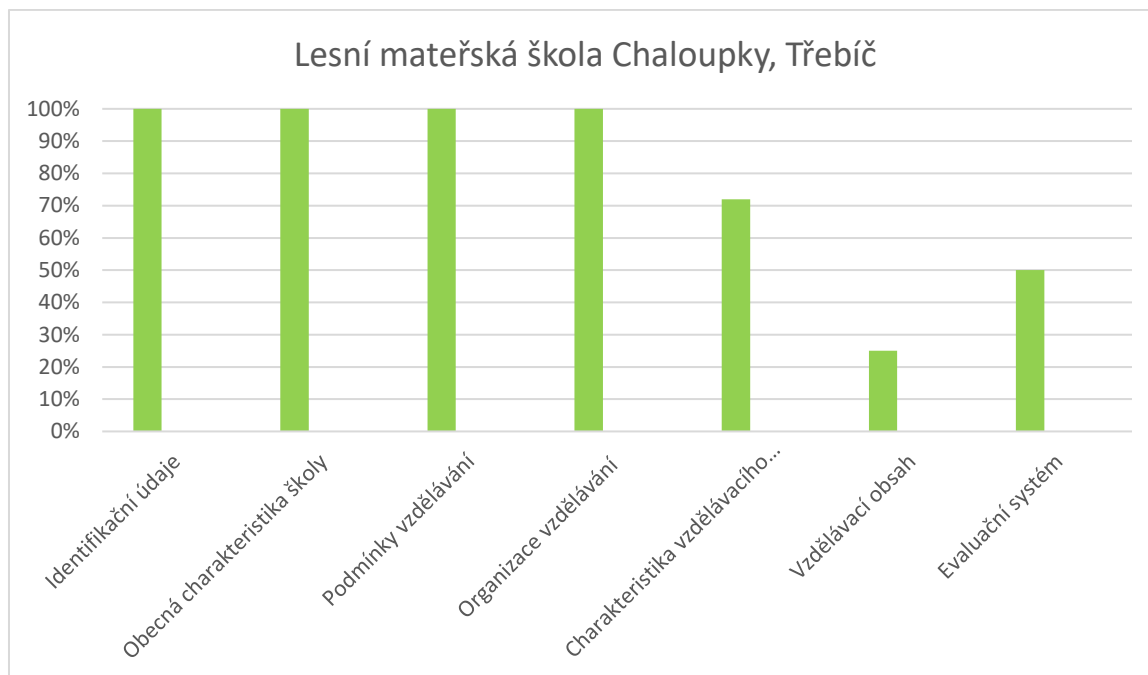
- Objevují se formální chyby a nepřesnosti, zvolena je vlastní struktura obsahu.
- Forma zpracování není přehledná.
- Respektuje i přes menší výhrady vzdělávací obsah RVP PV, nicméně podmínky již ne.
- Jsou užity vlastní myšlenky, kompilace RVP PV se neobjevuje.
- Vnitřní integrující myšlenka alternativy jím sice prostupuje, ale jako celek působí nepromyšleně.

- Jeho zpracování zcela nevypovídá o přizpůsobení jedinečným podmínkám mateřské školy.
- Všechny požadované informace neobsahuje. Ty, co uváděné jsou, vždy nepůsobí sladěným dojmem.
- Pro pedagogy je instruktivní pouze částečně, stejně jako je částečně nápomocný k rozvoji pedagogického stylu a strategii integrovaného přístupu.
- Vnitřní evaluační systém včetně pedagogické diagnostiky je neucelený.
- Vzdělávací nabídka ponechává velký prostor pro tvořivost pedagogů.
- Poskytuje částečný prostor pro uplatňování hodnotících postupů a využíváním jejich výsledků.
- Instruktivnost pravidel pro plánování, přípravu a realizaci vzdělávací nabídky ve třídě neslouží jako dobré východisko pro tvorbu a vyhodnocování TVP PV.
- V souladu s alternativou zahrnuje do svých aktivit hlavní partnery mateřské školy.
- Nastavení dokumentu umožňuje částečně další rozvoj mateřské školy.

Příloha I

Přehled výsledku komparační analýzy souladu ŠVP PV Učíme se řeči přírody, Lesní mateřská škola Chaloupky Třebíč s RVP PV

Graf č.5

Závěrečné vyhodnocení ŠVP PV č.4

Dle kritérií rámcového a školního vzdělávacího programu (RVP PV s. 44-45):

Vlastní názor:

- Některé důležité skutečnosti nejsou součástí ŠVP PV. Objevují se formální chyby a nepřesnosti.
- ŠVP PV nemá jasně stanovenou vizi, je postrádána provázanost a prostupnost celého ŠVP PV.
- Působí jako konzistentní celek.
- V oblasti třídního plánování pro pedagogy nenávodný, nerozvíjí pedagogický styl a strategie odpovídající integrovanému přístupu.
- Evaluační systém včetně pedagogické diagnostiky je promyšlený a ucelený, postrádá informace pro práci s výsledky.

- Vzdělávací nabídka neobsahuje dílčí témata, což poskytuje prostor pro tvořivost pedagogů, není pro ně ale návodná
- Neobsahuje nastavení pravidel pro plánování, přípravu a realizaci vzdělávací nabídky ve třídě, není tedy dobrým vodítkem pro tvorbu TVP
- Spolupráce s rodinou působí spíše formálně, nedokládá přesvědčení o opravdové spolupráci s rodinou
- Možnosti dalšího rozvoje školy a zkvalitnění vzdělávání z ŠVP PV vyplývají pouze v oblastní věcných podmínkách.

Porovnání stanovených pravidel třídního plánování a jejich přínos pro praxi

Otázka č. 1 Volnější práci, nebo více společného? Je stanovena povinnost zachovat školní bloky, nebo obsahuje doporučené školní bloky, popř. jejich nabídku a možnost vytvářet kromě nich i vlastní třídní bloky?

Otázka č. 2. Časovou dotaci třídních bloků? Je stanoven striktní časový plán, nebo je orientační, volný, přizpůsobitelný? Musí být dotvářeny postupně v návaznosti na průběh a výsledky předchozího bloku?

Otázka č. 3 Podobu zpracování TVP PV? Stanovuje pedagogy v rámci školy dohodnutou podobu či formu zpracování, např. myšlenkové mapy, tabulky, diagramy, přehledy, harmonogramy, body, poznámky, souvislý text, atd.?

Otázka č. 4 Formální obsah TVP PV? Stanovuje kromě formalit povinnost uvádět konkrétní prostředky, metody a formy tak, aby byla zřejmá provázanost se ŠVP PV? Nebo stanovuje pravidla využití preferenčních metod a forem až při hodnocení průběhu vzdělávání?

Otázka č. 5 Pravidla nastavení konkrétní vzdělávací nabídky TVP PV na začátku školního roku? Stanoví pravidla k vyhodnocování podmínek třídy, konkrétních potřeb dětí a jejich zapojení?

Otázka č. 6 Pravidla práce s klíčovými kompetencemi, popř. školními očekávanými výstupy nebo konkretizovanými očekávanými výstupy (KOVY)?

Otázka č. 7 Pravidla práce s výsledky pedagogické diagnostiky včetně stanovení individuální podpory?

Otázka č. 8 Pravidla hodnocení třídních podmínek pro odpovídající realizaci vzdělávání? Stanoví, na co se má pedagog při hodnocení zaměřovat např. co je třeba změnit, upravit...

Otázka č. 9 Pravidla práce se zpětnou vazbou? Stanoví povinnost uvádět informace vplynuvších záměrů na další období a jak s nimi pracovat?

Otázka č. 10 Pravidla průběžné sebereflexe, práce s riziky? Stanoví, co pedagog ve vztahu k sobě vyhodnocuje, jak postupovat dále, na co si dát pozor, čeho se vyvarovat, atd.

Vzorek TVP PV Mateřská škola Olešínky, okres Žďár nad Sázavou

Témata TVP - 2. třída

I. Integrovaný blok - PODZIMNÍ DUHOVÁ KULIČKA

Činnostní charakteristika

Dětem se představí kulička, pomocí které se seznámí s prostředím mateřské školy. Adaptují se na mateřskou školu, seznámí se s kamarády, se svou značkou a místem, kam se odkládají věci. Vytvoříme si společná pravidla třídy. Rozvineme schopnosti a dovednosti důležité pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem a vrstevníkům. Pomocí prostorových vztahů (nad, pod, za aj.) seznámíme děti s prostředím mateřské školy, ale také s jejím okolím. Seznámíme se s plody podzimu, se sklizní ovoce a zeleniny. Přiblížíme dětem význam lidské práce na poli i v zahradě. Výtvarné a pracovní aktivity budou zaměřeny především na práci s listy, přírodninami, s barvami a s jejich odstíny. Rozvoj pohybových dovedností bude zaměřen na hry v přírodě a zdolávání přírodních překážek. Budeme děti učit uvědomovat si změny v přírodě na podzim, jaký je význam životního prostředí pro člověka a jak o něj pečovat. Jak se připravují na zimu zvířátka v lese a kam odlétají ptáci. Naučíme se, že podzim přináší i jiné oblečení a také nemoci. Přiblížíme dětem důležitost vitamínů v naší stravě, právě v souvislosti s podzimní sklizní. Společně s rodiči budeme pouštět draky a uspořádáme kreativní podzimní dílnu pro rodiče s dětmi.

Červená kulička (září)

- KULIČKA POPRVÉ VE ŠKOLCE
(kamarádství, pravidla MŠ)
- JAK SE KULIČKA CHTĚLA PODÍVAT DO OBLAK
(draci, počasí na podzim, odlet ptáků)

Oranžová kulička (říjen)

- JAK KULIČKA POMÁHALA SKLÍZET ÚRODU
(podzimní práce na zahradě a poli, ovoce a zelenina)
- KULIČKA KRESLÍ BAREVNÉ LISTÍ
(barvy podzimu, stromy, plody podzimu)

Hnědá kulička (listopad)

- KULIČKA OBJEVUJE KOUZLO LESA
(zvířata v lese)
- KULIČKA USPÁVÁ BROUČKY
(příprava přírody na zimu, počasí)

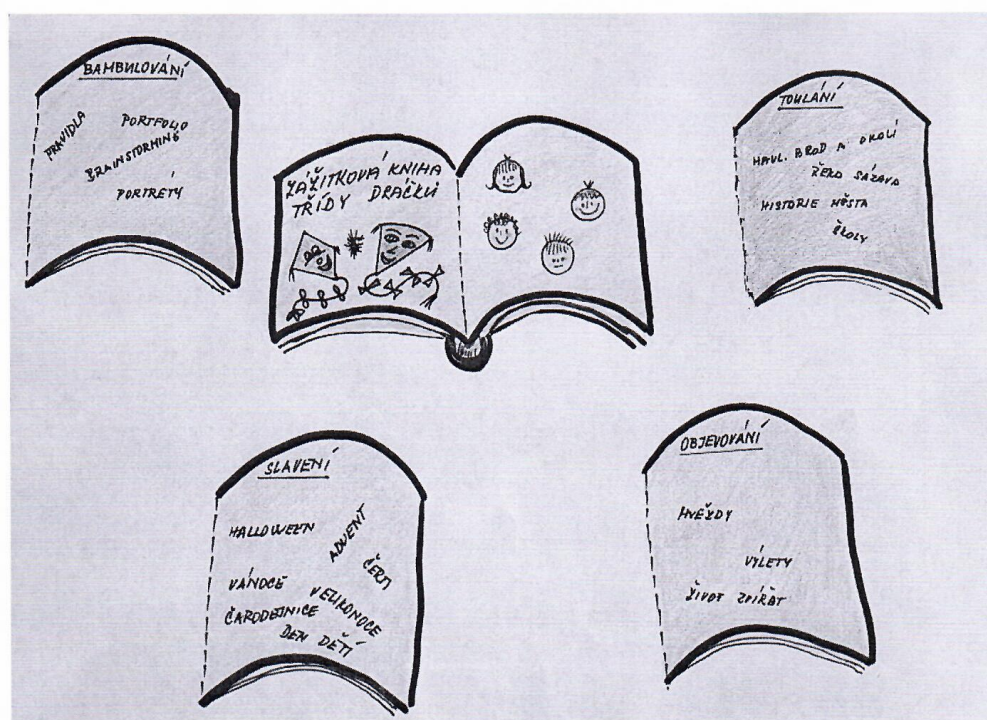
Evaluace tématických celků prostřednictvím dílčích cílů		pozn.
škola rok 2021 / 2022	DÍLČÍ CÍLE	1-19 20-23 24-25 26-28 29-31 32-34 35-37 38-40 41-42 43-44 45-47 48-50 51-52 53-54 55-56 57-58 59-60 61-62 63-64 65-66 67-68 69-70 71-72 73-74 75-76 77-78 79-80 81-82 83-84 85-86 87-88 89-90 91-92 93-94 95-96 97-98 99-100
	DÍTĚ A JEHO TĚLO	
	uvědomění si vlastního těla	
	rozvoj pohybových schopností a zdatností v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace, dýchání), ovládnutí pohybového aparátu a těl. funkci	
	rozvoj a užívání všech smyslů	
	rozvoj fyzické i psychické zdatnosti	
	osvojení si věku přiměřených praktických dovedností	
	osvojení si poznatků o těle a jeho zdraví, o pohybových činnostech a jejich kvalitě	
	osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí	
	vytváření zdravých životních návyků a postojů jako základů zdravého životního stylu	
	DÍTĚ A JEHO PSYCHIKA	
	rozvoj komunikačních dovedností (verbálních i neverbálních) a a kultivovaného projevu	
	rozvoj též schopnosti a jazykových dovedností receptivních (slyšení, maslouchání, porozumění) i produktivních (vyslovnosti, vyjadřování...)	

Vzorek TVP PV Mateřská škola Korálky, odloučené pracoviště MŠ Nádražní

	Slavení Halloween
Doba:	25.10. – 19.11.2021
Záměr:	Seznámit a rozšířit znalosti dětí s typickým slavením svátků v Česku a v Anglii. Jak slavíme Halloween. Motivační hra – Hledání Ajraje na zahradě MŠ. Aktivně se podílet na přípravě oslav všech svátků – výzdoby, dárky, masek, ... Příprava se na večerní cestu s halloweenskými strašidly na zahradě MŠ.. Rozvíjet u dětí fantazii a tvořivost, být aktivní při přípravě oslav v naší třídě. Prohloubit poznatky o slavení svátků u nás a seznámit je s oslavami svátků v jiných zemích. Rozvíjet poznatky o ročním období, ve kterém se svátky slaví. Mít povědomí co prospívá zdraví a co mu škodí.
	Očekávané výstupy
Dítě a jeho tělo	<ul style="list-style-type: none"> - jemnou motoriku/ zacházet s předměty denní potřeby, s drobnými pomůckami, s nástroji a různými materiály při tvorbě výzdoby, zacházet s grafickým a výtvarným materiálem – tužky, nůžky, barvy, papír, modelovací hmota, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji, - pojmenovat části těla, některé orgány a jejich funkci - mít povědomí co prospívá zdraví a co mu škodí, jak ochraňovat své zdraví i ostatních, bezpečný pohyb v zimním období - sladit pohyb s rytmem a hudbou – příprava vánoční besídky pro rodiče – tanečky, písničky, - umět se soustředit na pohybové aktivity a tanečky na vystoupení pro rodiče
Dítě a psychika	<ul style="list-style-type: none"> - učit se nová slova, a aktivně je používat - naučit se z paměti krátké texty i vymýšlet si příběhy, pohádky, vytvářet rýmy - sluchově rozlišit začáteční a koncové slabiky a hlásky, rytmizovat slova na slabiky, logo prevence - odhadovat podstatné znaky, vlastnosti předmětů, nacházet společné znaky, hledat souvislosti... - zajímat se o nové věci, vytvářet klidné a příjemné prostředí, připravit i pro rodiče - postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí - chápat základní číselné a matematické pojmy, porovnávat, řadit a třídít soubory předmětů podle pravidel, sestavovat a konstruovat předměty - uvědomovat si svou samostatnost, mít vlastní názory a vyjadřovat je - uvědomovat si své možnosti – silné a slabé stránky - přijímat pozitivní ocenění i případný neúspěch, vyrovnat se s ním, učit se hodnotit - uvědomovat si příjemné i nepříjemné zážitky, pokusit se je vyjádřit slovně, výtvarně, hudebně.. – Halloween,... - vnímat všemi smysly – poznávat potraviny - vytvářet klidné a příjemné prostředí, připravit pro rodiče vánoční vystoupení
Dítě a ten druhý	<ul style="list-style-type: none"> - oprostít se od nepřírozených projevů sobectví, bránit se násilím - uplatňovat individuální potřeby, přání a práva s ohledem na ostatní - chovat se obezřetně vůči cizím - uvědomit si radost darováním dárků
Dítě a společnost	<ul style="list-style-type: none"> - vyjednávat, domluvit se na společném řešení - utvořit si zákl. děts. představu o tom, co je dobře a co špatně, chovat se zdvořile podle pravidel - poznávat kulturu dané země, její zvyky a tradice - uvědomit si důležitost tradic v životě člověka, chtít tradice dodržovat
Dítě a svět	<ul style="list-style-type: none"> - rozlišovat aktivity, které mohou podporovat zdraví člověka a naopak, chovat se obezřetně při práci s různým materiálem, předvídat, co by se mohlo stát. - orientovat se v poznatkách o sobě, o práci, činnostech a aktivitách

	<ul style="list-style-type: none"> - poznávat různé druhy státních svátků, zvyky typické pro dané svátky a historii vzniku - uvědomit si, že svět je různorodý a my se ho bude učít chápat
Angličtina	- Halloween – bat, ghost, sketeton, pumpkin, witch,
Činnosti	<ul style="list-style-type: none"> - výroba halloweenských, věcí a výzdoby ve třídě - reprodukce říkadel a písní, tanec, vystoupení pro rodiče - pečení a vaření dýňových, vánočních, velikonočních receptů, - tvorba foto souboru o slavení v nás ve třídě, - rozhovory a diskuze s dětmi, pohybové, námětové hry, hry s pravidly, hry s kostkami, konstruování a stavění z různých materiálů,... - příprava vánočního posezení pro rodiče, - tvoření listu do Zážitkové knihy
Akce pro děti a rodiče	- Večerní cesta s halloweenskými strašidly na zahradě MŠ – 10.11.2021
Akce pro děti	Halloweenský bál + natáčení videa pro rodiče – 16.11.2021
Spolupráce s rodiči	<ul style="list-style-type: none"> - Pomoc při přípravě tvoření masrk - Pomoc při zajišťování materiálu na tvoření s dětmi. - Pomoc při zajištění potravin na vaření a posezení s dětmi.

Myšlenková mapa třídy Dráčků – TVP 2021 - 2022

RANNÍ KRUH: Pondělí: Co vím o Halloweenu? Co se chci dozvědět? – brainstorming s dětmi		P	Ú	S	Č	P
Úterý: Motivace projektu – Duch Ajraj a dýně si plánují školní hru o Halloweenu - scénka		O	T	T	T	Á
Středa: Co všechno musíme udělat, aby se dýni a Ajrajovi líbila halloweenská MŠ – plánování aktivit						
Čtvrtek: Kimova hra: Co se ztratilo – podzimní prázdniny						
Pátek: Halooweenská říkanka – česky - anglicky						
ZÁMĚR	Učit děti plánovat aktivity pro třídu. Vymyslet plán, co budeme dělat, vymyslet postup, jak to udělat. Vysvětlit dětem svoje myšlenky. Umět prosadit svůj názor, ale umět i přestoupit na názor druhých. Spolupracovat při plánování. Nebát se být kreativní.					
ATELIÉR	Malujeme halloweenská strašidla Netopýr z papíru	X	X			
DÍLNA	Dýně z tácků – výroba loutky Dýňová strašidla z přírodnin		X	X		
KOSTKY	Dům pro Ajraje – strašidelný a schovávací Dýně, netopýr, duch- z víček, kostek, dřevek	X	X			
KNIHY A PÍSMENA	Doplňování písmen – HALOOWEEN – pracovní list	X				
STOLNÍ HRY	Čarodějnická hra – počet čarodějnic Jednotažka – duch			X		X
DRAMATIZACE	Jak chodí masky na koledu?		X	X		
DOMÁCNOST	Hostina pro strašidla – příprava menu			X		
HUDBA	Tanec strašidel – poslech a výběr strašidelné hudby na ples					X
POHYB	Halooweenské cvičení s hůlkami				X	
ANGLIČTINA	Halloween – bat, ghost, sketeton, pumpkin, witch, - nová slovíčka, opakovací hry Hry na ozvěnu. Řekni to také tak.....					X
VODA PÍSEK	Cesta strašidel v krupici a přírodniny	X				
OBJEVY POKUSY	Co je v dýni – dlabání dýně – vytváření hypotéz – co uvidíme			X		
Báseň	Říkadla na koledu – česky x anglicky – „Dejte mi koledu, nebo Vám něco provedu“. Trick or treat!					
Píseň	Dýně					
Hra	Na ducha					
Různé	List do knihy o Halooweenu.					

Mateřská škola Korálky Havlíčkův Brod MŠ Nádražní
INTEGROVANÝ BLOK: Slavení – Halloween
Týdenní program: Příprava strašidelné stezky pro děti a rodiče.

Třída Dráčků
DATUM: 1.- 5.11.2021

RANNÍ KRUH: Pondělí: Pomoc s hledáním Ajraje na zahradě MŠ – pomoc od rodičů - diskuze		P	Ú	S	Č	I
Úterý: Co je to tajemno?		O	T	T	T	Ě
Středa: Tajemná halloweenská krabice – hmatová hra						
Čtvrtek: Tajemné zvuky – vytváření a hledání a poznávání.						
Pátek: Plavání						
ZÁMĚR	.Učit děti vnímat všemi smysly. Rozvíjet jejich fantazii, překonávat se a nebát se tajemna. Vytvořit výzdobu třídy, rozvíjet jemnou motoriku, paměť. Spolupracovat na tvořivých činnostech. Přemýšlet promyšlet souvislosti, umět tvořit otázky, hádanky.					
ATELIÉR	Strašidelný dům a halloweenská koleda – společná činnost	X	X			
DÍLNA	Halloweenské symboly -ze dřeva, provázků,... Dlabání dýní a zdobení dýní	X		X		
KOSTKY	Stavby strašidelného domu a cesta k domu	X				
KNIHY A PÍSMENA	Opisování písmen – modelína, provázky Obrázky strašidel – strašidelný příběh			X	X	
STOLNÍ HRY	PL – Myška běží k dýni - labyrint	X				
DRAMATIZACE	Let strašidel – strašidla ze šátků				X	
DOMÁCNOST	Dýňová polévka				X	
HUDBA	Hudební improvizace – Dýně – různé zvuky a nástroje			X		
POHYB	Plavání					X
ANGLIČTINA	Halloween – bat, ghost, sketeton, pumpkin, witch, - nová slovíčka, opakovací hry Plácačková hra, Hledej, kde to je. Pravda nebo lež.					X
VODA PÍSEK	Cestičky v krupici – labyrinty Sestavování obrázků ze semínek dýní	X			X	
OBJEVY POKUSY	Co je lehké, co je těžké – poměřování přírodnin				X	
Báseň Píseň Hra Různé	Ajraj Dýně, Halloween List do knihy o Halooweenu.					

RANNÍ KRUH: Pondělí: Vyprávění zážitků z víkendu. Příběh Halloween - vyprávění				
Úterý: Jak se koleduje v Anglii o Halloweenu? Vyprávění o tradici svátku.				
Středa: Halloween – Kimova hra - vytleskávání, první písmeno – symboly halloweenu				
Čtvrtek: Co jsme prožili na Halloweenské stezce s rodiči?				
Pátek: plavání				
ZÁMĚR	Poznávat různé druhy svátků, zvyky typické pro dané svátky a historii vzniku. Poznat tradici slavení v Anglii. Postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí. Zvládnout pohyb v prostoru i za ztížených podmínek. Umět se soustředit na aktivity, aktivitu dokončit, nebát se vystoupit před rodiči.	P	Ú	S
		O	T	Č
ATELIÉR	Strašidelný bál – malba podkladu pod koláž – hra s barvami Strašidla – tanec – námětová kresba	X	X	X
DÍLNA	Odlitky dýní ze sádry – dobarvování,..	X	X	X
KOSTKY	Strašidelný zámek – různé druhy kostek, látek, dřívěk,....			X
KNIHY A PÍSMENA	Čarodějnice, Duch – tvoření slov z písmenek, obkreslování, sestavování PL – Pavoučci podle velikosti	X		X
STOLNÍ HRY	Halooweenské pexeso Dýňová hra	X		X
DRAMATIZACE	Příběh Ajraeje a dýně – vymyšlený příběh – volná improvizace s loutkami			
DOMÁCNOST	Dýňové muffiny		X	
HUDBA	Zvukové hádanky – zvuková krabice	X		
POHYB	Cesta k Ajrajovi – překážková dráha, cvičení na stanovištích Plavání		X	
ANGLIČTINA	Halloween – bat, ghost, sketeton, pumpkin, witch, - nová slovíčka, opakovací hry Halooween – PL, Hmatová krabice, Ozvěna		X	
VODA PÍSEK	Cesta v krupici – podle předlohy – překreslování návrhů cesty			X
OBJEVY POKUSY	Světlo a stín – hry s baterkami		X	
Báseň	Ajraj			
Píseň	Dýně, Halloween			
Hra				
Různé	List do knihy o Halooweenu. Strašidelná stezka na zahradě MŠ – akce pro děti a rodiče v 16,30 – 10.11.2021			

Hallowenská cesta na zahradě MŠ – Hledáme ducha Ajraje

Celý projekt uvedl příběh ducha Ajraje a dýně, kteří navštívili všechny třídy a motivovali děti krátkou scénkou o Halloweenu. Obsahovým plánem projektu bylo seznámit se se svátkem Halloween a připravit akci pro děti a rodiče na zahradě MŠ.

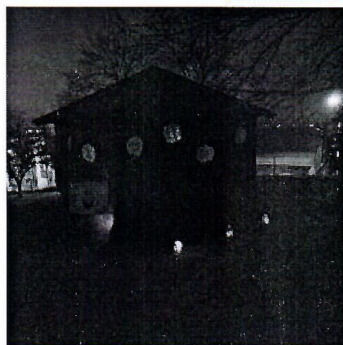
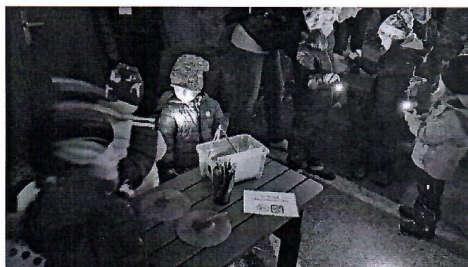
Akce proběhla 10.11.2021 na zahradě MŠ. Děti měly najít chovaného ducha Ajraje.

Program akce:

1. Sraz dětí a rodičů v 17,30
2. Povídání dětí, proč jsme se sešli, co je to Halloween, co jsme během projektu zatím zažili.
3. Motivační píseň Dýně a řikanka Ajraj.
4. Hry pohybové s baterkami a Orffovými nástroji, tanečky dětí a rodičů,...
5. Zdobení tajenky – destička, kam se zapisují jednotlivá písmenka.
6. Hledání Ajraje – s baterkou chodíme po zahradě a hledáme odrazky, kde jsou napsaná jednotlivá písmenka tajenky, kde najdeme Ajraje. Ajraj je schovaný ve strašidelném domečku. Děti jsou Ajraje pozdravit a odměnu dostanou malého ducha domů.

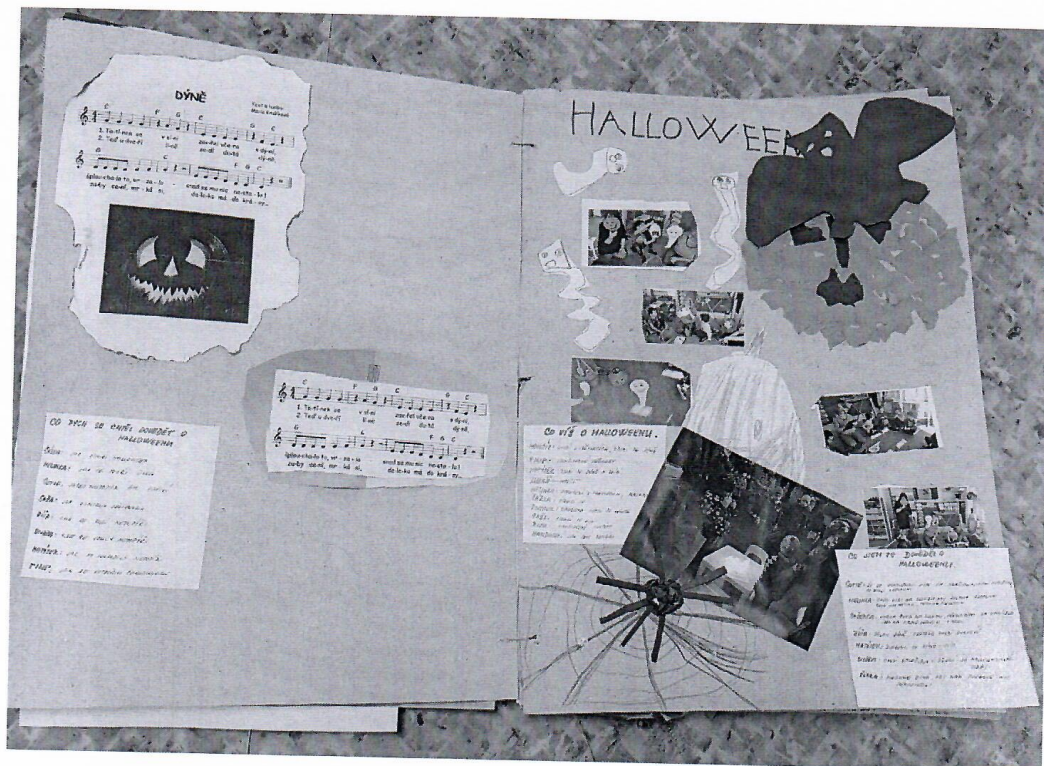
Odkaz na akci na webu: [zde](https://nadržni.mskoralky.cz/hledani-ducha-ajraje-na-zahrade/)

<https://nadržni.mskoralky.cz/hledani-ducha-ajraje-na-zahrade/>

RANNÍ KRUH: Pondělí: Brainstorming – Co vše ještě nachytat na bál?					
Úterý: Halloweenský bál – ve třídě Dráčků – natáčení videa a pro rodiče – tanec strašidel					
Středa: Státní svátek					
Čtvrtek: Ukončení projektu – brainstorming – Co jsme během projektu zažili, co jsme se dozvěděli.					
Pátek: Plavání,					
ZÁMĚR	Zvládnout svoje pocity a emoce. Učit se o emocích mluvit, vyjádřit je, respektovat pocity druhých. Připravit vystoupení pro rodiče – soustředit se na učení tance. Rozvoj pohybových schopností, prostorové orientace při tanci, zapamatovat si jednoduchou choreografii tance.	P	Ú	S	Č
		O	T	T	I
ATELIÉR	Kreslení strašidel na bále – lepení na vytvořený podklad		X		X
DÍLNA	Sádrové odlitky dýně		X		
KOSTKY	Stavba obrazu ulice a domů z malých kostek – obraz na koberci				X
KNIHY A PÍSMENA	Hledání obrázků o Halloweenu v knihách – povídání , co vidím				X
STOLNÍ HRY	Dýňová hra – počet, velikost, více, méně		X		
DRAMATIZACE	Scénky ze života strašidel Strašidelné strašení – zvuky, pohyby, grimasy			X	X
DOMÁCNOST	Příprava pohoštění na bál			X	
HUDBA	Tanec strašidel – video pro rodiče		X	X	
POHYB	Zábavné hry strašidel – přenášení míčků na lžičce, prolézání kruhů, tanec – volná improvizace Stopy strašidel – cesta na koberci			X	X
ANGLIČTINA	Halloween – bat, ghost, sketeton, pumpkin, witch, - nová slovíčka, opakovací hry Halooween – PL, pravda lež, kresba slovíček – společná práce				
VODA PÍSEK	Otisky stop do písku		X		
OBJEVY POKUSY					
Báseň	Ajraj, Halloween				
Píseň	Dýně				
Hra	Halloweenský bál strašidel – 16.11.2021				
Různé	Natáčení vánočního videa – 16.11.2021				

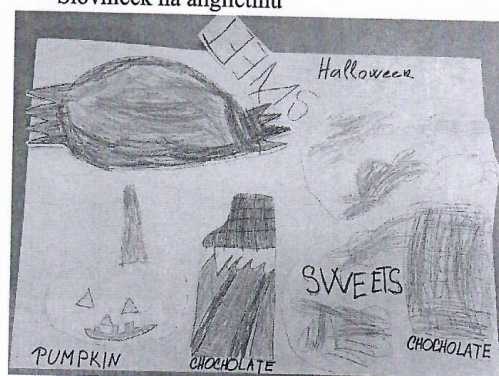
V průběhu celého projektu děláme list do zážitkové knihy třídy Dráčeků. V knize se dočtete, co o tématu děti vědí na začátku projektu, co se chtějí dozvědět, různé aktivity z průběhu projektu a co se během projektu dozvěděly. Je to plánování projektů podle konstruktivistického přístupu – třífázový model učení E _ U _ R. E=Evokace, U = uvědomění, R = reflexe.

Informační plakát pro rodiče

Slovníček na angličtinu

Hodnocení integrovaného bloku:

Téma: Slavení – Halloween -

Datum: 25.10. – 19.11.2021

Naplnění tematického Záměru	<p>Téma bylo splněno, díky zajímavému projektu. Děti mají rády tajemní a napětí a fantazijní aktivity.</p> <p>Děti se seznámily s cizím svátkem Halloween, je jeho zvyky, historií a tradicemi. Děti se seznámily s duchem Ajrajem, který byl průvodcem projektu, pro kterého děti zdobily halloweensky třídu a zahradu. Děti si naplánovaly výzdobu třídy a zahrady, vymyslely se různé masky a strašící hry pro strašidla. Naučily se různé aktivity, které využily při večerní cestě za Ajrajem.</p>
Pokroky dětí	<p>Naučily se naplánovat celou oslavu Halloweenu. Vymyslely, jak budeme slavit a zdobit třídu a zahradu. Rozvoj jemné motoriky – práce s výtvarným a netradičním materiálem, naučily se nová slova, jejich význam, procvičily si mluvidla, rytmizovaly slova, poznávaly první hlásky. Učily se počítat – více x méně x o kolik. Naučily se tanec strašidel pro rodiče. Mluvily o svých pocitech, obavách, rozvinuly fantazii a tvořivost. Učily se spolupracovat, vyjádřit svůj názor, ale i respektovat názor druhých. Učily se tvořit pracovní postupy a vysvětlovat je ostatním dětem. Naučily se nová anglická slova.</p>
Co se povedlo	<p>Motivace na projekt měla u dětí velký úspěch. Děti se aktivně zapojovaly do všech činností. Plánovaly, co se chtějí dozvědět. Podařila se příprava i samotný ples strašidel a strašidelná cesta s rodiči na zahradě MŠ.</p> <p>Strašidelné cesty se zúčastnilo 18 rodin z 22 rodin.</p> <p>Povedlo se video pro rodiče – Hallowenský tanec.</p> <p>Zapojení dětí i rodičů – děti nadšeně plnily všechny aktivity, rodiče nosili různé materiály na tvoření s dětmi a na hostinu.</p>
Co příště	<p>Vést děti ke vzájemnému respektu – naslouchat se.</p> <p>Nadále se učit nabídnout pomoc druhému dítěti, požádat o pomoc kamaráda.</p> <p>Podporovat u dětí kreativní myšlení ve všech oblastech.</p> <p>A spolupráci.</p>

TŘÍDA DRÁČKŮ

Název třídního vzdělávacího programu 2021–22

ZÁŽITKOVÁ KNIHA TŘÍDY DRÁČKŮ.

Děti: 5 - 7 leté

Třídní učitelky:

Jarmila Pertlová

Mgr. Pavla Adamcová

Asistentka pedagoga:

Eva Dalecká

Speciální zaměření:

Začlenění angličtiny

Třídní program je zpracován na základě principů programu „Začít spolu“, na principech Rámcového programu pro předškolní zařízení a SWOD analýze.

*ponaučení
miz radek strane*

1

Informace o třídě:

Počet dětí 23 + 1 podpůrné opatření

Počet chlapců: 12

Počet dívek: 11

Předškoláků: 23

Odložení školní docházka: 7

Děti s dietami: 0

Děti s logopedickými vadami:.....

Děti navštěvující logopeda:.....

Děti s logopedickou prevencí v MŠ:.....

Aktivity podporující zdraví dětí:

Hry s flétničkou: 23 dětí

Plavání: 15

Bruslení:

Lyžování:

Odpolední cvičení pro radost: 23 dětí

Režim dne:

- 6,00 - 8,15 - příchod do MŠ,
- 6,00 - 8,45 - volné hry, svačina - postupná
- 8,45 - 10,00 - pohybová aktivita, ranní kruh, práce v CA
- 10,00 - 12,00 - pobyt venku
- 12,00 - 12,30 - oběd
- 12,30 - 13,00 - odpočinek na karimatkách
- 13,00 - 16,30 - odpolední hry a činnosti, svačina, odchod domů

Scházení dětí:

6,00 - 6,30 - ve třídě Rybiček

Rozcházení dětí:

16,00 - 16,30 ve třídě Rybiček

Rozpis aktivit podporující zdraví

cvičení pro radost		
flétna		
logopedie		

Záměry a cíle vzdělávání

Podporovat tělesný rozvoj a zdraví dítěte, jeho osobní spokojenost a pohodu.

Vést děti k aktivnímu poznávání světa a objevování neznámého.

Osvojování základních společenských hodnot a získání osobní samostatnosti.

- Rozvíjet u dětí schopnost komunikovat, spolupracovat, rozhodovat se a naslouchat ostatním.

- samostatně se starat o své věci a oblečení, sebeobsluha při jídle a oblékání, zapsat si svačinu

- umět se zapsat do CA a začít samostatně pracovat v Ca a pak si CA uklidit

- umět správně používat běžné pomůcky a potřeby, znát postup práce při lepení,

malování, ...správně držet tužky, nůžky,....

- experimentovat, zkoušet, nebát se omylů, vymýšlet, být aktivní, hledat různá řešení

- spolupracovat, rozdělit si práci, zorganizovat hru, poradit – dětští poradci, respektovat se

- sebehodnocen, hodnocení

- dodržovat domluvená pravidla

- dodělat činnost, připravit činnost, hledat vlastní cesty plnění

- umět se rozhodnout

- poznat hodnotu knihy, umět s ní pracovat a pečovat o ni

Prostředky a formy práce ke splnění cílů

Mezi hlavní prostředky, které směřují k naplnění záměrů a cílů vzdělávání jsou ranní kruh, práce v centrech aktivit, herní aktivity řízené i neřízené, skupinové i společné činnosti během dne, sebeobslužné činnosti přiměřené věku dítěte, pobyt na zahradě, procházky v okolí MŠ.

Možnost výběru z nabízených činností, možnost plnit zadané úkoly různými způsoby podle vlastních, zájmů, zálib, možností a v rámci osobního maxima.

Možnost hodnocení a sebehodnocení, motivace, ocenění, povzbuzení.

Děti mají možnost podílet se na tvorbě témat při celoročním plánování – brainstorming na počátku roku – je východiskem pro tvorbu TVP

Vytváření individuálních plánů a individuální metody rozvoje.

- ❖ Nabízíme jim edukační skupinky pro děti a rodiče.
- ❖ Sebevzdělávání pedagogického personálu.

Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

- Zajišťujeme optimální podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami, které vychází ze záměrů a cílů popsaných v ŠVP a s přehlednutím na speciální vzdělávací potřeby jednotlivých dětí
- Vytváříme optimální podmínky k rozvoji osobnosti každého dítěte, k učení i ke komunikaci s ostatními a pomáháme mu, aby dosáhlo co největší samostatnosti.
- Podmínky pro vzdělávání by měly vycházet z vývojových a osobnostních specifíků dětí.
- Dětem se speciálními vzdělávacími potřebami poskytujeme podpůrná opatření prvního až pátého stupně.
- Úzce spolupracujeme s rodinou, abychom získali co nejkompletnější informace o dítěti
- Učitelé se vzdělávají v oblasti speciální pedagogiky.

Děti s poruchou řeči

- ❖ Logopedická depistáž letos není v MŠ – individuálně si zařídí rodiče samy a pak následná logopedická prevence
- ❖ logopedická prevence
- třídní učitelky během dne dechová, sluchová a artikulační cvičení

- p. uč. J. Pertlová - 1x za 14 dní individuální práce s dětmi - dechová, sluchová a artikulační cvičení

- ❖ Flétnička - dechová a sluchová cvičení - uč. Adamcová
- ❖ samostudium učitelek v oblasti logo prevence

Aktivity pro rozvoj zdraví dětí všech i dětí se zdravotním oslabením

- ❖ Vyvážený spotřební koš - jídelníček, ovocné misky, dostatek tekutin
- ❖ Pohybové aktivity - zařazujeme denně pohybové chvílky, 1x týdně ranní a odpolední cvičení ve třídě Dráčků a Slůňat, hry na zahradě, otužování dětí vzduchem, ve třídách zařízená pohybová centra - děti mohou denně cvičit s různým náčiním.
- ❖ Vedeme je ke správné hygieně, kultuře stolování a možnost vzít si tolik jídla, kolik sníme
- ❖ Pískání na flétnu v rámci rehabilitačního cvičení - Rybičky, Dráčci a Slůňata
- ❖ Předplavecký výcvik, výuka bruslení, otužování
- ❖ Vedeme děti k opatrnosti při styku s nežádoucím chováním, drogami a nebezpečnými předměty.
- ❖ Posilujeme u dětí zdravé sebevědomí, samostatnost a soběstačnost, aby v budoucnu lépe zvládalo nepříjemné a stresové situace.
- ❖ Učíme děti používat ochranné pomůcky při sportu (helmy, vesty, chrániče).

Systém péče o děti s příznými podpůrnými opatřeními

I. stupeň podpůrných opatření vždy navrhuje škola a slouží ke kompenzaci mírných obtíží ve vzdělávání žáka.

Pro děti s odloženou docházkou

- Třídní učitel ve spolupráci s vedoucí učitelkou vypracuje Plán pedagogické podpory. Formulujeme pozorované obtíže a navrhuje možnou intervenci - úprava režimu, metod, forem a organizace vzdělávání, větší individualizace. ...
- S Plánem pedagogické podpory seznámíme rodiče a případně ostatní učitele.
- Nejpozději po třech měsících Plán pedagogické podpory vyhodnocujeme, a pokud úpravy učebního prostředí nevede k očekávané změně, seznámíme rodiče s výsledkem a navrhuje mu návštěvu poradenského zařízení.
- Poradenské zařízení na základě zjištěných informací vypracuje další postup vzdělávání, které se opírá o další podpůrná opatření.

II. až V. stupeň podpůrných opatřeních

- Lze uplatnit pouze s doporučením poradenského zařízení a s informovaným souhlasem zákonného zástupce dítěte.
- Začlenění podpůrných opatření a míru podpory pro dítě se speciálními vzdělávacími potřebami stanovuje poradenské zařízení ve spolupráci se školou.
- Škola na základě doporučení vypracovává Individuální vzdělávací plán.
- Podpůrná opatření se týkají – úpravy metod, forem a organizace vzdělávání, metodické podpory ze strany poradenského zařízení, úpravy obsahu vzdělávání, personální podpory, snížení počtu dětí ve třídě,.....

Vzdělávání dětí s odlišným mateřským jazykem

- Individuální přístup:
 - učení se českého jazyka pomocí obrázků, her a hrových činností, během denních aktivit ve třídě

- 1x týdně 1 hodina individuální lekce dětí s OMJ – učení ČJ s M. Šircovou – Projekt – Začleňování cizinců – MÚ Havlíčkův Brod

- první měsíc při nástupu dítěte předškoláka – Projekt Adaptační koordinátor v NPI ČR Jihlava – máme k dispozici asistenta, který pomáhá dítěti a rodině poznat prostředí MŠ a začlenit se do kolektivu.

- dítě cizinec v povinném předškolním vzdělávání – budeme Jazyková příprava probíhat přímo ve třídě MŠ dle **Kurikula češtiny jako druhého jazyka pro povinné předškolní vzdělávání**. Odkaz na dokument zde: <https://www.msmt.cz/file/55831/>.

- pokud bude v MŠ více jak 4 – maximálně 8 dětí cizinců v povinném předškolním vzdělávání vytvoříme skupinu pro jazykovou přípravu dětí – 1 hodinu týdně intenzivního seznamování s českým jazykem.

- Vysvětlování zvyků naší země a země dítěte.
- Vysvětlování tradic v chování lidí z naší země a země dítěte.
- Těsná spolupráce s rodinou, pokud je to možné, zařadit poznávání země pomocí fotografií, jídla a knih od rodičů.
- Být empatičtí k problémům rodin a snažit se hledat různá řešení vhodná pro obě strany.
- Poznávat kulturu a tradice naší země a země dítěte.
- Poznávat odlišnosti v chování a jednání lidí naší země a země dítěte.
- Vypracování vyrovnávacího plánu rozvoje dítěte

Děti s mimořádným nadáním

- ❖ Individuální přístup – nabízíme aktivity pro rozvoj mimořádných schopností a zájmů.
- ❖ Nabízíme činnosti pro rozvoj dítěte i v jeho slabších stránkách, aby nedošlo k jednostrannému rozvoji dítěte.
- ❖ Spolupracujeme s rodinou

Plánování výchovné práce

Vzdělávací program třídy Dráčků pro rok 2021–2022:

Zážitková kniha třídy Dráčků

TVP vznikl na základě brainstormingu. Na počátku září jsme se děti ptali: "O čem si chtějí v letošním roce povídat". Podle návrhů dětí a našich záměrů jsme vytvořily 4 integrované bloky.

V letošním roce si budeme s dětmi společně tvořit **Zážitkovou knihu**. Vše, co v naší třídě zažijeme si do knihy zaznamenáme pomocí obrázků, fotografií a popisků.

A co chceme prožít? Chceme se toulat Havlíčkovým Brodem a poznávat historii Brodu, přírodu v HB, mosty v HB a školy. Chceme si povídat o hvězdách a vesmíru. Na začátku roku si prožijeme projekt Bamkulkování. A protože se učíme anglicky, chceme si uspořádat ples v Buckinghamském paláci a oslavit anglický svátek Halloween večerní tajemnou cestou po zahradě MŠ. Na konci roku chceme jet do ZOO v Jihlavě a poznávat různá zvířata.

Jednotlivá témata rozpracováváme do týdenních plánů.

Podmínky plánování jednotlivých aktivit:

Učitelka připravuje činnosti pro děti tak:

- aby je děti plnily samostatně, bez vedení učitelky / učitel jen poradce/ s pomocí kamarádů si poradí /

- činnosti byly založeny na spolupráci dětí

- děti mohou zvolit vlastní postup pro práci

- děti mají pomůcky dostupné a samy si je zvolí a pak uklízí

Při plánování využíváme metodu třífázového učení E –U- R

Jsmo třída s intenzivním seznamováním s anglickým jazykem.

Angličtina je zintegrována do běžného školkového dne, probíhá „neškolní“ metodou, a to prostřednictvím her, písniček, hudby, vizuálních pomůcek, atd. Základní filozofií výuky je „covert teaching“, což znamená, že děti se učí, aniž by si uvědomovaly, že se učí. Tato metoda by se dala charakterizovat také jako pocitové nebo prožitkové učení. Metoda je velmi efektivní – během výuky si děti osvojují základní slovní zásobu, větná spojení, pozvolna začínají dobře rozumět v daném jazyce a dokonce v něm i mluvit. Samozřejmostí je seznamování s dětskými básničkami, říkankami, písničkami, poslechem pohádek i jejich dramatizací.

NAŠÍM CÍLEM - dětem angličtinu přiblížit a především v nich vypěstovat pozitivní vztah k jazyku, který jim bude užitečný po celý život.

Aby děti získaly jazykový základ, který pro ně bude dobrým základem pro přirozenou komunikaci v tomto jazyce. A to prostřednictvím různorodých aktivit, které prolínají ve hrách a činnostech celý den.

Každý integrovaný blok má svůj okruh slovní zásoby, kterou by děti během měly zvládnout. Každé nové slovíčko, které se naučí je spojeno s určitou praktickou činností, kterou dítě provádí. Učí-li se například názvy jednotlivých druhů ovoce, nejen si ho prohlédnou, ale také osahají nebo i ochutnají a nějakým způsobem s ním budou pracovat a vytvoří si tak pevný vjem spojený s daným předmětem.

Angličtina je z hlediska výslovnosti pro začátečníky poměrně obtížným jazykem, a proto je nutné již od začátku dbát na správnou výslovnost. K tomu nám rovněž napomáhají didaktické pomůcky, kazety a CD.

VÝUKOVÝ MATERIÁL – Marie Zahálková Angličtina pro nejmenší SPECIFICKÉ VZDĚLÁVACÍ CÍLE

- rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, porozumění, poslechu) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování);
- rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních);
- osvojení některých dovedností, které předcházejí čtení i psaní;
- rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka;

OČEKÁVANÉ KOMPETENCE

- správná výslovnost známých anglických slov;
- porozumět slyšenému – schopnost porozumět pokynům a reakce na ně; schopnost slovně reagovat a odpovídat na otázky;
- formulovat otázky – pokus o souvislý projev;
- schopnost aktivně používat nová slova;
- naučit se zpaměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky)
- zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu – pokus o nebojácný projev; využití přímé řeči;
- popsat situaci (skutečnou, podle obrázku – samostatně x pomocí otázek učitelky);
- sluchově rozlišovat začáteční a koncové slabiky a hlásky ve slovech;
- schopnost vést rozhovor (poslouchat, sledovat řečníka i obsah, ptát se)
- domluvit se slovy i gesty;

Hodnocení během roku

Hodnocení dětí

Probíhá vždy po skončení CA anebo bezprostředně po určité činnosti. Děti hodnotíme, oceňujeme a povzbuzujeme ústně. Vedeme je k sebehodnocení všech činností a vyjádření svých pocitů.

Sebehodnocení dětí

Obrázková tabulka sebehodnocení dětí je portfoliu dětí.

Hodnocení tematických celků

Během tématu si písemnou formou zaznamenáme naše záměry, co se děti mají naučit a osvojit. Hodnotíme, zda témata byla přiměřená a zajímavá, popřípadě - jak se tematický záměr rozvíjel.

Hodnocení příležitostí k utváření klíčových kompetencí

Do tabulky ve třídních plánech - na konci daného téma si zhodnotíme, zda děti mají určité znalosti a dovednosti, nebo je máme ještě procvičovat v dalším období

Sebehodnocení učitelky

Do třídnice hodnotíme, jak se nám podařilo například motivovat děti, volit rozmanitost a náročnost úkolů, atd. Hodnotíme sluníčkem a případně krátkým písemným popisem ve třídnici.

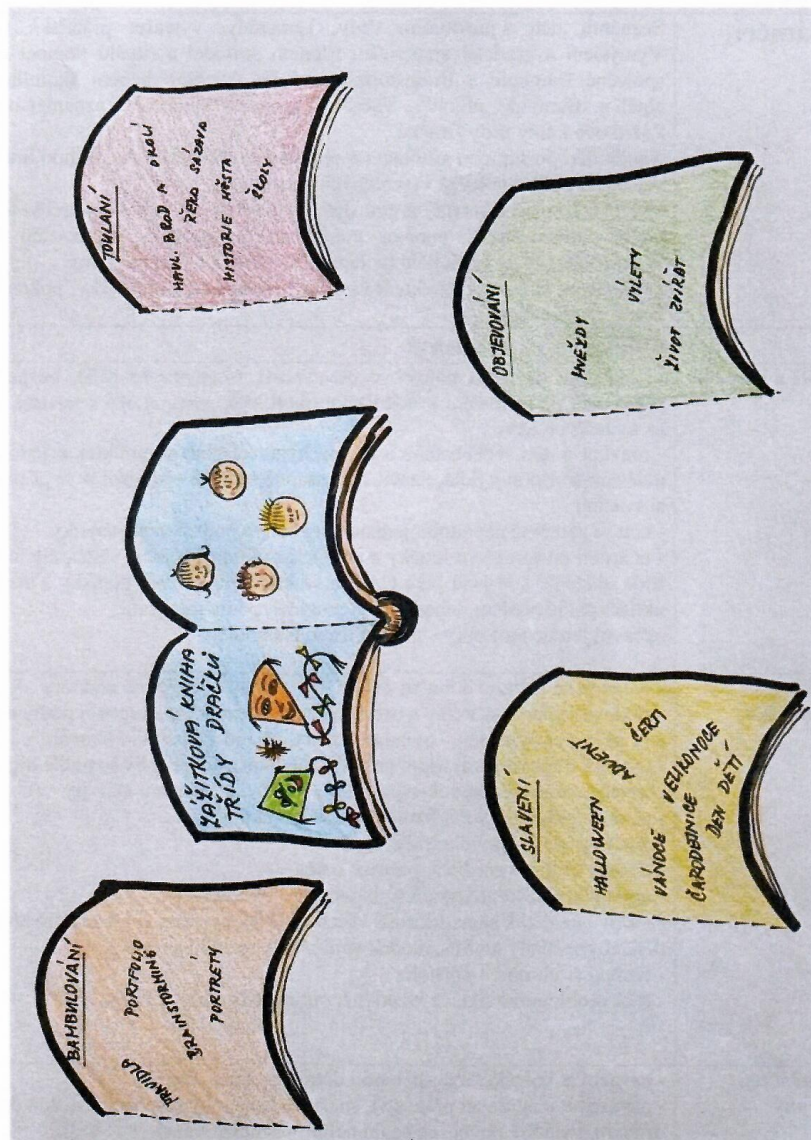
Hodnocení spolupráce s rodinou

Na pedagogických poradách slovní formou zhodnotíme, co se nám podařilo ve spolupráci s rodiči, a které formy spolupráce bychom chtěli ještě prohloubit a zlepšit – 2x ročně

Během roku vyplňujeme, zapisujeme spolupráci do tabulky ve školním programu.

Vytvoříme a předáme hodnotící dotazník rodičům – 1X ročně

Myšlenková mapa třídního programu

Vzorek TVP PV Mateřská škola Meruzalka-Montessori mateřská škola a základní škola v Jihlavě, o.p.s

týden 23. - 29.11.

Meruzalka listopad

úterý - zvíř z lesa - savci

liška obecná

samec - lišák samice - liška mládě - lišče

savec, šelma psovitá

- tělo pokryté srstí, většinou rezavé barvy připomíná menšího psa
- jiné druhy lišek - černá barva, polární liška je bílá
- menší štíhlé tělo, dlouhý huňatý ocas, dlouhé špičaté uši, výborný sluch
- je všežravec
- loví drobné hlodavce (myši, lumíky, hraboše, pískomily), veverky, zajíce, králíky, ptáky, slepice, kachny, koroptve, jehňata, srnčata, žáby, ještěrky, ryby, žížaly, pozře hmyz, brouky, housenky a plže, uhynulé savce a ptáky
- požírá také dužnaté plody dřevin a keřů, v zimě šípky
- žije v lese v noře
- nora je v zemi vyhrabané obydlí, slouží jako úkryt a prostor pro vyvádění mláďat
- mláďata se rodí slepá a pokrytá vlnitou šedočernou srstí, většinou jsou 4 mláďata
- liška je lovena pro kožešinu

zajíc polní

samec – zajíc samice – zaječice mládě – zajíček

savec, hlodavec

- tělo pokryté hnědou srstí, dlouhé uši, velké oči, citlivý čichový orgán,
- dlouhé vousy (vibrisy) v blízkosti čumáku slouží k recepci hmatu,
- dlouhé nohy, velmi rychle běhá (40 - 75 km / hod.)
- je býložravec, v létě požírá různé byliny, zbytky plodin po sklizni v zimě okusuje i větve a na jaře vyhledává také mladé pupeny
- přirozeným biotopem jsou otevřené krajiny, pole, louky, okraje lesů
- žije v pelechu
- pelech (pekáč) je miskovitá prohlubeň pod keřem nebo v blízkosti drnu či hroudy
- mláďata se rodí se na jaře v počtu 2 – 5 zajíčků
- zajíce loví, neboli je kořistí / potravou:
- šelmy (liška obecná, vlk obecný, rys ostrovid)
- dravci (káně lesní, sokol stěhovavý, puštík obecný, sova pálená, výr velký ...)
- člověk (myslivci při honu)

práce na společné elipse:

- popis viz výše

na elipse připraveno:

- obrázky zvířat, potraviny
- něco ze zvířete (kůži, zub...), nebo potravu, kterou se živí ...

básnička, písnička

středa - písmeno d - podrobně v plánu měsíce

čtvrtek - výlet, nebo dle rozpisu dne, viz týdenní plán

pátek - zvíř z lesa

srnec obecný

samec – srnec samice – srna mládě – srnče

savec, sudokopytník

- tělo pokryté srstí - barvě hnědá, rezavohnědá, v zimě až šedohnědá
- na hlavě má velké uši, má výborný sluch a čich
- samec má parůžky, které na podzim shazuje o stromy, na jaře vyrostou nové
- dlouhé štíhlé nohy, pohybuje se rychlými skoky
- samice je menšího vzrůstu, parůžky nemá
- mládě se rodí jedno někdy dvě, barva srsti je hnědá s bílými skvrnami
- žijí v lese, ukrývají se v houštinách
- živí se listy a větvičkami dřevin, různými trávami a bylinami a zemědělskými plodinami
- srnec je loven člověkem především pro maso (myšlivci)

prase divoké

samec – kňour samice – bachyně mládě – sele

savec, všežravec, sudokopytník

- velká hlava, válcovité tělo, krátké nohy
- srst tvoří husté štětiny, zbarvení – šedohnědá, hnědá až černá
- výborný sluch a čich
- samec - čtyři výrazné trojhranné špičáky (spodní – páráky, horní – klektáky)
- samice - špičáky mnohem menší, objevují se až u starých jedinců
- mláďata - mají podélně pruhované zbarvení
- požírá trávu, hlízy, ořechy, různé bobule, kořeny, odpadky, hmyz, malé plazy a mršiny
- vrh mláďat je březem – květen, rodí se 3 -12 selat,
- prase divoké je loveno člověkem pro maso, kožešinu

Často navštěvuje pole, zvláště kukuřičná, staré listnaté lesy s bohatým podrostem a s dostatkem příležitostí k bahenním "koupelím".

práce na společné elipse:

- popis viz výše

na elipse připraveno:

- obrázky zvířat, potraviny

- něco ze zvířete (kůži, zub...), nebo potravu, kterou se živí ...

básnička, písnička

pondělí - 1. adventní neděle, zapálení 1. adventní svíčky, koleda

básničky a písničky:

Liška

Tichounek jsou kroky lišky
za soumraku v lese.

Jako chmýří pampelišky
když se vzduchem nese.

Jako chmýří pampelišky
jako křídlo ptáka.

Takhle tiše chodí lišky
když se večer smráká.

Divočák

Divočák si v bahně leží,
užívá si koupele,
malé sele kolem běží,
kviká přitom vesele.

Zajíc

Skáče zajíc hopky, hopky,
přes dvě louže, přes dvě kopky,
koukněte se - zmizel v lese,
zbyly po něm jenom bobky.

Srna

Zabloudilo srnčí mládě,
schovalo v mlází hravě.
Srna, srnec volají,
po lese ho hledají.

Už ho našli, to je slávy,
jdou se spolu napást trávy,
pak se v houštích schovají,
společně noc přečkají.

Běží liška k táboru

Běží liška k táboru, nese pytel zázvoru,
ježek za ní pospíchá, že jí pytel rozpíchá.

Běž zajíčku, běž za ní, pober jí to koření,
liška se mu schovala, ještě se mu vysmála.

Hra na zajíčka

Zajíček ve své jamce,
sedí sám, sedí sám.
Ubožáčku, co je ti,
že nemůžeš skákati,
hbitě skoč, hbitě skoč
a vyskoč !

Na tý louce zelený

Na tý louce zelený, pasou se tam jeleni,
pase je tam mysliveček v kamizolce zelený, zelený,
pase je tam mysliveček v kamizolce zelený.

Počkej na mě, má milá, zastřelím **(ukážu)** ti jelena,
aby se ti zalíbila kamizolka zelená, zelená,
aby se ti zalíbila kamizolka zelená.

Počkej na mě, mé srdce, zastřelím **(ukážu)** ti zajíce,
aby se ti zalíbila myslivecká čepice, čepice,
aby se ti zalíbila myslivecká čepice.

Vzorek TVP PV Lesní mateřská škola Chaloupky Třebíč

ŘÍJEN: CO NÁM DÁVÁ LES

18.10.-29.10.2021

Téma: poznání darů lesa

Motivace: sběr plodů podzimu

Hlavní cíl: Všimát si změn a dění v nejbližším okolí.

Klíčové kompetence:

- kompetence k učení (dítě si aktivně všímá, co se kolem něj děje, chce porozumět proč tomu tak je)
- kompetence k řešení problémů (dítě řeší problémy díky předešlým zkušenostem, náročnější situace s oporou pedagoga, zpřesňuje se užívání číselných a matematických pojmů)
- komunikativní kompetence (průběžně rozšiřuje svoji slovní zásobu, učí se nové slovní pojmy, vyjadřuje své prosby a přání)

Návaznost na ŠVP:

- Svět, kde žijeme
 - S dětmi slavíme den stromu, pečujeme o okolní přírodu a učíme se jak ji pomáhat a neublížovat. Sledujeme změny podzimní přírody.
- Aby tu něco zůstalo
 - Rozvíjíme vztah k přírodě. Děti zkoumají a objevují co se v přírodě mění.
- Zním se
 - Dítě zkouší své fyzické i psychické limity. Vyjadřuje své emoce a snaží se je ovládnout.

Očekávané výstupy:

- dítě dokáže rozlišit listnatý a jehličnatý strom
- dítě se naučí básničku (Kaštanek)
- dítě umí přiřadit barvy-(červenou, zelenou, hnědou, žlutou), předškolák ji umí pojmenovat
- dítě páruje stejný počet předmětů (do 3), předškolák umí spočítat
- dítě dle hmatu rozezná rozdílné přírodniny (žalud, kaštan, šiška, šípek...)

Rozvoj:

- Jemné motoriky –stříhání, trhání, lepení, navlékání, kresba, malba
- Hrubé motoriky – chytání, běh, házení, zdolávání členitého terénu
- Kognitivní funkce – rozvoj paměti, prodlužování pozornosti, rozlišení barev (červená, žlutá, zelená)

Nabízené činnosti

Týden 18.10.-29.10.

- sběr přírodnin a listů
- listy přiřazujeme k věcem stejné barvy
- 20.10.- den stromu možnost zasadit strom nebo alespoň nějaký nazdobit a zazpívat mu
- dušičkové období-výroba věnců, pamatujeme na naše věrné zemřelé

Výtvarná výchova

- výroba zvířátek z kaštanů
- malování na kaštany
- výroba žaludového pexesa
- výroba skřítků, panáčku z nasbíraných přírodnin
- navlékání listů, šípků, jeřabin
- pexeso z listů-výroba
- výroba knížek s názvem přírodniny
- frotáž
- hmatové pexeso z kůry

Tělesná výchova

- slalom
- hod na cíl-šiškou

Smyslová výchova

- rozeznávání plodů v pytlíčku

Matematika

- počítání s kaštančky, žaludy, listy....

Jazyková výchova

- názvy plodů, barev
- dělení listnatý a jehličnatý strom

Zrak

- navlékání přírodnin

Básnička na naučení:

Kaštánku, kaštánku, počkej na mě, (zvednu kaštánek ze země-klešťový úchop)
zvednu tě ze země,
dám do své dlaně. (položím ho do rozevřené druhé dlaně)
Pěkně se ohřeješ, (kaštánek třeme mezi dlanemi)
zaleskneš na krátko, (klešťový úchop, koukám na kaštánek)
doma si z tebe udělám zvířátko. (uděláme ouška jako zvířátko)

Básničky a písničky pro inspiraci:

Odletěli, už tu nejsou,
copak asi vidí cestou?
Opustili sady, háje,
odletěli v jižní kraje.
Odletěli na čas krátký,
na jaře se vrátí zpátky.

Když je země obuta,
do hněda a do žluta.
Listí zvolna opadává,
vlaštovka nám křídly mává.
Vítr se opírá o vrátka,
k spánku se ukládá zahrádka.

Na podzim to často prší,
vítr fouká do všech děr.
Čepice nám schová uši,
to si každý vyzkoušel.
A když bude hodně pršet,
zkus si obléct pláštěnku.
Určitě ti bude slušet,
jen se neboj, holenku.

EVALUACE TÉMATICKÝCH BLOKŮ

Téma: poznání darů lesa

Motivace: sběr plodů podzimu

Zhodnocení cílů:

Hlavní cíl: Všimát si změn a dění v nejbližším okolí.

Klíčové kompetence:

- kompetence k učení (dítě si aktivně všímá, co se kolem něj děje, chce porozumět proč tomu tak je)
- kompetence k řešení problémů (dítě řeší problémy díky předešlým zkušenostem, náročnější situace s oporou pedagoga, zpřesňuje se užívá číselných a matematických pojmů)
- komunikativní kompetence (průběžně rozšiřuje svoji slovní zásobu, učí se nové slovní pojmy, vyjadřuje své prosby a přání)

Návaznost na ŠVP:

- Svět, kde žijeme - S dětmi slavíme den stromu, pečujeme o okolní přírodu a učíme se jak ji pomáhat a neublížovat. Sledujeme změny podzimní přírody.
- Aby tu něco zůstalo - Rozvíjíme vztah k přírodě. Děti zkoumají a objevují co se v přírodě mění.
- Známe se - Dítě zkouší své fyzické i psychické limity. Vyjadřuje své emoce a snaží se je ovládnout.

Očekávané výstupy:

- dítě dokáže rozlišit listnatý a jehličnatý strom - Honzík ano, menší děti ne
- dítě se naučí básničku (Kaštánek) - ano, víceméně všichni (minimálně doplňování slov)
- dítě umí přiřadit barvy - (červenou, zelenou, hnědou, žlutou), předškolák ji umí pojmenovat - Honzík vše umí; Ron s drobným s pletením, ale ano; menší děti přiřazování ano
- dítě páruje stejný počet předmětů (do 3), předškolák umí spočítat - předškoláci umí počítat, menší děti vůbec ani přiřazovat
- dítě dle hmatu rozezná rozdílné přírodniny (žalud, kaštan, šiška, šípek...) - spíše ne

Zhodnocení bloku jako takového: Honzík dobře adaptován. Musíme dále pracovat na barvách a počítání. U menších dětí mít menší nároky. Slavnost proběhla dobře.